

MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

Yüzkırkaltıncı Birleşim

1 . 10 . 1963 Salı

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	92	nümü münasebetiyle Kıbrıs Türk Cemaat	
2. — Gelen kâğıtlar	92:93	Meclisi Başkanlığına tebrik telgrafı çekil-	
3. — Yoklama	93	mesine dair önergesi	98
4. — Başkanlık Divanının Genel Kurula		5. — Sayın üyelerden bâzılarına izin	
sunuşları	93	verilmesi hakkında Millet Meclisi Başkan-	
1. — Trabzon Milletvekili Ahmet Şe-		lığı tezkeresi (3/716)	98:99
ner'in, 6964 sayılı Ziraat Odaları ve Ziraat		6. — Bu toplantı yılında iki aydan	
Odaları Birliği Kanununun uygulanması		fazla izin alan Hatay Milletvekili Bahri	
sırasında yapılan yanlış propaganda ve		Bahadır'a ödeneğinin verilebilmesi için	
bunun ortadan kaldırılması için Hükümetin		karar alınmasına dair Millet Meclisi Baş-	
beyanda bulunmasına dair demeci	93:94	kanlığı tezkeresi (3/717)	99
2. — Aydın Milletvekili Reşat Özarda',		7. — Vazife ile yurt dışına gidecek	
nm, Kıbrıs Cumhuriyetinin kuruluşunun		olan Ulaştırma Bakanı İhsan Şeref Du-	
üçüncü yıl dönümünü münasebetiyle Kıbrıs'		ra'nın dönüşüne kadar kendisine, Tarım	
da cereyan eden olaylar ve bunlar karşı-		Bakanı Mehmet İzmen'in vekillik etmesi-	
sında alınması lâzımgelen tedbirler hak-		nin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaş-	
kında demeci	94:98	kanlığı tezkeresi, (3/714)	99
3. — Diyarbakır Milletvekili Hilmi		8. — Vazife ile yurt dışına giden Tu-	
Güldoğan'ın, Batı - Almanya'da bir tel		rizm ve Tanıtma Bakanı Nurettin Ar-	
fabrikasında çalışan 25 Türk işçisine ya-		dıçoğlu'nun dönüşüne kadar kendisine,	
pılan muamele hakkında Çalışma Baka-		Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı	
nının bilgi vermesine dair demeci	98	Hasan Dinçer'in vekillik etmesinin uygun	
4. — Aydın Milletvekili Reşat Özarda'		görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tez-	
nm, Kıbrıs Cumhuriyetinin üçüncü yıldö-		keresi; (3/715)	99

9. — Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu kanunu tasarısı (1/483) (S. Sayısı : 455)	Sayfa 99,129:132
5. — Görüşülen işler	100
1. — Kanun dışı yakalanan veya tutuklanan kimselere tazminat verilmesi hakkında kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/544) (S. Sayısı: 457)	100:124
6. — Sorular ve cevaplar	125
<i>B) Yazılı sorular ve cevapları</i>	125
1. — Bilecik Milletvekili Şadi Binay'ın, Bilecik ilinde Topraksu ve Zirai Mücadele teşkilâtı kurulması hususunda ne düşünüldüğüne dair yazılı soru önerge-	

si ve Tarım Bakanı Mehmet İzmen'in yazılı cevabı (7/352)	Sayfa 125:126
2. — Kastamonu Milletvekili Ali Öz-dikmenli'nin, Kastamonu ilinin Abana köyünün ilçe olması hususunun düşünülüp düşünülmediğine dair yazılı soru önergesi ve Başbakan adına İçişleri Bakanı Hıfzı Oğuz Bekata'nın yazılı cevabı (7/360)	126:127
3. — Kastamonu Milletvekili Ali Öz-dikmenli'nin, Çankırı - Kastamonu ve Ankara - Kastamonu arasındaki yolun ıslahı hususunda ne düşünüldüğüne dair yazılı soru önergesi, ve Bayındırlık Bakanı İlyas Seçkin'in yazılı cevabı (7/361)	127:128

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Yapılan yoklamada toplanma yeter sayısının bulunmadığı, bir saat sonra da bulunması muhtemel görülemediğinden 1 . 10 . 1963 Salı günü saat 15 de toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Ferruh Bozbeğli

Kâtip
Amasya
Nevzat Şener

Kâtip
Ağrı
Rıza Polat

2. — GELEN KAĞITLAR

Tasarılar

1. — Ankara Üniversitesi 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde (Sağlık Bilimleri, hemşirelik yüksek okulu) başlığı altındaki terimlerin «Hacettepe Tıp ve Sağlık Bilimleri fakültesi» şeklinde değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı (1/554) (Karma Bütçe Komisyonuna)
2. — Bulgaristan'ın İstanbul'daki Başkonsolosluğu eski Muavin Konsolosu Varbanoğlu Ge-

orgi Varbanof Çolakof'un cezasının affı hakkında kanun tasarısı (1/555) (Adalet Komisyonuna)

3. — 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı (1/556) (Karma Bütçe Komisyonuna)

4. — Petrol Dairesi Başkanlığı 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı (B) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı (1/557) (Karma Bütçe Komisyonuna)

Tezkere

5. — Sergi, fuar, toplantı ve benzeri gösteride teşhir edilecek veya kullanılacak eşyanın ithalindeki kolaylıklarla ilgili Gümrük Sözleşmesine katılmamızın onaylanmasının uygun bulunduğu kanun tasarısı (1/558) (Ticaret, Maliye, Dışişleri, Gümrük ve Tekel ve Plân komisyonlarına))

6. — Çay ilçesinin Geneli (Ay Doğmuş) köyü hane 65, cilt 12 ve sayfa 107 sayısında nüfus kayıtlı Abdurrahmanoğlu, Elif'ten doğma 21 . 4 . 1928 doğumlu Kadir Ceylan'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkere (3/713) (Adalet Komisyonuna)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,00

BAŞKAN — Başkanvekili Ferruh Bozbeyle

KATIPLER : Nurettin Akyurt (Malatya), Nevzat Şener (Amasya)

BAŞKAN — Birleşimi açıyorum.

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır.
(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz vardır, müzakerelere başlıyoruz.

4. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

BAŞKAN — Gündem dışı 4 arkadaşımız söz istemiştir.

Sayın Talât Oğuz; lokomotif mevzuunda kurulan Araştırma Komisyonunun basına vâkı açıklaması hakkında gündem dışı bir konuşma talebetmiştir.

Sayın Ahmet Şener; 6964 sayılı Ziraat Odaları Kanunu ile ilgili mevzii bir propaganda yönünden gündem dışı Hükümeti ikaz safesinde bir söz talebetmiştir.

Sayın Hilmi Göldoğan; Batı - Almanya'da bulunan 25 bin işçinin durumu hakkında izahat vermek için gündem dışı söz talebetmiştir.

Sayın Reşat Özarda; Kıbrıs Cumhuriyetinin kuruluşunun yıl dönümü münasebetiyle gündem dışı bir konuşma talebetmiştir.

Bu 4 konuşma arasında Sayın Talât Oğuz'un mevzuu, komisyon raporunun müzakeresi sırasında da konuşulabileceğinden gündem dışı söz verilmiyecektir. (Sağdan bravo sesleri)

Sıra ile, Sayın Hilmi Göldoğan. (Yok sesleri)

1. — *Trabzon Milletvekili Ahmet Şener, 6964 sayılı Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Kanununun uygulanması sırasında yapılan yanlış propaganda ve bunun ortadan kaldırılması için Hükümetin beyanda bulunmasına dair demeci*

BAŞKAN — Buyurun Sayın Ahmet Şener.

AHMET ŞENER (Trabzon) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, bölgemden yeni dönüyorum; 6964 sayılı Ziraat Odaları Kanunu bugünlerde tatbik edilirken, menfi ve yanlış bir propaganda yapılmak suretiyle bu mühim olan kanunun tatbiki aksatılmakta ve vatandaşlar arasında huzursuzluk yaratılmaktadır.

Şöyle ki; bu kanun dünyanın her tarafında vardır ve bununla çiftçi vatandaş teşkilâtlandırılır. Kanun buna mâtuftur. Ticaret Odaları olduğu gibi, Sanayi Odaları olduğu gibi çiftçilerin de bir odası, bir teşkilâtı ve buna mütedair olan kanun çıkartılmıştır. Seçimleri Ekim ayında yapılacaktır. Bir âza kaydetme vesikası tan-

zim edilmiş, Ziraat Vekâletinden, dolayısıyla ziraat müdürlüğünden köylere dağıtılmıştır. Âza kaydedilecek olan çiftçinin adı, soyadı ve tarlası, hayvanı, geliri ve sairesi sorulmuştur. Efendim, vergi vereceksin veya vergi alacaktır deniyor.

Muhterem arkadaşlarım, böyle bir şey yoktur, hiçbir zaman böyle bir vergiye mâtuf hususu yoktur. Ancak faydası vardır. Heride bu edalar teşkilâtı kurulduğu zaman gübresini kolay alacak, mücadele ilaçlarını kolayca alacak, ziraat aletleri kolayca temin edilecek, tohumluk kolayca temin edilecektir. İcabeden hususları Hükümete daha kolay iletiecektir. Onun için bu menfi propagandanın köylüleri, çiftçileri, vatandaşları huzursuz etmemesi bakımından Sayın Hükümetten ve ilgili bakandan, gerek radyoda gerek tamimen, gerekse beyanatta bu kürsüden vatandaşa hitabetmesini rica edeceğim. Bu gibi fuzuli işgal ile zihinlerin bulandırılması için lütfen Hükümet tedbir alsın.

Teşekkür ederim.

2. — *Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kuruluşunun üçüncü yıl dönümü münasebetiyle Kıbrıs'da cereyan eden olaylar ve bunlar karşısında alınması lâzım gelen tedbirler hakkında demeci.*

BAŞKAN — Buyurun Sayın Reşat Özarda.

REŞAT ÖZARDA (Aydın) — Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri. Bugün, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 3 neü yıldönümüdür. Bu yıldönümünü, Kıbrıs Türklerinin istiklâllerine kavuş olmalarının sevinci içinde kutlamayı çok arzu ediyorduk. Ne yazık ki, üç senelik tatbikat, bizi bu sevinçten mahrum edecek ve üzüntülerimizi artıracak mahiyettedir.

Bu vesile ile, Ada'da cereyan eden bâzı müessif hâdiseleri kısaca gözden geçirmek ve önümüzdeki sene için hazırlanmakta olan dâba vahîm olayların delillerini ortaya koyarak, bunlara karşı gerekli tedbirlerin vaktinde alınması lüzumuna işaret etmek isterim.

Cumhuriyetin ilânından beri, maalesef Anayasa hükümleri yerine getirilmemekte ve Türklerin bu bakımdan yegâne ilticagâhı olan Anayasa Mahkemesi ise, ağır baskı ve tertipler neticesinde faaliyetten men edilmiş bulunmaktadır.

Belediyeler mevzuunda, Rum bakanların Türkler aleyhine aldıkları hukuk dışı kararın ip-

tali için Anayasa Mahkemesine dâva açılması üzerine, E. O. K. uların devamlı ve tehditleri altında vazife göremez hale getirilmiş olmalarına rağmen, viedanlarının sesini dinliyerek Türkler lehine iptal kararı veren mahkeme reisi ve muavini, canlarını kurtarabilmek için Ada'dan firar edeceğine selâmeti Almanya'ya kapağı atamakta bulunmuşlar ve istifalarını dahi ancak oradan gönderebilmişlerdir. Adalete indirilen bu ağır darbe, ne yazık ki, ehan efkârına lâyık vechile duyurulmamış ve gereken mukabeleyi görmemiştir.

Alâkalılara, bu istifaların mucip sebebinin teşkil eden baskı ve tehditlerin kalkacağı hususunda hiçbir teminat verilmemiş ve Sayın Doktor Küçük'ün bütün ısrarlarına rağmen, istifalar derhal kabul edilerek, Rumların âmaline hizmet edebilecek yeni bir Anayasa Mahkemesi reisi aranması yoluna gidilmiştir. Bu hareket; dünyanın hiçbir yerinde görülmemiş bir rezalet ve adalete karşı yapılan haydutça bir tecavüzün açık delilini teşkil etmektedir.

İstifaların kabulünden sonra, Anayasa Mahkemesi Reisliğine Avusturyalı bir hâkimin tâyini bahis konusu edilmiş ise de, aradan geçen altı aylık süre içinde, henüz bir tâyinin yapılmamış olması karşısında, Anayasa Mahkemesinde yığın halinde bekliyen dosyalar ve dâvalar tetkiksiz kalmakta, böylece mevcut ıstıraplara ve haksızlıklara her gün yenileri katılmaktadır.

Bir Alman olan müstafi Anayasa Mahkemesi Reisi Profesör Forstof'un yerine getirilmek istenen Avusturyalı hâkimin tarafsızlığından peşinen şüphe edilemeyeceği ileri sürülebilirse de; kendisinin, selefine yapılan baskı ve tehdidi mânen hissedeceğine zerrece şüphe edilmemek lâzımgelir.

Adanın bayındırlık işlerinde; yeni yapılan yollar kasten Türk köylerinin çok uzaklarından geçirilmekte, Rum köyleri asfaltla ana yola bağlandığı halde, Türk köyleri bundan da mahrum edilerek tecirredilmektedir.

Türk Vakıflar İdaresine ait onbinlerce dönümlük geniş araziler ve çiftlikler EOKA Teşkilâtına mensup tetbişçiler tarafından gasp ve yağma edilmekte, müstecirler buralara sokulmakta ve dövülmektedir. Böylece ecdat yadigârı zengin Türk toprakları, şekavet yoluyla Rumların eline geçmektedir.

Ämme hizmetlerinin ifasında Türklere tanınan yüzde otuz nisbetinin tatbiki şöyle dursun; tensikat bahanesiyle Türklerin işine son verilmekte ve aradaki fark, sistemli ve devamlı şekilde Rumlar lehine artmaktadır. Kilit noktalarını teşkil eden önemli vazifeler tamamen Rumların eline geçmiş bulunmaktadır.

Son zamanlarda resmî dairelerin hademe kadroları ile Rum polis kadroları, birçok cinayetlerin faili olan EOK'acılarla doldurulmuş bulunmaktadır. Bunun neticesi olarak polis dairelerinde adam öldürülmekte, işlenen cinayetler takipsiz kalmaktadır.

Hükümetimizin dış siyaseti hakkında 2.9.1963 tarihinde Yüksek Meclis huzurunda gündem dışı bir konuşma yapan Dışişleri Bakanımız Sayın Feridun Cemal Erkin, Kıbrıs mevzuu ile ilgili olarak şunları söylemişti :

«Malûmunuz olduğu üzere, Kıbrıs'ta bir müddetten beri hızzat Cumhurbaşkanının da katıldığı bir (anlaşmaları ve Anayasayı kötüleme) kampanyası açma gayretlerine girişilmiş bulunmaktadır. Son iki ay içinde, Kıbrıslı Rum idarecilerin bu istikamette tevali eden beyanları, yüzünü müteceviz soydaşımızın yaşadığı adada, maalesef bir güvensizlik ve huzursuzluk havasının yerleşmesine müneer olacak mahiyettedir. Muhtelif vesilelerle ve bilhassa 3 Nisan da huzurunuzda yaptığım beyanda Kıbrıs'ta Anayasanın temel hükümlerinin tatbikatından, Rum idareciler tarafından kaçınılmasının doğuracağı tehlikeli sonuçlara, ilgililerin dikkatini ehemmiyetle çektiğimizi tebaruz ettirmiştim. Bu defa da, Hükümetimizin, kaydedilen son inkişaf lar üzerinde hassasiyetle durduğunu ve Rum idarecilerin, Anayasa ve ona müteferri anlaşmalarla milletlerarası taahhütlere dayanan statüyü ihlâl e gidecek mahiyetteki hareketleri karşısında, kendilerini süratle ikaza dâvet ettiğini temin etmek isterim. Kıbrıslı Rum idarecilerin, Anayasa ve anlaşmaları tek taraflı tâdile mâtuf hareketleri, her türlü hukukî mesnetten mahrum ve daima başarısızlıkla netice lenmeğe mahkûmdur.»

Sayın Dışişleri Bakanımızın bu beyanlarına ve ikazlarına, bütün Türk Milleti olarak aynen iştirâk etmekte olduğumuzun bilinmesinde fayda vardır. Ne yazık ki, Kıbrıs'taki mesuliyet duygusundan yoksun Rum idarecileri, Hükümeti-

mizin bu samimi ve halisane ikazlarına kulak vermemekte ve yalnız Kıbrıs için değil, Dünya sulhu için tehlikeli olabilecek maceralara atılmaktan çekinmemektedirler.

Kıbrıs'ta Rumların her anayasayı ihlâl hâdisesi, Londra ve Zürih Andlaşmalarının tanıdığı yetkiye dayanılarak Hükümetimiz tarafından protesto edilmektedir. Fakat Makarios, bu hareketimizi, Kıbrıs'ın içişlerine müdahale olarak ileri sürmekte ve protestolarımızı kabul etmemektedir. Makarios, bu hukuksal dışı davranış ve protestolarımızı almamak hususundaki inadında o derece ileri gitmektedir ki, bâzı ahvalde notalarımız Sefaret hademesi tarafından evrak defterine kaydediltilmek suretiyle resmîyete intikali yoluna gidildiğini üzüntü ile öğrenmiş bulunmaktayım. Her hangi bir vatandaşın resmî bir daireye arzuhalde müracaatı misillü, diplomatik prosedürde yeri olmayan bu nevi nota tevdi usulünü ve bunun ne gibi bir faide sağlayacağı hususunu, Sayın Dışişleri Bakanımızın dikkat nazarlarına arz ederim.

Makarios Kıbrıs'ı bir Rum Cumhuriyeti haline getirebilmek için meseleyi üyesi bulunduğu Birleşmiş Milletlere götürmek istemekte ve bunun için de zemin hazırlamaktadır. Esasen Kıbrıs Cumhuriyeti kurulduğundan beri, bu kuruluşun temel prensiplerini ihtiva eden anlaşmaları tanımadığını ve tanımayacağını defalarca ve açıkça beyan etmiştir. Meşhur Ohen konuşmasında, EOKA ile başlayan mücadelenin bitmediğini; anlaşmaları, eski duruma nazaran kazanılmış bir merhale saydığını ve bunların bir sıçrama tahtasından ibaret olduğunu büyük bir pervarsızlıkla ifade etmekten çekinmemiştir. Kıbrıs'ta her gün EOKA'ılara heykeller dikilmekte ve bu türlü nutuklar kâh kondisi ve kâh bakanları tarafından tekrarlanmaktadır.

İşin Birleşmiş Milletler yönünden hazırlanmasına gelince :

Bu iş New-York'da ve Lefkoşa'da olmak üzere iki merkezde ahenkli bir şekilde yürütülmektedir. New-York'taki Kıbrıs Delegasyonu Başkanı Rosidis tamamen sorumsuz bir durumdadır. Para harcamaları her hangi bir tahsisat, hareketleri her hangi bir kanunla tahdid edilmiş değildir. Kendisi Kıbrıs'ın dış politikasını re'sen tâyin eder durumdadır. Müstemlekecilik konusunda geçmiş tecrübelerin yarattığı antipatileri

istismar ederek yeni kurulmuş devletleri hür dünya aleyhine tahrik etmekte, Afro - Asya devletlerini keza hür dünya aleyhine kısırtarak Birleşmiş Milletler müzakerelerinde komünizme taviz üstüne tâviz vermektedir.

Makarios ise ilk seyyahatini Batı aleyhtarı bir hava içinde Kahire'ye yapmış, daha sonra Belgrad'a giderek Rosidis ile birlikte komünist blokun teşvik ettiği No Alignement'e dâhil (yani hizaya gelmeyen veya bir bloka katılmış bulunmayan) devletlerin konferansında bulunmuş, mütaakıp seyyahatini de Hindistan'a yapmıştır. Bir ay kadar evvel de Afro - Asya devletlerinden komünist olanları resmen, olmayanları da sureti hususiyede bu devletlerdeki komünist partilerinin sorumsuz temsilcilerinden seçtiği bir topluluğu Lefkoşada toplantıya çağırmıştır. Konferans ismi verilen bu toplantıda Doğu - Almanya, Sovyet Rusya, Kuzey - Kore, Komünist Çin, Komünist Viet - Minh gibi resmî komünist devletler delegelerinin yanında, Afrika ve Orta - Doğunun huzurunu bozmak ve buralarda kargaşalıklar çıkarmakla şöhret yapmış bir politikacının temsilcisi ve diğer birçok Afrika - Asya devletinin muhalefet ve komünist partileri liderleri hazır bulunmuştur. İşin şayanı dikkat olan bir tarafı da bu konferansa iştirak eden devletlerin ve temsilcilerin yarı masraflarının Mısır Hükümeti tarafından ödenmiş olmasıdır.

Makarios'un bu konferansı toplamaktaki maksadı, Kıbrıs'ı dünyaya karşı tamamen Rum olarak göstermek, Türkiye ve İngiltere'yi emperyalist birer devlet olarak tanıtip bu iki devletin Kıbrıs'ın kendi kendini idaresine (yani self determinationa) mâni olmak istediklerini telkin etmek, aynı zamanda Arap Devletlerinin İsrail'e karşı besledikleri antipatiyi de istismar ederek Birleşmiş Milletlerde girişecekleri hareketlerde bu devletlerin müzaheretini temin etmektir.

Lefkoşa'da toplanan bu konferansa katılan üyeler Türklerle temas ettirilmemiş, kendilerine Türk bölgeleri gösterilmemiş ve Kıbrıs'ta Türklerin mevcudiyetinden hiç bahsedilmeyecek Adanın tamamı Rum olarak gösterilmek istenmiştir. Türk Cemaat Meclisinin delegelere gönderdiği mektup ve protestolar toplattırılmış ve alâkahlara ulaştırılmamıştır. Türk gazeteciler ne otellere ve ne de toplantı salonuna alınmamıştır.

Bütün bunlar, bugün Kıbrıs'daki Türklerin nasıl bir polis rejiminin baskısı altında bulduklarının en açık delilini teşkil eder kanaatindeyim.

Birleşmiş Milletler için bir taraftan izah ettiğim şekilde hazırlıklar devam ederken, diğer taraftan Rum basınının açtığı şiddetli bir kampanya ile, Anayasanın Türkleri alelade bir azınlık durumuna indirecek şekilde tadili için de hazırlıklar yapılmaktadır.

Kıbrıs'ta hâkim olan kanaate göre, bu yıl içinde toplanacak özel bir Rum meclisince, evelden tesbit edilmiş kararların ilanı cihetine gidilecektir. Bunun da en geç, FOKA'nın yıl dönümü sayılan önümüzdeki 1 Nisan tarihinde yapılması kuvvetle muhtemeldir.

Kıbrıs Türklerinin böyle bir harekete boyun eğmesi asla beklenemez. Ancak malî bakımdan Türklerin devamlı bir tazyik altında bulduklarını gözden uzak tutmamak lâzımdır. Bu tazyikin daha da artırılarak Türk memurların tahsisatlarının tamamen kesilmesi mümkündür. Diğer taraftan Kıbrıs Cumhuriyeti Hükümetine sosyal ve ekonomik yardımlarda bulunan Amerika Birleşik Devletlerinin, bu Hükümetin bugünkü şartlar içinde bir Rum cemaati hükümeti olduğunu bilmemezlikten gelmesi ve yapılan ikazlara rağmen hatalı yolda ısrarı neticesinde gıda maddeleri stokunu inhisarında bulduran Makarios'un, haksızlığa karşı mukavemetle kalkışacak olan Türkleri açlık tehlikesi ile başbaşa bırakması da mümkündür.

Esefle beyan etmek isterim ki, malî istiklâlî kısmen olsun tahakkuk ettirecek olan belediyeler meselesinin oluruna bırakılmış olması, her geçen gün haklarımızın bir parçasının daha eriyip gitmesine yol açmıştır.

İş, bu derece vahamet arz ederken, Hükümetimiz tarafından Kıbrıs Türklerinin zaruri ihtiyaçlarını karşılamak üzere ayrılan cüzi yardımların sarfında, sefarethanemiz tarafından lüzumundan fazla titizlik gösterilmekte, müstemleke idaresinden Türk Cemaat Meclisine intikal eden memurların, Kıbrıs şartlarına göre geçimlerine ancak kifayet edebilecek maaşları fazla görülerek müktesep hakları bile ellerinden alınmaktadır. Bu hâdise, memleketimizi dış memleketlerde temsil

eden bâzı hariciyecilerimizin, Türk Milleti- nin topyekûn millî bir dâva olarak kabul ettiği meselelerde bile ne kadar anlayışsız hareket ettiklerinin hazin örneğini vermektedir.

Sayın milletvekilleri;

Buraya kadar olan mâruzatımla Kıbrıs'ta cereyan eden ve birer iç yarası olan hâdiselerden bir kısmını yüksek ıttılınıza arz etmiş ve Makarios'un çevirmekte olduğu yeni dolaplardan etrafıca malûmat vermiş olduğum kanaatindeyim. Şimdi de bu durum karşısında bize yapılması icabeden işleri ve alınması gereken tedbirleri birkaç madde halinde arz etmeme müsaadelerinizi istirham ederim.

Tedbirler :

1. Hükümetimizce Kıbrıs Türklerine yapılmakta olan cüz'i yardımdan tasarruf etmek zihniyetinden vazgeçilerek hattâ imkânlarımız nisbetinde malî yardımın artırılması,

2. Amerika Hükümeti tarafından Kıbrıs'a yapılan sosyal ve ekonomik yardımın Kıbrıs halkının ihtiyaçlarına sarf edilmeyip politik sebeplerle Makarios'un inhisarında bulundurulduğunu ve bu yardımın Türkler aleyhine kullanıldığını Amerikalı dostlarımıza izah ederek bu yardımın her iki cemaat meclisine hisseleri nisbetinde verilmesinin temini,

3. Birleşmiş Milletlerde Kıbrıs Türklerinin haklarını savunacak bir temsilci bulunmadığına göre, Kıbrıs Delegasyonu Başkanı Rosidis'in faaliyetlerine muvazi faaliyetlerde bulunmak ve tedbirlerine karşı mukabil tedbirler almak üzere Birleşmiş Milletler nezdindeki Türk Hükümeti delegasyonunun vazifelendirilmesi,

4. Beynelmîlel andlaşmalar ve Kıbrıs Anayasası ile Türklerle tanınan hakların alınması için daha dinamik ve enerjik davranışlarda bulunulması,

5. Kıbrıs için süratle bir iktisadi kalkınma plânı hazırlanıp bunun vakit geçirilmeden tatbik sahasına konulması. Bu plânın başlıca hedeflerinden birisi, Evkaf İdaresine aidolup gasp veya yağma yolu ile rumların eline geçmekte olan geniş arazi ve çiftliklerde küçük köyler inşa ederek rum köylerinde münferit olarak sıkışıp kalmış olan Türk ailelerini bu köylere iskân etmek gelmelidir.

6. Vaktiyle Kıbrıs'ta beliren ilhak tehlikesini ilk görüp Türk efkârı umumiyesini ve

Hükümeti devamlı neşriyatı ile uyararak merhum Sedat Simavi'nin, bugün yerini alacak bir basın mensubuna ne kadar muhtacolduğumuzu yüreğimiz sızlıyarak ifade etmek isterim. Bugün ilhak tehlikesi olmamakla beraber onun kadar tehlikeli olan Kıbrıs'ın bir rum cumhuriyeti haline getirilmesi tehlikesi ile karşıkarşıyayız.

Kıymetli ve vatansever basınımızın, şahıs dedikoduları, parti çekişmeleri kadar, gazetelerinde bu önemli ve millî dâvaya yer vermelerini ve devamlı neşriyatları ile halkımızı ve Hükümetimizi uyarmalarını bir dilek ve tedbir olmak üzere kendilerinden hassaten istirham ederim. (Bravo sesleri, alkışlar)

7. Üç senelik tatbikat bize şu hakikati açık olarak göstermiştir ki, Makarios ve onun Hükümetinden her hangi bir şekilde hüsnüniyetle mukabele görmek mümkün olmadığı gibi, bugünkü rejim içinde Rum ve Türk halklarının bir arada huzur içinde yaşamalarını ümidetmek de boş hayalden başka bir şey değildir. Elimizden gidenler yeter, artık bir karış toprakta fedakârlık yapacak halimiz yoktur. Bunun için de yapılacak tek iş; Anayasa ve andlaşmalara dayanan statünün tadili istendiğine göre tarihî, siyasi, askerî ve ananevi bağlarla bağlı bulunduğumuz Adanın iki cemaat arasında taksimi projesini ele almak ve bunu enerjik bir şekilde sayınarak gerçekleşmesini temin etmektir.

Kıbrıs'ı bir rum cumhuriyeti olarak ilân etmek hayali içinde bulunan Makarios'a da Türkiye Millet Meclisi kürsüsünden şu ihtar da bulunmak isterim :

Adanın her karış toprağını sayısız şehitlerinin kanları ile sulayarak ve yine her karış toprağını adsız Mehmeteiklerine mezar yaparak fethetmiş olan Anadolu cengâverlerinin ve serdengeçtilerinin torunları Kıbrıs'ta yaşadığı müddetçe, haklarımızın ve şerefimizin bekçileri kahraman Türk Ordusunun bölünmez ve ayrılmaz bir parçası olan şerefli Kıbrıs Türk Birliği o topraklarda buldukça, Kıbrıs Türk olarak kalacak, şehitlerimizin mezarları kirli ayaklara çiğnettirilmeyecek, şanlı bayrağımız Kıbrıs'taki kardeşlerimizin kalblerini iftiharla doldurarak ebediyete kadar şan ve şerefle dalgalanacaktır.

Selâm size Kıbrıs'ın kahraman Türk evlâtları.

Hürmetlerimle. (Alkışlar)

3. — *Diyarbakır Milletvekili Hilmi Güldoğan'ın, Batı - Almanya'da bir tel fabrikasında çalışan 25 Türk işçisine yapılan muamele hakkında Çalışma Bakanının bilgi vermesine dair demeci.*

BAŞKAN — Sayın Güldoğan.

HİLMİ GÜLDOĞAN (Diyarbakır) — Sayın milletvekilleri; vaktinizi alacak değilim. Wenssenburg (Batı - Almanya) mahreçli bir gazete havadisine göre, Batı - Almanya'nın bir tel fabrikasında çalışmakta olan 25 Türk işçisi, fabrikanın taahhütlerini ifa etmemesi ve işçilere kötü muamele yapması yüzünden greve başvurmuşlardır.

Bu anlaşmazlık devam ede dursun, fabrika yetkilileri işçilerimizin milliyet hislerini rencide edecek sözler sarf etmiş...

BAŞKAN — Bir dakika Sayın Güldoğan.

Muhterem arkadaşlar; oylama vardır, lütfen salonu terk etmeyiniz.

Buyurun, Sayın Güldoğan.

HİLMİ GÜLDOĞAN (Devamla) — Evet, işçilerimizin milliyet hislerini rencide edecek sözler sarf etmiş ve kendilerine tecavüzde bulunmuş ve haklarını arıyanları sınır dışına getirip ortada bırakmıştır. Dost bir devlet toprağında cereyan eden, üzüntü ile okuduğumuz bu havadis doğru mudur, böyle bir olay vukubulmuş mudur? Bu konuda Sayın Çalışma Bakanı ve Dışişleri Bakanının Yüce Meclisi aydınlatmasını istirham ediyorum.

4. — *Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, Kıbrıs Cumhuriyetinin üçüncü yıldönümü münasebetiyle Kıbrıs Türk Cemaat Meclisi Başkanlığına tebrik telgrafı çekilmesine dair önergesi.*

BAŞKAN — Önergeyi okutuyorum.

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Kıbrıs Cumhuriyetinin kuruluşunun üçüncü yıldönümü münasebetiyle Kıbrıs Türk Cemaat Meclisi Başkanlığına bir tebrik telgrafı çekilmesini ve Kıbrıs Türklerinin haklı davalarından daima kendileriyle beraber olduğu-

muzun belirtilmesini arz ve teklif ederim.

Aydın

Reşat Özarda

BAŞKAN — Gereğini Riyaset yerine getirecektir.

5. — *Sayın Üyelerden bâzılarına izin verilmesi hakkında Millet Meclisi Başkanlığı tezkeresi (3/716)*

BAŞKAN — Tezkereyi okutuyorum.

Genel Kurula

Aşağıda adları yazılı sayın milletvekillerinin hıızalarında gösterilen müddetlerle izinleri Başkanlık Divanının 30 . 9 . 1963 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet yüce tasviplerine arz olunur.

Millet Meclisi Başkanı

Fuad Sirmen

Bolu Milletvekili Ahmet Çakmak, 15 gün, hastalığına binaen, 23 . 9 . 1963 tarihinden itibaren,

Çorum Milletvekili Faruk Küreli 24 gün, hastalığına binaen, 30 . 7 . 1963 tarihinden itibaren,

Kırklareli Milletvekili Fikret Filiz 15 gün, hastalığına binaen, 17 . 9 . 1963 tarihinden itibaren,

Mardin Milletvekili Seyfi Güneşan 15 gün, hastalığına binaen, 27 . 9 . 1963 tarihinden itibaren,

Urfa Milletvekili Sabri Kılıç 20 gün, hastalığına binaen, 24 . 9 . 1963 tarihinden itibaren,

Zonguldak Milletvekili Fevzi Fırat 10 gün, hastalığına binaen, 10 . 9 . 1963 tarihinden itibaren,

Kayseri Milletvekili Hüsamettin Gümüspala 10 gün, mazeretine binaen, 24 . 9 . 1963 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Teker teker okutup oyunuzaya sunacağım.

Bolu Milletvekili Ahmet Çakmak, 15 gün hastalığına binaen 23 . 9 . 1963 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Çorum Milletvekili Faruk Güreli, 24 gün hastalığına binaen; 30 . 7 . 1963 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kırklareli Milletvekili Fikret Filiz, 15 gün hastalığına binaen 17 . 9 . 1963 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mardin Milletvekili Seyfi Güneşan, 15 gün, hastalığına binaen, 27 . 9 . 1963 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Urfa Milletvekili Sabri Kılıç, 20 gün, hastalığına binaen 24 . 9 . 1963 tarihinden itibaren

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Zonguldak Milletvekili Fevzi Fırat, 10 gün hastalığına binaen 10 . 9 . 1963 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kayseri Milletvekili Hüsamettin Gümüşpala, 10 gün mazeretine binaen 24 . 9 . 1963 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6. — *Bu toplantı yılında iki aydan fazla izin alan Hatay Milletvekili Bahri Bahadır'a ödeneğinin verilebilmesi için karar alınmasına dair Millet Meclisi Başkanlığı tezkeresi (3/717)*

Hatay Milletvekili Bahri Bahadır'ın devamsızlığı iki ay geçtiğinden ödeneğinin verilebilmesi Heyeti Umumiyenin kararına bağlıdır. Bununla ilgili Başkanlık tezkeresini okutuyorum.

Genel Kurula

Bu toplantı yılında, iki aydan fazla izin alan Hatay Milletvekili Bahri Bahadır'a ödeneğinin verilebilmesi, İktüzüğün 197 ne maddesi gereğince, Genel Kurulun kararına bağlı olduğundan keyfiyet yüce tasviplerine arz olunur.

Millet Meclisi Başkanı
Fuad Sirmen

BAŞKAN — Tasvibinize sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7. — *Vazife ile yurt dışına gidecek olan Ulaştırma Bakanı İhsan Şeref Dura'nın dönüşüne kadar kendisine, Tarım Bakanı Mehmet İzmen'in, vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/714)*

BAŞKAN — Cumhurbaşkanlığı tezkeresini okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Vazife ile yurt dışına gidecek olan Ulaştırma Bakanı İhsan Şeref Dura'nın dönüşüne kadar kendisine, Tarım Bakanı Mehmet İzmen'in, vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, muvafık görülmüş olduğunu arz ederim.

Cumhurbaşkanı
Cemal Gürsel

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulur.

8. — *Vazife ile yurt dışına giden Turizm ve Tanıtma Bakanı Nurettin Arıdoğan'ın dönüşüne kadar kendisine, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Hasan Dincer'in, vekillik etmesinin uygun görüldüğüne dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi; (3/715)*

BAŞKAN — Cumhurbaşkanlığı tezkeresini okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Vazife ile yurt dışına giden Turizm ve Tanıtma Bakanı Nurettin Arıdoğan'ın dönüşüne kadar kendisine, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Hasan Dincer'in vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, muvafık görülmüş olduğunu arz ederim.

Cumhurbaşkanı
Cemal Gürsel

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulur.

9. — *Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu kanunu tasarısı (1/483)*

BAŞKAN — İkinci defa oylaması yapılacak işler. Türkiye Radyo - Televizyon kanun tasarısının oylaması için kutular dolandırılacaktır.

5. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — *Kanun dışı yakalanan veya tutuklanan kimselere tazminat verilmesi hakkında kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/544) (S. Sayısı : 157) (1)*

BAŞKAN — Kanun dışı yakalanan veya tutuklanan kimselere tazminat verilmesi hakkında kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu. Tümü üzerinde, Millet Partisi Grubu adına Sayın İsmail Hakkı Akdoğan, buyurunuz.

M. P. GRUPU ADINA İSMAİL HAKKI AKDOĞAN (Yozgat) — Sayın Başkan, çok muhterem arkadaşlarım, kanun dışı yakalanan veya tutuklanan kimselere verilecek tazminat kanun tasarısı hakkında görüşlerimizi arz etmeden evvel, Hükümetin, bu kanunu Anayasanın 30 ncu maddesinin ruh ve metnine ve bu maddenin Kurucu Mecliste müzakeresi sırasında cereyan eden müzakerelerin ve ileri sürülen fikirlerin ışığı altında Anayasaya uygun olarak hazırlayıp, bunu Yüksek Meclis Riyasetine vermiş olduğundan dolayı grupumuz adına Hükümetin bu ileri görüşüne ve Hükümetin burada kanunun Anayasanın ruhuna uygun hareketinden dolayı müteşekkirimiz.

Yalnız, burada üzülererek ifade etmek isteriz ki, Hükümetin bu kadar Anayasaya sadakatle hareketinden sonra Geçici Komisyon, Anayasanın ruhuna uygun olarak kendisine tevdi edilen tasarımı bir başka şekilde ele almış ve istenilen gâyeden uzaklaşmıştır.

Muhterem arkadaşlarım, hepinizinde malûmu olduğu üzere, Hükümet tasarısında «tutuklandıktan ve yakalandıktan sonra haklarında kovuşturma yapılmasına veya soruşturmanın açılmasına yer olmadığına veyahut beraetlerine karar verilen mahkûm olup da tutuklu kaldığı süre hükümlülük süresinden fazla olan veya tutuklandıktan sonra sadece para cezasına mahkûm edilen kimselerin uğriyacıkları her türlü zararlar bu kanun hükümleri dairesince Devletçe ödenir» dendiği halde komisyon, biraz evvel okuyarak sizlere arz ettiğim fıkraları kanun metninden, tasarı metninden çıkarmış ve bu şekildeki tazminatların kanun dışı bırakıl-

ması şeklinde bir teklifi yüksek huzuruza getirmiş bulunmaktadır.

Muhterem arkadaşlarım; kanunla tâyin edilen haller dışında zaten tutukluluk, demokratik hayata girdiğimiz yeni nizam içinde ve Anayasanın tam mutlak hâkimiyeti altında esasen cereyan etmez. Esasen, artık vatandaşların usulsüz ve kanunsuz olarak tevkif edilmeleri ve bunlara eziyet edilmesi ve hattâ geçmişte olduğu gibi, emirle tevkifler, artık tarihe karışmıştır. Bizim üzerinde duracağımız esas nokta kanunun uygun gördüğü hallerde yapılan tevkiflerin, bilâhara vatandaşın mağdur edilmesi halinde kendilerine ödenecek tazminatlardır.

Muhterem arkadaşlarım, bendeniz bir parça da adli tatbikattan gelmiş bir arkadaşımı zım. Mahkemelerde dosyaları ilk defa ele alındığı zaman durumu tetkik edilir, ondan sonra davanın sonuna kadar tutuklu kalır ve kararlarla birlikte süsüz mevkuflar tahliye edilirler. Halbuki, biz kendilerine, mahkemede tutuklu olarak devam eden dâvalarda bilâhara daha az ceza görmesi veya beraet etmesi halinde bir tazminat ödeme yoluna gidersek, hâkimler biraz daha dikkatli davranacaklar ve zaman zaman dosyayı tetkik edip ileride verilecek kararın neticesine göre tutuklunun mağdur olması yolunu tercih edeceklerdir. Bu bakımdan biz bu tazminatların, haklarında soruşturma açılmayanların tevkif edilip bilâhara mahkûmiyetleri yattıkları müddetten daha az olanlara ve haklarında para cezası verilmiş olanlara, uğramış oldukları zararın da, Hükümet tasarısında olduğu gibi ödemenin daha doğru olacağı kanaatindeyiz. Bu maddenin komisyonun kabul etmiş olduğu gibi değil, Hükümet tasarısındaki metnin kabul edilmesi fikrindeyiz.

Muhterem arkadaşlar, bu noktayı Yüksek Heyetinize arz ettikten sonra komisyonun bir de zannediyorum gözünden kaçmış olan bir hususu da sizlere arz etmek isterim: Kanun tasarısının 5 nci maddesinde «haklarında son soruşturmanın açılmasına veya kovuşturma yapılmasına yer olmadığına karar verilmesi sebebiyle tazminat alanlardan aynı işten dolayı haklarında yeniden dâva açılanlara; beraet kararı sebebiyle tazminat alanlardan beraet hükümü aleyhinde iadei muhakeme talebinin ka-

(1) 457 S. Sayılı basmayazı 27 . 9 . 1963 tarihli 144 ncu Birleşim tutanağı sonundadır.

bulü ile haklarında yeniden duruşma ierasına karar verilenlere ödenen tazminat, hükme hacet kalmaksızın hazineye geri alınır» denmektedir. Birinci maddede, haklarında mahkûmiyet kararı verilip yattıkları süre daha fazla olanlara bir tazminat verilemeyeceği, haklarında kovuşturma yapılmasına karar verilmeyenlere tutuklu buldukları süre için bir tazminat verilemeyeceği hususunu komisyon bir karar altına aldığına göre, 5 nei maddenin bir mânası kalmamış olması gerektir. Bu 5 nei madde Hükümetçe hazırlanan tarafımızdan da en uygun şekil olarak görülen 1 nei maddenin mevcudiyeti halinde bir mâna taşır. Bu bakımdan komisyon da 5 nei maddeyi kabul etmiş olmakla, Hükümet tasarısının birinci maddesini öngörmüş olduğunu göstermektedir. Fakat, sarahaten metinden çıkarılmıştır.

Muhterem arkadaşlar, bu kanun tasarısında Hükümet görüşüne aynen iştirak ettiğimizi belirtmiştik. Yalnız bir noktayı yüksek huzurunuzda arz etmek isterim. Kanunun 6 nei maddesinde yerilecek tazminatların şahsi olduğu ve mirasçılara intikal etmeyeceği belirtilmektedir. Muhterem arkadaşlarım, buradaki zarar ziyan bir tazmininden ibarettir. Bu bakımdan bu tazminat hukuk nizamı gereğince bütün borç ve vecibeleriyle mirasçılara intikal etmektedir. Failin işlemiş olduğu suçtan uğrayacağı ilerideki Devlet zararı mirasçılardan tazmin ettirildiğine göre failin her türlü Devlete olan borçları mirasçılara ödettilirildiğine göre, bunun mirasçılarında failin haklarını Devletten alması lâzım ve zaruridir. Hukuk esaslarına da uygun düşmektedir. Mütalâamız bundan ibarettir. (Alkışlar) Maddeler hakkındaki değişikliğe önergelerimizi takdim edeceğiz. Hepinizi hürmetle selâmlarım.

BAŞKAN — Adalet Partisi Grubu adına Sayın Ertuğrul Akça.

A. P. GRUPU ADINA ERTUĞRUL AKÇA (Erzurum) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlar; görüşlerimize geçmeden evvel Hükümet tasarısının üçüncü sayfasının üçüncü satırında «mevzuatlar» kelimesi var, bu gerekçe olarak gelirse ayıp olur. «Mevzuatlar» olmaz. «Mevzuat» olacak. Bir de yine aynı sayfanın alttan 15 nei satırında «prosetör» yazılmış prosetör diye bir şey yok. «Prosedür» olacak.

Aziz arkadaşlarım, geçmiş senelerin ve muhtelif iktidarlar devrelerinin acı tecrübelerin neticesi olarak bugün bir ihtiyaç halinde önümüze getirilen bu kanunu memnuniyetle karşılamamaya imkân yok, A. P. Meclis Grubu olarak kıymetli vakitlerinizi israf etmemek için kısaca grupumuzun çok mühim telâkki ettiği birkaç noktaya dokunmak istiyorum.

Yüce Meclisin yüksek malûmlarıdır ki, bazan hürriyet ile anarşinin hudutları birbirine çok yaklaşır ve idrak ve iz'andan yoksun bir davranış hürriyeti anarşiye çevirebilir. Hukukta bâzı sloganlar tazeliğini muhafazada devam edegelmektedir. Bunlardan bir tanesi bir masumu, bir maznunu mahkûm etmektense birçok suçluyu serbest bırakmak evlâdır ve aslanan beraet edilmektir, sözleri her an tazeliğini muhafaza eden mefhum ve sloganlar, bununla beraber cemiyet düzenini ayarlıyan ve insanlar arasındaki münasebet ve faaliyetleri tanzim şeklinde ifadesini bulan hukukun bu tanzimci vasfını asla gözden ırak tutmamak icabederken, cezanın bir ıslah müessesesi olduğunu da nazardan kaçırmamak gerekir. Ceza hukukunda tutukluluk müessesesi bu mevzuatın icabettirdiği neticeyi istihsal zımında konmuş ve şahsın hürriyetini tahdit keyfiyetine kadar varan bir tedbirdir. Ve hemen ilâve edelim ki, suçun vasıf ve mahiyetine nazaran lüzumlu ve hattâ bazan da zaruri bir tedbirdir. İşte bugün elimizde bulunan bu tasarının bu zaruri tedbiri alırken lüzum ve zaruret kıstaslarının yerinde kullanılmasını, aksi takdirde başta İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi olmak üzere Anayasa Hukukunun ihlâli neticesini doğuracak vaziyetler ihdas olunacağı noktasına Anayasamızı ve dolayısıyla Yüksek Meclisi şu anda getirmiş bulunmaktadır.

Bu mülâhazaları yüksek huzurunuzda serdederken biraz evvel arz ettiğimiz hürriyet ve anarşi mefhumlarının tedahülüne müncer olacak bir ineliği ihtiva eden bu tasarımı tedvin ederken Büyük Meclisin hangi ruh haleti içinde bulunduğunun zabitlara geçmesini ve tatbikatın bu ruh haleti altında yürütülmesini sağlamak amacının güdüldüğünün tescili icabeder. Tutukluluk müessesesini harekete geçirecek merciin Devlet organı olması ve Devletin fonksiyonu olarak onun nam ve hesabına hareket etmesi muvacehesinde tatbikat organlarının böyle bir mesele karşısındaki vaziyetlerinin, bu kanun görü-

şülürken ne olması icabettiğinin yine o tatbikatçılar tarafından bilinmesinde elbetteki fayda vardır.

İleriki tatbikata ışık tutacak şu bir iki noktanın evvel emirde tescilli icabeder. Bu kanunun muhtevasından hiçbir tatbikatçının huzursuzluk duymamasına imkân hazırlamak icabeder. Tevkifi icabettirecek hâdiselerin zuhurunda, «Ben bunu tevkif edersem yarın bu kanun muvacehesinde mesul olurum» Psikozu içine hiçbir merceğin düşmemesi lâzımdır. Aksi halde hürriyet ve anarşi hudutlarında işte bu tedabül tehlikesi başgöstermiş olur. Bunun kriterini ilim, iz'an, idrak ve hüsnüniyet tâyin ve tesbit edecektir. Bunlardan yoksun olarak taraf küçük hesaba dayanan, hüsnüniyetten uzak tatbikat elbetteki bu kanunun çerçevesi dâhilinde mütalâa edilecektir. Bu itibarla sadece hukukun, mantığın ve hüsnüniyetin hâkim olduğu şahsiyet ve viedan sahibi tatbikatçılar bundan asla çekinmezler ve çekinmeyeceklerdir.

Bu noktaya kadarki izahatımızla işin birine kısmını bitirmiş olduk. Tatbikatta ikine bir alternatif derhal kendini belli ediyor. O da şu ; nasıl ki, bu kanunun tutukluluk müessesesini harekete geçirecek tatbikatçılar hüsnüniyetle meşbu bir halde hareketleri takdirinde korkmayacak iseler tutukluluk haline son verecek olanların da aynı halet içinde bulunmaları iktiza eder. Bunun aksine, suçsuzluğu tebeyyün edecek kimse nin bu kanunun o kimseye tanıdığı tazminat hakkının doğmaması için kendisine illâki bir suç bulmak veya yamamak gibi bir davranışa da asla gidilmemek icabeder.

Tutukluluk müessesesinin ceza hukukundaki lüzumu, ehemmiyet ve bâzı hallerde zarureti her zaman kıymetini muhafaza ediyor ve edecektir de. Bu kanun, bu kıymet ve ehemmiyeti göz önünde tutan kararlara değil keyfi ve indî mütalâalarla küçük hesaplar ve politik endişelerin anahtülü olan kararlara karşı tedvin edilmiş bulunmaktadır. Bu itibarla hangi alternatifte olursa olsun tatbikatçıların ürkmemesi cemiyetin bekası bakımından çok önemlidir.

Maddelerin müzakeresi sırasında grupumuz bâzı görüşler arz edecektir. Bundan maksat, kanunu daha mükemmel bir hale getirmektir. Sırası gelince noktai nazarınızı desteklemesini Yüce Meclisten istirham edeceğiz. Yalnız tümü üzerinde konuşurken tasarının ismi üye-

rinde bir nebze durmak istiyoruz. «Kanun dışı yakalanan..» ilâh... Kanun dışı yakalama yerine «kanunda gösterilen hal ve şartlar dışında» tâbirini ikame buyuracak olursanız «kanun dışı» tâbirinin verdiği sert anlamı törpülemiş olursunuz ve aynı zamanda tasarının ruh ve mefadmı daha iyi aksettiren bir tedvinde bulunmuş olursunuz. Bu yolda bir değişikliğe önergeleri takdim ediyoruz.

Adalet Partisi Meclis Grubu olarak bu kanunun getirilmesinden memnunuz, zira :

1. Bu kanun teklifi ile hukuka bağlı Devlet fikrinin ve Devlet hükmi şahsiyetinin sorumluluğu kabul edilmiş olmaktadır.

2. Ferdî hak ve hürriyetler daha ileri bir şekilde teminat altına alınmaktadır.

3. Müdafaa müessesesinin kudsiyeti bir kere daha teyidedilmektedir. Netice itibariyle, haçmen ufak görünse de mâna ve ruh itibariyle çok kudretli olan bu kanuna müspet rey vereceğimizi ve onu daha mükemmel bir hale sokmak amacıyla maddelerin müzakeresi sırasında bâzı tadilat istiyeceğimizi Adalet Partisi Meclis Grubunun hürmetleriyle Yüce Meclise arz ederiz. (Alkışlar)

BAŞKAN — Y. T. P. Grubu adına Sayın Ali Dizman, buyurun.

Y. T. P. GRUBU ADINA ALİ DİZMAN (Tokat) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Anayasamız gereğince, müddetle mukayyet olarak, çıkarmakla mükellef tutulduğumuz bir tasarının daha görüşmesine başlanmış bulunmaktayız.

Anayasanın 30 ncu maddesinin son fıkrasındaki hükmün genişliğini nasıl tesbit edersek edelim ve netice olarak tazminat talebedebilme hakkını ne kadar geniş veya dar tutarsak tutalım en azından, bir kısmı vatandaşa, kanun dışı yakalama veya tutuklanmasından dolayı duçar kalacağı zararının Devlet tarafından ödenmesini kabul etmekle kişi dokunulmazlığına ne kadar saygılı ve ne kadar en ileri mânada bir hukuk Devleti olma azminde olduğumuzu göstermiş olacağız.

İşte, bu açıdan, bu çabamızın ifade ettiği mânayı, sadece bir kısmı vatandaşa tazminat hakkı olarak, dar bir mânada değerlendirmeye imkân yoktur.

Biz böyle bir kanun tasarısını müzakere etmekle, Anayasamıza ilâveten, kişi dokunul-

mazlığına attığımız en büyük değeri açıkça ilân etmek ve Devletimizin bariz vasfının hukuka bağlı bir Devlet olup, her vatandaşın hakkının Anayasamız ve kanunlarımızın teminatı altında olduğunu ve bunu tahakkuk ettirmek azminde bulunduğumuzu ifade etmek istiyoruz.

Bu itibarla, en küçük dereceli bir zabıta görevlisinden veya her hangi bir ilgiliden en yüksek dereceli bir ilgiliye kadar, Devlet teşkilâtının unsurlarından, bu anlayış ve arzumuza uygun bir faaliyet şekli beklediğimizi, en iyi görev şeklinin, vatanışa saygılı ve hukuka bağlı Devlet anlayışıyla kabili telif bir tutum olduğunu belirtmek istiyoruz.

En ücra bir köşedeki asayiş karakolundan en merkezî yerddeki polis karakoluna ve bir ceza evi hücrelerinden en yüksek dereceli bir âmir makamına kadar her yerde bu ruha uygun olarak vatanışa muamele ve hukuka bağlılık, bir tafsilât kanunu gibi kişi güvenliğini tanzim eden Anayasamız ve onun hükümlerini yerine getirmeye çalışan bizlerin gerçek arzusudur. Şimdi görüşmesini yaptığımız kanun üzerindeki çalışmalarımızın ifade ettiği mâna budur.

Muhterem arkadaşlarım, Hükümet tasarısı, kanunun şekli şartları haricinde yakalanan veya tutuklanan kimselerden tutunuz da hâkimin takdiri ile ve usulüne uygun olarak tutuklanıp ancak hakkında mahkûmiyetine yeter delil elde edilemediğinden beraet edenlere kadar herkese tazminat talebetme hakkı verirken Komisyon bunu en dar hudutlarında bırakarak sadece şekli şartlara uyulmadan vâki yakalanma veya tutuklanma hallerine inhisar ettirmektedir. Her iki şekil de birer kutup halindedir. Bir taraftan kanun dışı bir fiil sonu zarara duçar kalan kimsenin zararını ödemekten kaçmamamız gerekirken diğer taraftan tazminat olarak ödiyeceğimiz para hazineden, dolayısıyla vatanıştan ödeneceğine göre, bu parayı da pek cömertçe sarf etmemeliyiz. Telif edici olduğunu zannettiğimiz fikirlerle tazminat taleplerini inceleyecek mahkeme ve nevi şahsına munhasır tetkikat şekli hakkındaki görüşmelerimizi maddelerin müzakeresine bırakır, kişi güvenliğine vereceğimiz ehemmiyet nisbetinde toplum hayatımızda bir rahatlık ve bu rahatlık nisbetinde de iktisadi inkişafa mazhar olacağımız düşüncesi ile sözlerimizi bitiririz. (Alkışlar)

BAŞKAN — Şahısları adına söz istiyen Sayın üyelere sıra gelmiştir. (C. H. P. Grubu adına söz isteniyor sesleri)

Buyurun efendim, söz, C. H. P. Grubu adına Sayın Mehmet Göker'in.

C. H. P. GRUBU ADINA MEHMET GÖKER (Kayseri) — Muhterem arkadaşlar, kanun dışı yakalanan veya tutuklanan kimselere tazminat verilmesi hakkındaki tasarı Anayasamızın 30 ncu maddesinin hükmü karşısında hazırlanmış bir tasarıdır. Bu tasarı ile idari makamların, jandarmanın ve sair alâkalı makamların, kanunlarda ve Anayasamızın 30 ncu maddesinde tadat ve tasrih edilen haller dışında yakalanan vatandaşların Devletten bir teminat alması hükmü tanzim edilmiş ve karara bağlanmıştır. Bu tasarının Anayasamızın 30 ncu maddesinde tadat ve tasrih ettiği hususlar, bir kimsenin suçluluk hali hakkında kuvvetli belirtiler bulunması veya kaçmayı veya delillerin yok edilmesini veyahut kanunlarla tutuklamayı zorunlu kılan hallerin dışında yakalanan, yahut da yakalama suç üstü halinde veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde yakalanabilir hükmünün ihlâli halinde, yahut yakalanan veya tutuklanan kimselerin tutuklanma veya yakalanma sebeplerinin ve haklarındaki iddiaların yazılı olarak kendilerine hemen bildirilmemesi hali yahut yakalanan ve tutuklanan kimsenin tutuklama yerine en yakın mahkemeye gönderilmesi için gerekli süre hariç 24 saat içerisinde hâkimin huzuruna çıkarılması halinde bu kimselere tazminat verilmesini derpis eden bu tasarıya C. H. Partisi Grubu olarak, tanzim edilen ve Yüksek Meclise sevk edilen metin hudutları içerisinde müspet rey vereceğimizi arz eder, hepinizi hürmetle selâmlarım.

BAŞKAN — Sayın Ülker, söz alanları sırasına göre okuyorum... Reşit Ülker, Adnan Şengül, Mazhar Arıkan, Nihat Erim, Talât Oğuz, Fahir Giritlioğlu, Gıyasettin Karaca, Mahmut Alicanoğlu, Sadık Müftüoğlu, Turgut Çulha. Buyurun Sayın Ülker.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Çok muhterem arkadaşlarım, huzurunuzda bulunan bu tasarı Yüce Meclisin şansı olarak, Kurucu Meclisten sonra gelmiş bir Meclis olma şansını üzerinde tutan bir Meclis olarak, çıkardığı ana hak ve hürriyetlerle ilgili en önemli kanunlardan birisidir. Rahatlıkla denilebilir ki, her Anayasamızın en önemli hükümlerinden birisi, kişi güvenliği-

nin emniyet altına alınmasıdır. İnsanlık tarihi bugünkü dereceye ulaşabilmek için kan ve can pahasına uzun yıllar çalışmak ve didinmek mecburiyetinde kalmıştır. Nihayet, insan vücudunun korunması demokrasi idealinin en yüksek amacı olan insan varlığının korunması yani kişinin vücudunun korunmasını icabettiren hürriyetler Anayasalarda yer almıştır. İlk olarak, «Habeas Corpus» adı altında 1679 da, uzun mücadelelerden sonra kabul edilmiş olan esaslar, bugünkü yeni Anayasamızın 30 neu maddesine geçirilebilmiştir. Ve son fıkrada da bunların ihlâli halinde devletin, hukuk devletinin tazminat vermesi kabul edilmiştir. Tazminat meselesine gelince, genel tabiri ile adlî hata meselesi ile bir arada kucaklanmış bulunmaktadır.

Meselenin özü adli hatanın tanirine dayanmaktadır. Bu hareket de Fransız İhtilâlinde sonra başlamış, şimdi, biraz sonra çok sayın bâzı arkadaşlarımızın da savunacaklarını tahmin ettiğim gibi, bunun çok masraflı, Devlete çok masraf yükliyecek ve aynı zamanda idare mercilerini ve hâkimleri karar vermekten, iş yapmaktan alakoyacağı gibi nazari bir tartışmanın neticesinde gerçekleşmesi biraz geçmiştir. Nihayet, evvelâ 1818 yılında iki Sicilya Devletinde, sonra 1884 yılında Portekiz'de, 1886 da İsveç'de, 1887 de Norveç'de, 1888 de Danimarka'da, 1892 de Avusturya'da, 1893 de İrlanda'da, 1893 de Almanya'da, 1893 de İsviçre'de, 1896 da Macaristan'da ve yirminci yüzyılın başından itibaren Finlândiya, Yunanistan, Holânda, Yugoslavya, Çekoslovakya, İtalya, İspanya; bütün bu memleketler bu tazminat esasını kabul etmiş bulunmaktadırlar. Ceza hukuku ile ilgili 1953 yılında Roma'da toplanmış olan Uluslararası Ceza Kongresinde de ittifakla, ittifaka yakın bir şekilde bu tanzim esasını kabul edilmiş bulunmaktadır. Türkiye'deki, bizdeki duruma gelince : İlk defa olarak 1950 senesinde bir hukuk hocası tarafından ileri sürülen tazmin esasını, 1956 senesinde Sayın İzmir Milletvekili Mehmet Ali Sebük tarafından; (Haksız tevkiflerde tazminat Kanunu) başlığı altında Yüce Meclise getirilmiştir. Fakat, tıpkı bu kuruluşun ilk yıllarda olduğu gibi bu müessese getirildiği takdirde, Hazinesinin büyük masraflara katlanmak zorunda kalacağı gibi mülâhazalarla Adalet Komisyonunda reddedilmiştir. İşte bu sıradadır ki, Türkiye'de, Türk cezacları ve Türk hukuk-

cuları meselenin üzerine eğilmişler ve geniş şekilde neşriyatta bulunmuşlar ve kanun teklifini, esas itibariyle, desteklemişlerdir. Nihayet, tatbikatına gelince; Türk mahkemeleri, Türk avukatları ve Türk vatandaşları haksız tevkiflerinden dolayı tazminat istenebileceği tezini, Borçlar Kanununun 55 neu maddesine dayatarak Türk Şûrayı Devletinden talebetmişler ve Kurucu Meclis zabıtlarında, Sayın Ekrem Tüzen'in de belirttikleri veçhile, Türk mahkemeleri, Türk kanun vâzından evvel bu müesseseyi fiilen kabul etmiş durumdadır. Nihayet Anayasa Kurucu Mecliste müzakere edilirken İstanbul projesi diye hazırlanan projede bu esas biraz değişik şekilde getirilmiş, komisyon bu esası benimsemiş, fakat daha ziyade geniş ve şümulü şekliyle Sayın Emin Soysal tarafından getirilen bir tadil teklifi kabul edilerek Anayasa Komisyonunun mümanaatına, katılmamasına rağmen kabul edilerek bugünkü durum hâsıl olmuştur.

Şimdi sayın arkadaşlarım, burada maddeler üzerinde birtakım değıştirge önermeleri vermekte olduğumuzu arz etmek isterim. Bunları teker teker maddelerde açıklamaya çalışacağız. Yalnız; bir prensibin üzerinde esaslı şekilde durmaya mecbur olacağız. Hükümet tasarısı, alelûmum haksız şekilde tutuklanmış veya yakalanmış, ister idari yetkili merciler tarafından olsun, isterse yetkili kaza organları tarafından olsun, yakalanmış ve sonra kurtulmuş olan, haksız şekilde yakalanmış olanların tazminat alması esasını kabul ettiği halde, Komisyon tıpkı Fransız İhtilâlinde sonra bütün Avrupa'da gösterilen tereddüdün aynını göstererek, eski Adalet Komisyonumuzun da gösterdiği tereddüdü göstererek bunu ancak 30 neu maddede (Habeas Corpus) dediğimiz, en kısa zamanda hâkim önüne çıkarılmak ve yakınlarına haber vermek gibi tadadedilen usulsüzlükler yapıldığı takdirde bir tazminat esasını kabul etmiştir ki, bu takdirde bu getirilen kanunun temas ettiği saha hemen hemen hiçe yakın bir mesabeye indirilmiş yani beraet edenler, ademita- kip kararı alanlar, menimuhakeme kararı alanlar ve Hükümet tasarısında olmadığı halde, bendeniz burada ilâve ediyorum, iadei muhakeme suretiyle beraet edenler burada nazarı itibara alınmamış bulunmaktadır. Bu çok

büyük bir eksiklik ve esas mevzu kanunun tamamen dışında kalmaktadır. Bu madde geldiği zaman, birinci madde üzerinde bunun enine boyuna tartışılması yapılacaktır.

Huzurunuzda gelmiş olan ve kişi güvenliğini, insan vücudunu, insan varlığını koruyacak kanunu candan destekler ve burada huzurunuzda getirdiğimiz değişiklere de yardımcı olmanızı, bilhassa Komisyonun yardımcı olmasını, samimiyetimizi kabul edip yardımcı olmasını hassaten rica ederim, hürmetlerimle.

BAŞKAN — Buyurun, Sayın Şenyurt.

ADNAN ŞENYURT (Erzurum) — Muhterem arkadaşlar, Anayasamızın halk oyuna vaz'edildiği sıralarda kemali samimiyetle ve iffitharla müdafaasını yapmış olduğumuz bütün maddeler yanında insan haysiyetine ve hürriyetine taallük eden 14 ncü maddenin de müdafaasını yine aynı şekilde arz ettiğim kemali samimiyetle yapmış ve insan haysiyetine Anayasamızın verdiği değeri o günlerde elimizden geldiği kadar belirtmiş bulunmaktaydık. İşte şimdi Muhterem Hükümet, Anayasamızın bu esaslarına ve bilhassa 14 ncü ve 30 neu maddelerine istinaden, insan haysiyetine, kişi hürriyetine taallük eden bir meselede bir kanun tasarısı getirmiş bulunmaktadır. Bendeniz bilhassa Anayasamızın 30 neu maddeye istinaden bu kanun tasarısının, arz ettiğim vechile hepimizin insan hürriyeti bakımından iffithar edebileceği bir kanun tasarısı olduğunu arz etmekle beraber 30 neu maddenin biraz maksadını ve gayesini aşmış olduğu kanaatini taşımaktayım. Bu sebeple mâruzatımı, mümkün olduğu kadar, kısaca ifade etmeye çalışacağım.

Bilhassa, 30 neu maddenin birinci fıkrası «suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler ancak kaçmayı veya delillerin yok edilmesini veya değiştirilmesini önlemek maksadiyle veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunla gösterilen diğer hallerde hâkim kararıyla tutuklanabilir. Tutukluluğun devamına karar verilebilmesi aynı şartlara bağlıdır.» Burada sebepler tadadediliyor. Hâkim tarafından tevkif edilebilir, hürriyeti kısılanabilir şeklinde olmasına rağmen beri taraftan asıl tasarının bâzı nasihat teşkil eden 5 nei fıkradan önceki teklif edilen

4 ncü fıkrada bu haller dışında her hangi bir kimsenin yakalanması sebebiyle onun tazminat istiyebileceği esası vaz'edilmiş bulunmaktadır. O sebeple muhterem arkadaşlar Anayasamızın 30 neu maddesinde yer almış bulunan bir hükmün, arz ettiğim gibi, icabı yerine getirilmek istenirken Hükümet tasarısı ile maddenin istinad ettiği mâna bir bakıma aşılmış muayyen bir nisbet dâhilinde aşılmış ve öyle zannederim, nâcizane o kanaati taşımaktayım ki, biraz da kabili tatbik olmayan bir hüküm vaz'edilmiştir.

Kanun tasarısı, başlığında yazıldığı üzere Anayasamızın 30 neu maddesi, kanun dışı yakalanan veya tutuklanan kimselere tazminat verilmesini vaz'ettiği halde 1 nei madde Anayasamızın kastedtiği mânayı aşmış bulunmaktadır. Her ne kadar Anayasamızın 14 ncü maddesinin 2 nei fıkrasında «kişi dokunulmazlığı ve hürriyeti, kanunun açıkça gösterdiği hallerden, usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça kayıtlanamaz» demektedir ise de 30 neu madde bu hallerin neler olabileceğini tadadetmiş ve muayyen bir hudut dâhilinde âmme nizamı lehine kişi hürriyetinin tahdid edilebileceğini ortaya koymuş ve hâkime de bu hususta takdir salâhiyeti tanımış bulunmaktadır.

Bu sebeptendir ki, tasarı münakaşa ve müzakere edilirken iki şıktan birisini tercih etmek zarureti vardır. Şöyle ki, ya bilhassa ceza sahasında kendisine daha geniş bir takdir salâhiyeti verilmiş bulunan hâkimin bu takdir hakkı kanunu mahsusası ile ortadan kaldırılacak veya 30 neu maddenin vazihan tesbit etmiş bulunduğu esaslara binaen hâkimin takdir yetkisini kullanmış olmasından dolayı Devleti tazminatla, arz ettiğim gibi, o hudutlar dışında 30 neu maddenin vaz'etmiş olduğu, tesbit etmiş olduğu hudutlar dışında bir şahsın böyle bir muameleye mâruz kalmış olması hürriyetinin selbedilmiş olması sebebiyle tazminat istemesi, en tabii hakkı ve bizim de lehinde bulunduğumuz bir hükmüdür. Ancak yine arz ettiğim gibi Anayasamızın 30 neu maddesini bendeniz bu şekilde anlıyorum. Bu sebeplerle Devleti tazminatla mükellef ve yargıcı dolayısıyla sorumlu kılmamak icabedecektir. Birinci şık, şüphesiz işin mahiyetine uygun düşmüyecektir. Zi-

ra bir dâvayı «rüyet eden» hâkimin hiç şüphesiz hedefi, kendisine tanınmış olan salâhiyetlerden istifade etmek suretiyle âdil bir neticeye ulaşmaktır.

Bunun aksini kabul etmek demek, ister âdil olsun, ister olmasın, sırf hâkimden, nasıl olursa olsun bir karar istemekten başka bir mâna taşımaz.

Şu halde sonradan her hangi bir suretle serbest bırakılsa dahi zanlı bir kimsenin o ana kadar mevkufiyetini icabettiren hal, dâvanın âdil bir kararla sonuçlanması arzundan mülhem olarak bu hale tesir edilecek kaçma veya delilleri yok etme endişesinden kuvvetini almaktadır. İşte bu durumu, tutukluluğun esbabı mucibesini teşkil ettiği kadar o şahsın Devlete karşı tazminat istemesini de bu sebepler ile önleyici bir mahiyet arz etmektedir. Ve zaten Anayasa vaz'edilirken işin mahiyet ve gereğinin icabı olan bu halden veya bu müeyyideden sarfınazar edilemediği içindir ki, 30 neu madde bu hali ile isdar edilmiştir.

Bu itibarla Hükümet tasarısını tadil etmiş bulunan Komisyon görüşüne iştirak etmekle beraber Geçici Komisyonun tadil esbabı mucibesi olarak ileri sürdüğü bir hususun yerinde olmadığını arzla birlikte bu vesile ile bir iki mâruzatımı ifade eylemek isterim.

Söyle ki; Hükümet tasarısının 1 nei maddesini tadil zımında muhalefet sebebi kaleme alınırken 2 nei plânda gösterilmiş olsa dahi mevkufiyetin kaldırılması veya beraet etmesi halinde vukubulacak tazminat talepleri sebebiyle Hazinesin şimdiden tahmini mümkün olmayan bir yük altına gireceği ifade edilmektedir.

Filhakika Komisyonun bu görüşü inkârı gayrikabil bir gerçektir. Fakat bu gerçeğe mukabil bahis mevzuu hal ne derece gerçek olursa olsun hâdisede ileri sürülmüş olan muhalefet sebebinin bir hukukî esbabı mucibe olamayacağı da diğer bir vakiydir. Zira insan uzviyeti ve insan haysiyetinin bedeli hiçbir zaman madde ve para olamaz. Şimdi burada bir mesele zuhur ediyor demektir ki, o da; bir taraftan Komisyonun bu görüşünü gerçek olarak mütalâa etmenin yanında diğer taraftan da böyle bir beyanın hukukî bir

esbabı mucibe olamayacağını arz etmenin tabii bir neticesi olarak bu iki hususun birbiri ile nasıl bağdaştırılabileceğine dair akla gelebilecek bir sualdir. Ve bu soru haklıdır ve fakat bu iki muâzırı bulunduğum durum da yine bir realitedir. Şu halde yapılacak şey peşinen burada bir boşluğun mevcudiyetini kabul ederek bu iki zıt hali mümkün olduğu kadar telif edebilmektir. Şu bakımdan ki, her ne kadar Anayasanın 30 neu maddesinin sarıh hükmüne göre bir şahsın velev sonradan beraet etse dahi, hürriyetinin tahdidi müayyen hudutlar dâhilinde hâkimin takdirine bırakılmış bir husus bulunmasına göre, Devletin malî bir külfete duçar olup olmayacağı abahse konu edilmeden dahi Komisyonun getirdiği maddeleri uygun mütalâa etmek yerinde ise de, mademki tasarının müzakeresi sırasında bu hal bahis mevzuu edilmiş veya netice itibariyle serbest bırakıldığı ana kadar hangi mülâhaza ile tutuklu bulundurulmuş olursa olsun, zanlı bulunan şahsın mademki mağduriyeti münakaşa konusu edilebilecek durumdadır. O takdirde sanki böyle bir mesele ile karşı karşıya imiş gibi Devletin her şeyden önce yapacağı iş bu vadede vuku melhuz mağduriyetleri bidayeten önlemek veya asgari seviyeye indirmek için birtakım tedbirler almak ve bu hususta âzami çabayı göstermektir. Hem zaten değil mi ki, bir Devletin mânevi mesuliyeti bu maddi mesuliyetinden daha hafif değildir.

Bu itibarla ve bu tasarı dolayısıyla arz etmek isterim ki, «adalet mülkün temelidir» sözünden olduğu kadar «bir mâsumu mahkûm etmekten ise, bin suçluyu beraet ettirmek daha evlâdır» sözünün delâlet ettiği mânadan mülhem olarak yapılacak şey, bu türlü ve daima mümkün görülebilen mahkûmiyetlerin tedbirlerini vukuundan önce alabilmektir. Asıl maksat bu olmalıdır.

Bendeniz burada işin teferruatına gitmek sizin bu husustaki mâruzatımı birkaç cümle ile ifade ederek konuşma nihayet vereceğim.

Söyle ki; bu vadede alınacak tedbirler nâcizane kanaatimece, belli başlı olarak şu noktalarda toplanabilir.

1. Hâkime görebileceği kadar iş tevdi etmek ve bundan fazlası için kadro düşünmek

suretiyle her zaman hataya düşmesi mümkün olan hâkimin bu tedbirle hatalarını asgari bir seviyeye indirmek,

2. Objektif esaslar ve ölçüler kadar, muasır adalet dairelerinin de işleyiş tarzı nazarı itibara alınarak dâvaların en kısa zamanda bitirilmesi esaslarını vaz'ederek hiç olmazsa ve bu suretle mağduriyeti bahis mevzuu olan şahsın bir an önce mağduriyetine son vermek,

3. Bütün bunlardan ayrı olarak zaman zaman şu şehirde mi, bu şehirde mi, veyahut şu veya bu mahkemede, Ağır Ceza Mahkemesinde, Asliye Ceza Mahkemesinde şu veya bu şekilde her hangi bir mahkeme açalım diye düşünceyi bir tarafa atmak ve bu düşüncenin daha ilerisinde vatandaşı mahkemeye götürecektir sebeplerin neler olduğunu ciddi surette araştırarak onun mağdur olup olmaması hususunu mahkemeye düşünmeden önce düşünmek ve vatandaşları mümkün olduğu kadar bu şekildeki mağduriyetlerine çok daha önceden birtakım tedbirlerle set çekmek.

Muhterem arkadaşlar, netice itibariyle konuşmamın başında arz etmiş bulunduğum gibi, kemali iftiharla savunmuş olduğum bu hükmün yerine getirilmesi zımında, Sayın Hükümet tarafından Yüksek Meclise getirilmiş bulunan bu tasarımı memnuniyetle karşılıyoruz. Ancak yine konuşmamın bir yerinde işaret ettiğim gibi bir taraftan da, bu tasarıya esas itihaz edilmiş olan 30 neu madde de hâkime takdir yetkisi verilmiş olması sebebiyle, yarın başka bir mahkeme de tazminat talebedecek olan şahsın, bunu takdir yetkisi dolayısıyla hâkim yahut tazminat talebetmiş olduğu mahkeme huzurunda netice almaması da hükmün biraz asıl maddenin istihdaf ettiği gayeyi aşmış olması sebebiyle, kabili-tatbik olamayacağı kanaatini de ayrıca arz ve ifade etmiş oluyoruz. Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Gıyasettin Karaca.

GIYASETTİN KARACA (Erzurum) — Muhterem arkadaşlarım, konuya girmeden kişi hürriyetinin teminatını sağlamak bakımından büyük bir hüküm taşıyan, kıymet taşıyan bu kanunu Yüce Meclise getirmek lütfunda bulunan kadirşinas ve lütfkâr Hükümete teşekkür etmeği bir borç bilirim.

Gerek grup adına konuşan arkadaşlarımız, gerekse şahısları adına konuşan hatipler bu kanun tasarısı üzerinde söylenmesi lâzımgelen bütün esaslı noktaları izah buyurdular. Bendeniz vaktinizi fazla israf etmemek için aynı noktalara değinmiyeceğim. Yalnız ifade edilmeyen, kendi şahsi noktai nazarımda ve kendi kanaatime göre bir hüküm ifade ettiği kanaatinde bulunduğum birkaç noktaya işaret edeceğim.

Evveleminde, kanun tasarısının başlığı «kanun dışı yakalanan veya tutuklanan kimsele-re tazminat verilmesi hakkında kanun tasarısı» şeklinde tanzim edilmiştir.

Muhterem arkadaşlarım; kanun dışı kelimesi çok âmiyâne bir tâbirdir. Her tarafa doğru çekilebilir. Bu kelimenin altından her türlü su î zannı davet edebilecek mânaların çıkarılabilmek mümkündür. Böyle bir kanunun çıkarılması halinde; Türkiye'de yetkili her şahıs dilediği kimseyi kolundan tutup dilediği şekilde hapsedebilir, dilediği şekilde yakalayabilir şeklinde, yanlış bir anlama meydan verilecektir. Bu itibarla kanunun isminin daha mülâyim gelmesi için zannımcı, «Kanun dışı yakalanan veya tutuklanan» değil de «usulüne uygun olmadan yakalanan veya tutuklanan» kimselere tazminat verilmesi hakkında kanun tasarısı şeklinde değiştirilmesi takdirinde maksat daha iyi ifade edilecektir; kanaatindeyim.

Kanunun marjinalı hakkındaki noktai nazarımızı arz ettikten sonra esasları hakkında şunları söylemek isterim. Bu kanunun mesnedini ve siklet merkezini Anayasanın 30 neu maddesi teşkil etmektedir. Mevcut, Hükümet tasarısı ile Geçici Komisyon tasarısı esas menşeyini her ne kadar Anayasanın 30 neu maddesinden almakta ise de kendi anlayışına göre, gerek Anayasanın 30 neu maddesi, gerek Hükümet tasarısı ve gerekse Geçici Komisyonun hazırlamış olduğu metinler arasında tam mânası ile bir beraberlik ve birlik kurmak mümkün değil gibidir. Bu kanun tasarısı Yüce Meclisten çıkıp yürürlüğe girdiği takdirde, artık meriyeti hepimizce müsellemdir, fakat, bugün Türkiye'de cezai hükümleri ihtiva eden kanunların bâzılarında mecburi tevkif esasları kabul edilmiştir. Bu kanunun 9 neu maddesi derki, kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer. Pe-ki, bu kanun yarın veya 10 gün, 15 gün sonra

yürürlüğe girerse, bu kanunun dışında yakalanmaların ve tutuklamaların nasıl ve ne şekilde yapılacağına dair elimizde bir Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu vardır, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 104 nci maddesi, kişinin nasıl ve ne şekilde yakalanacağını, hangi hallerde tevkif edileceğini tayin ve tasrih etmiştir. Elimizde mevcut olan Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 104 nci maddesi Anayasa Mahkemesince iptâl edilmediğine göre ve bu kanun da değiştirilmediğine göre hâkim mücerret bu kanunun Anayasaya aykırı olduğundan bahisle tevkifi icabeden fakat bilâhara şüpheli bir sebep zahir olurda, fazla miktarda tutuklu kalacağı ihtimaline binaen, acaba Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 104 nci maddesini tatbik etmeyecek midir? Tatbik ettiği takdirde, şu vaziyete göre, Hükümet, Hazine dâimi surette bu kanuna göre tevkif edilen vatandaşlara tazminat ödemek zorunda kalacaktır. Meselâ; Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 104 nci maddesi, «suçu işlediğine dair aleyhinde kuvvetli emareler bulunan kimselerin» tevkif edilebileceğini yazar. Ayrıca, «kaçma şüphesini uyandıracak vakıalar bulunduğu takdirde» suçun izlerini yok etmeğe veya şeriklerini uydurma beyanata, yahut şahitlere tesir etme hali mevzuubahsokluğu takdirde dahi tevkiften bahseder.

Bütün bunlara rağmen bu kayıtlar, takdiri bir hüküm taşıyorsa da 104 nci maddenin 3 nci bendi, bir cürmün ağır cezalı vasfı iktisabetmiş olması aşağıda yazılı hallerde maznunun daima kaçacak sayılacağını belirtmiştir. Tahkikata mevzu olan bir suçun ağır cezalı cürümlerden bulunması hali maznunun daima kaçabileceği ihtimalini doğuracağı için, hâkime burada bir nevi mecburi tevkif yetkisini vermiştir. Bunun dışında 1918 sayılı Kaçakçılığın men ve takibine dair olan Kanun bu suça istinaden hâkim huzuruna gelen her kişinin hâkim tarafından tevkif edilmesi mecburiyetini koymuştur. Bugün bu kanun çıkarılır yürürlüğe girerse 1918 sayılı Kanunda halen meriyette bulunduğu göre, hâkim, bu kanuna göre, mecburi tevkif kararı vermek, zorundadır. Bu kanun Anayasa Mahkemesince iptal edilmediğine göre, hâkim mücerret bu kanunun iptali hakkında bir hüküm almadan, kanuna aykırıdır diyerek bu kanunu tatbikten sarfınazar edemeyeceğine göre, yegâne

elde mevcut olan bu kanunda, bulunduğu göre bununla yapılan tevkif sonunda vatandaş beraat eder veyahut hakkında son tahkikatın açılmasına karar verildiği takdirde Hükümet, Hazineden, bütün tutuklanan kimselere tazminat vermekle mükellef tutulacaktır. Bunun dışında 5617 sayılı Kanunun 14 nci maddesi de, aynı şekilde büyük baş hayvan çalan şahısların 13 nci maddede yazılı esaslar dâhilinde mutlâk surette tevkifini mecburi kılmaktadır. Şu hale göre Yüce Meclisteki işlerin fazlalığı da nazarı itibara alındığı takdirde hususi kanunlarda mecburi tevkif usulünü vaz'eden bu kanunlar ne zaman yürürlükten kaldırılacaktır? Bunların yerine ne zaman Anayasaya uygun olan maddeler tetvin edilip getirilecektir de bunlar ve bu kanunu tatbik etmeyle yetkili bulunan hâkimler de veyahutta yargıçlarda bu şekilde Hazineyi bu külfetlerden kurtarmış sayılsınlar? Saniyen, bu tazminat talepleri sonunda Hükümetin bu tevkif kararını vermeye sebeb olan hâkime karşı bir rücu hakkı var mıdır? (Olmaz sesleri) Esasen de olmaması lâzımgelir. Fakat vatandaşın burada Hazineden talebetmiş olduğu tazminat hakkı haksız fiile istinadetmektedir. Haksız fiil Borçlar Kanununun 41 nci maddesinde tasrih edilmiştir. Haksız fiil olduğuna göre mahkemenin ancak haksız veyahut da ihmâl müstenit vermiş olduğu bir tevkif neticesi sonunda vatandaşın hürriyeti tahdid edildiği takdirde tazminat hakkının doğmuş olması lâzımdır. Yine bu kanuna göre yakalanan şahsın 24 saat içerisinde veyahut müddeti içinde yetkili hâkimin huzuruna çıkarılmış olması lâzımdır. Çıkarılmadığı takdirde, tutukluluk kararı ortadan kalkar.

Vatandaş tutuklu kalmış olduğu müddet zarfında Hazineden tazminat talebinde bulunur.

Arkadaşların, elimizde mevcut Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun âmir hükümlerine göre, bugün Türkiye'de birçok yerlerde tek dereceli mahkemeler, bâzı yerlerde de sadece sulh mahkemeleri mevcuttur. Jandarma tarafından veya emniyet ve asayişini temin ile görevli makamlar tarafından suç işlediği kanaati ile yakalanan bir kimsenin, en yakın bir yerdeki sulh hâkiminin huzuruna götürüldüğünü farz edelim. Huzuruna götürülen sulh hâkimini o gün keşiftedir, uzak bir yerdedir. 24 saat içinde dönmemiştir. Hâkim gittiği yerde hastalanmıştır veya başka bir mazeretle kaza hudutları dışına çıkmış-

tır. Bu takdirde 24 saatin geçmiş bulunması sebebiyle vatandaş haksız yere tutuklu kalmıştır, diye, hâkimin kusuru olmadan ve haksız olarak kusurlu olarak verilmeyen bir karardan dolayı tazminat talebi ile de Hazinenin karşısına çıkması bugünkü meri mevzuata göre uygun düşmemektedir. Saniyen gerek bu kanun da, gerekse Anayasanın 30 neu maddesinde, yakalanan bir kimsenin yakınlarına derhal haber verileceğine dair âmir hükümler bulunmaktadır. 107 nei madde ise, ancak tevkifin gayesini ihmal etmemek şartıyla tevkif edilen maznunun hısımlarına ve esaslı bir alâkası olan diğer imselere tevkifin bildirilmesine müsaade olunabilir. Kaydını bırakmış olmasına rağmen gerek Hükümet, gerekse komisyon tarafından getirilen tasarı ve gerekse Anayasanın 30 neu maddesi âmir hükümleri bırakılmaktadır. Şu halde tevkif kararını vermekle yetkili bulunan hâkim, bu kadar yekdiğerine uymayan mütenakıs hükümleri taşıyan kanun içinde Anayasa, esas kanun bulunmasına rağmen Anayasa, aykırı düşen bu mevzuat karşısında hâkim, zorunlu bir kanunu tatbik etmek mecburiyetinde de olduğuna göre, bunların hangisini tatbik edecektir? Hükümet bu kanun çıktıktan sonra bu kanuna aykırı düşen 5617 sayılı Kanun, 1918 sayılı Kanun, Ceza Muhakemeleri Usulü ve diğer tevkifi mecburi kılan kanunların hükümlerini ne zaman bu kanunlara uygun bir şekilde getirmek üzere kanun tasarısı hazırlayıp getirecekleri hakkında da bizlere kâfi derecede bir malûmat verirlerse çok memnun olacağımızı arz eder, hürmetlerimi bildiririm, arkadaşlar,

BAŞKAN — Oyunu kullanmamış olan arkadaşlarımız lütfen kullansınlar.

Sayın Alicanoğlu.

MAHMUT ALİCANOĞLU (Sinop) — Muhterem arkadaşlarım; müzakeresini yaptığımız kanunun, bugüne kadar konuştuğumuz, görüştüğümüz ve kabul ettiğimiz kanunların en mühimlerinden birini teşkil ettiği kanaatindeyim. Mahiyeti itibarıyla vatandaş hukukunu, insanlık hukukunu koruyacak olan bu kanunun üzerinde ehemmiyetle durmamız lâzımgelir.

Evveleminde, arz edeyim ki, bu kanunun bilhassa tasarıda kabul edilen adının üzerinde durmak isterim. Kanun tasarısının başlığında; «kanun dışı yakalanan veya tutuklanan kimselere tazminat verilmesi hakkında kanun tasarısı» denmektedir.

Muhterem arkadaşlarım, kanun dışı yakalamanın veya tutuklamanın hangi hallerde olduğunu tahlil edersek, haliyle vuzuha kavuşmuş oluruz. Kanun dışı yakalama veya tutuklama hali, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunumuzda olsun, diğer hususi ceza mevzuatını ihtiva eden kanunlarımızda olsun, mucip sebepleri göstermiş olduğundan verilen yakalama emirleri ve tutuk kararları mutlak surette, gerek hâkimler tarafından, gerekse saveılar tarafından bunlara müsteniden verilmektedir ve öylece de verilir. Kanundaki hükümlere müsteniden verilen yakalama veyahut da tutuklama kararları bu takdirde, müzakeresini yaptığımız kanunun adına uymadığı kanaatindeyim. Bu tâbir şöyledir; biraz evvel konuşan arkadaşlarımızdan birisinin temas ettiği gibi, zabıtaca bir şahsın nezarete alınması, hürriyetinin tahdidi tutuklama değildir. Yakalama da değildir. Çünkü, tutuklama demek yani, bizim eski tâbirimizle tevkif; bir şahsın, yani suç işlediği iddia edilen şahsın, hareket serbestisinin hâkim kararı ile ortadan kaldırılması demektir. Yani hukukî tâbiri, hukukî tarifi budur. Kendisine suç isnadolunan şahsın, hâkim kararı ile hareket serbestisinin ortadan kaldırılmasına karar verilmesi demektir.

Hal böyle olunca, demek ki, zabıtaadaki hürriyetin tahdidi, tutukluluk yani mevkufiyet değildir. Yakalama da yine, değildir. Böyle olunca, kanun dışı tâbirini kullanmakla bu tutukluluk halini, tamamen bu tutukluluk hükmünü veren hâkimin veya yakalama emrini çıkartan saveının tamamen kanun dışında hareket ettiğini kabul etmiş oluyoruz. Bu demektir ki, bir saveının veya bir hâkimin; ki antrparantez arz edeyim; tevkif kararları ya sorgu hâkimliğince, ya mahkemeye verilir ki, esasında zaten adlî, askerî, idari mevzuata göre aidolduğu suçun nevi ve mahiyetine göre mercilere ayrılır. Fakat, biz adli kazayı nazara aldığımızda bizdeki mevzuata göre, ilk tahkikat safhasında sorgu hâkimleri, son tahkikat safhasında mahkemeler, hazırlık tahkikatı safhasında saveının talebi ile sulh hâkimleri bu kararları verirler. Biraz evvel arz ettiğim gibi hâkim, tevkif kararını verirken Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun, biraz evvel Gıyasettin Bey arkadaşımızın izah ettikleri gibi, 104 neu maddedeki şartları mutlak surette nazarı itibara alır. Böyle olunca da kanuna riayet edilmiş olur. «Kanun dışı» denince mevkufiyet halini, mevkuf

kararını kanun dışı kabul edecek olursak, daha peşinen bu tâbiri, ne olacaktır? Hâkimin hot be hot, kanun hükümleri dışında, doğrudan doğruya bir vatandaşın hürriyetini tahdidetmek yoluna gitmiş olacağını kabul etmek lâzım. Bu nedir? Şahıs, hot behot vazifesini suiistimal ederek, şahsın hürriyetini tahdide gitmiş oluyor. Bunu bir hâkime, yahut bir saveyiya yakalama çıkarmakla bunu affedemeyiz. Eğer böyle olmuşsa, böyle olduğunu farz edelim, bu takdirde, diğer vatandaşlardan farklı, sadece memuriyet vazifesini suiistimal sureti ile bir şahsın hürriyetini tahdit eihetine gitmiş oluruz. Veyahut da diğer şahıslar gibi, ki şahıslar hakkında da Ceza Kanunumuz esasen bu mevzuatı ele almış ki, 179 neu ve mütaakıp maddeler, şahsın hürriyeti aleyhine işlenmiş cürümler adlı başlık ile başlar; bir şahsın zorbalıkla veya cebrü şiddetle hürriyetini tahdidedenlerin cezası şu kadardan şu kadara, der. Demek ki, kanun dışı tâbirini kullanmakla bir hâkimin doğrudan doğruya hâkimlik sıfatını suiistimal ederek bir şahsın hot be hot hürriyetini tahdidetmiş olduğunu kabul etmiş oluyoruz ki, esasında da böyle bir şey mevzuubahsolamaz. Binaenaleyh, bu tâbir, kanun dışı tâbirini doğrudan doğruya kanunun ismine almanın doğru olmadığı kanaatindeyim.

Tasarımın birinci maddesi, biraz evvel konuşan arkadaşlarımızın temas ettikleri gibi, Anayasanın 30 neu maddesine dayanmakta ve esasen de, ceza mevzuatımızı tetkik edecek olursak, Anayasamızda, yine Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 104 ve mütaakıp maddelerindeki hükümlere dayanmaktadır. Tasarımın birinci maddesindeki, yakınlarına haber verme, 24 saat zarfında sorguya çekme hükümleri de yine Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 127 ve 128 nei maddelerinde mündemiçtir. Biraz evvel konuşan Sayın Karaca arkadaşımızın ifade ettikleri gibi, bâzı ahvalde hâkim tevkif kararını vermek mecburiyetinde kalacaktır. Arkadaşımız çok güzel noktalara temas ettiler.

Bir şey arz edeyim; ağır cezalı suçların duruşmaya sevkı, ki bunlar hazırlık tahkikatı yapıldığı zaman ilk tahkikata tabidirler, yani, sorğu hâkimliğince ayrıca tahkikat yapıldıktan sonra, son soruşturmanın açılmasına dair karar verildiğinde ağır cezaya, maznun mevkufen sevk edilme mecburiyeti vardır. Biraz evvel

arkadaşımız kanunun maddesini okudu; maznun, şu şu ahvalde kaçacağını kabul etmek lâzımgelir diyor, kanun. Şu halde, hâkim mevkufen sevk etmeye de mecbur kalacaktır. Bunun gibi, arkadaşlarımızın da temas ettiği 1918 sayılı Kanunun 53 neu maddesi vardır. Buna göre, yani Kaçakçılığın men ve takibine dair olan 1918 sayılı Kanunun 53 neu maddesi gereğince, hâkim duruşmayı mevkufen yapmaya mecburdur. Bu kanunun hükmü bugün halen meriyette olduğuna göre, şu kanunun da kısa zamanda meriyete girdiğini kabul edelim ve hâkimin mâruz kalacağı müşkül durumu hesaphyalım...

Muhterem arkadaşlarım, bu mevzu çok mühimdir. Tahmin ederim ki, vatandaşların üzerinde birçok sızıltılara meydan verecektir. Bir bakımdan çok mühimdir, zira vatandaşın hukukunu insanlık hakkını koruyacaktır. Hükümlerde tevkif kararı verirken hâkimi hassasiyete, titizliğe davet edecektir. Ama, bugünkü bizim efkârı umumiyemizin malik olduğu vasatı kabul edelim; hâkim hassas hareket ettiği nisbette şahsan tevkif edilmeyişinden mütevellit bir işbirar da duyulacaktır. Onun içindir ki bu mevzu üzerinde hepimizin hassasiyetle durması gerekir. Binaenaleyh, eğer kanun dışında hâkimin veya savecinin tevkif kararı verdiğini, yakalama emri verdiğini kabul edecek olursak bu takdirde tazminatı Devlet hazinesinden değil, vazifesini suiistimal ettiğini peşinen kabul etmiş olduğumuz hâkimden veya saveidan talebetmek lâzım gelir. (doğru doğru, sesleri)

Burada bir husus daha nazarı dikkatimi celbettir; Anayasanın 30 neu maddesi, «Yakalama, ancak suçüstü halinde veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde yapılabilir; bunun şartlarını kanun gösterir.» Diyor.

Muhterem arkadaşlar, bizim ceza mevzuatımızda, hukukçu arkadaşlarımız bilir, yakalama esasında: mahkûmiyet hükmü kesinleşmiş, infaz safhasına gelmiş olan mahkûmu (maznunu değil mahkûmu) savecilik davet eder. Saveciliğin davetname diye matbu kâğıtları vardır. Çağırır, gel senin cezanı infaz edeceğim, der. Gelmediği takdirde, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 401 nei maddesi gereğince hakkında ya tevkif müzekkeresi keser, yahut da yakalama emri çıkarır. Ceza Kanunundaki yakalama budur. Yoksa ayrıca yakalama diye birşey yoktur. Bilmiyorum buradaki kanun yapıcı arkadaşları-

mızın bu husustaki maksatları nedir. Eğer yakalama emri çıkarmanın suiistimali mevzu bahis ise, işte mahkûmiyet ilâmlarının infazında da aynı husus mevzuubahsolabilir. Halbuki bu husus burada ele alınmamış, sadece suç üstüne aidolan maznunların yakalamalarına dair olan hüküm konmuştur.

Şu halde muhterem arkadaşlarım, evveliminde Geçici Komisyon sözcüsünden şunu öğrenmek isterim, kendileri biraz evvel bizzat grup adına konuşmuşlardı; bendeniz müzakereleri sırasında bulunamadım, şimdi bu kastettikleri tutukluluk yani mevkufiyet, tevkif ve yakalama adli safhadan evvel, mukaddem safhaya taallûk eden, zabıtaca nezaret altına alınması veya her hangi bir tahkikat zımından hürriyetini tahdidetmek hal ve safhasına mı munhasırdır? Yoksa, biraz evvel arz etmiş olduğum gibi, tahkikat savehliğe intikal ettikten ve hakim kararı ile tevkif kararı alındıktan sonraki hale mi munhasırdır? Bu hususu açıklarlarsa çok iyi olur.

Biraz evvel ifade ettiğim gibi, bana göre evvelki safahat tevkif sayılamaz. Tutukluluk hali sayılamaz. Çünkü tutukluluk hali, hakimın tevkif kararı vermesiyle mümkün olur.

Muhterem arkadaşlarım, bu zarar meselesini biraz evvel arz ettim. Hakikaten vatandaşın serbestiyetini ortadan kaldırmak kolay bir iş değildir. Bunlara tazminat verilmesi, hakikaten demokratik rejimde çok muvafıktır. Bunun ilerlemiş demokratik milletlerde olduğu gibi öne atılmış büyük bir hamle olduğuna kaaniim.

Ancak, burada tazminat verilmesi meselesi, sadece ve sadece mevkuf bulunan ve yakalanmış olan şahsın, her ne suretle olursa olsun, hürriyeti tahdid edilmiş olan şahsın kendisine tazminat verilmesi ölçüsünde, bu şahsın içtimai durumu, iktisadi ve malî kazancı nazarı itibare alınarak, daha doğrusu mesleki durumuyla, içtimai vaziyeti nazarı itibara alınarak hükmedilmesi lâzımgelir. Ama kanun da, gerekçesinde, her türlü zararlar demektir. Buna göre şudur ki, hürriyeti tahdid edilmiş olan şahsın sonradan kanun dışı tevkif edildiği veya yakalandığı anlaşıldığı takdirde, efendim bu bir ameledir, bir çiftçidir, yevmiyesi nedir; ortalama 10 liradır. Ne kadar fazla yatmıştır. 10 gün yevmiyesi hesab edilerek 10 liradan 100 liradır. On günlük. Al sana maddi tazminat. Mânevi tazminat talebetti. İçtimai mevkiini de nazarı

itibara aldık. 100 lira da onun için verdik. Al bunu git mi, diyeceğiz Hayır. Buna bu kadar basit nazarla bakmanın asla doğru olmadığı kanaatindeyim. Bu mevzu çok ihtilâtlar yaratmaktadır tatbikatta. Yine bir misal; mühendisin günlük kazancı nedir, yevmiyesi yüz liradır. Kaç gün hürriyeti tahdid edilmiş? 10 gün.. Bin lira maddi tazminat; mânevi tazminat da bu kadardır. «Al git» diyemeyeceğiz arkadaşlar. Ya nasıl olacaktır? Tazminat hesapları hakikaten mahkemelerde, bilhassa hukuk mahkemelerinde çok mühim bir mevzudur. Ne diyecektir? «Ben üç gün, bir hafta mevkuf kaldım. Bu mevkufiyetim müddetinde -çiftçiye farzedelim- tarlamı suluyacaktım, şu kadar mahsul alacaktım, sulayamadım, binaenaleyh, şu kadar maddi zarara uğradım. Hayvanlarımı kaçıramadım, kurda yedirdim, kaybettim, şu kadar maddi zarara düşer oldum. Mütaahhit; mühendis gelecek, diyecek ki, ben falanca yere depozit yatırdım, ihaleye girecektim, taahhüde girişecektim, alacaktım, şu kadar para kazanacaktım, yahut da aldım, fakat zamanında şu şartlar dolayısıyla mukavelemi yapamadım, ihaleye giremedim, elimden bu taahhüdü kaçırdım, bu sebepten de haksız yere şu kadar maddi zarara düşer oldum. Hattâ ve hattâ, faraza çocuğu ölse, karısı bir kazaya mâruz kalsa veyahut da çocuğu. Bunları dahi muhakkak ki ileri süreceklerdir. Tavuk yumurta hikâyesi gibi. Binaenaleyh, zarar tazminini kanaatince, başıboş bırakmayıp, bunu bir hudut ve çerçeve içine almak icabeder. Sonra bir husus daha vardır. Hükümet tasarısında bilhassa bahsedilmiş, tevkif edildi. Ve yine Anayasanın 30 neü maddesinin 3 neü fıkrasında aynı şartlar dâhilinde mevkufiyet haline karar verildi. Sonradan tevkif kararını -biraz evvel arz etmiş olduğum gibi- ya, müddei umuminin talebiyle sulh hakimi verecek, yahut ilk tahkikatta sorgu hâkimi verecek ve yahut da son tahkikatta mahkeme verecektir. Şimdi, evvelden tevkif kararı alındı, sonradan yeni delillerin ikamesi ile şahıs beraet etti, deliller zayıfladı veyahut da, hakim aşağı-yukarı muvazi gelen delillerle, leh ve aleyhindeki delillere göre takdir hakkını kullandı ve beraet etti.

E.. yine bir tazminat vermek mi lâzım gelir? Yahut da, tahkikat safhasında takibata mahal olmadığına karar verdi. Ceza Kanununun 163-164 neü maddelerinde bunlar var. Yahut,

ilk tahkikat sırasında meni muhakeme kararı verdi. Şahıs mevkuttur, zaten her mevkuf halinde mutlaka bir karara bağlanacak. Hazırlık tahkikatı ise takibata mahal olmadığına ve ilk tahkikat safhasında ise meni muhakemesine, hani biz lehe gittiğimizi farz ediyoruz, yahutta mahkemede beraatine karar verdik. Tazminat vereceğiz. Şimdi her beraat edene, her hakkında takibata mahal olmadığına karar verilmiş ve yahutta meni muhakeme kararı verilmiş olan maznuna tazminat verilsin mi, verilmesin mi? Hukukçu arkadaşlarımız bilirler. Eğer bu 3 ahvalde de hiçbir şart aramaksızın hazırlık tahkikatı da savcı da deliller zayıf görülüp takibata mahal olmadığına, ilk tahkikat sırasında meni muhakeme, son tahkikat sırasında beraate karar verildiği zaman olduğu gibi kabul edip tazminatı verelim mi? Bendenize göre doğru değildir. Sebebine gelince, hukukçu arkadaşlarımız bilirler, bize göre (bir şahsın) takibine mahal olmadığına, meni muhakemesine veya beraatine karar verilmiş olan her şahıs masum değildir arkadaşlar... Sebebine gelince; bir ceza hâkimi, bir savcı, bir sorgu hâkimi bu kararların ittihazı sırasında bâzı şartların ve suç unsurlarının mevcut olup olmadığını tetkik edecek, düşünecek, tartacak, ölçecektir. Bâzı hususlar vardır ki suç unsurları tekemmül ve tekevvün etmez. Suç unsurlarından yani o fiilin maznuna isnadedilen fiilin suç olup olmadığını kabul etmek için, o suçun, kanunun madde ve metninde mevcut olan anasırı cürmîyesi vardır, bunlar tekemmül eder ise suçluluk hali kabul edilir. Bu suç unsurlarından birisinin tahakkuk etmemesi halinde, dört unsur varsa bunlardan birisinin tahakkuk etmemesi, maznunun mahkûmiyetine karar verilmesine, veyahut lüzumu muhakemesine karar verilmesine mani olur. O takdirde, bir hadise varken, ortada bir fiil varken, hukukçu olan bütün arkadaşlar bilirler, ortada bir fiil varken, sadece ve sadece bir suç unsurunun noksanlığından dolayı şahıs hakkında âdemî takip kararı yani takibata mahal olmadığına, yahut menî muhakemesine veyahutta beraatine karar vermeye hâkim veya savcı mecbur kalır. E.. biz buna mâsum mu diyelim? Elbette diyemeyeceğiz. Bu takdirde burada her rasgelen böyle bir menî muhakeme kararı almış yahut takipsizlik kararı almış olana tazmi-

nat vermenin doğru olmadığı kanaatindeyim. Bu, büsbütün suçluya, üstelik bir de ikramiyecilik gibi bir şey olur. Ceza Kanunlarımızın açın izahlı şerhleri açın göreceksiniz ki, tam mânasiyle arkadaşlarımızda takdir buyururlar, hadisat ve hakikat bundan ibarettir. O halde ne yapalım? O halde, bunu yapmadığımız takdirde, zaten Devlet bütçesi de buna kâfi gelmez arkadaşlar, Devletin bütün yatırımları ile beraber koyalım, bu mevzuata yâni Devletin bütçesinin kâfi gelmeyeceği kanaatindeyim. Bendenize göre, tazminat hükmü sırasında zaten verilen takipsizlik kararında, beraat kararında menî muhakeme kararında maznunun, hâkimin daha yazma sırasında, maznun durumunu iyice canlandırmak suretiyle yazılan kararda, maznunun tamamen masumiyeti meydanda ise, masumiyeti ayan-beyan anlaşılıyor ise, bunlara tazminat verilmeli ve bu tazminat verilmesinin yerinde olacağı kanaatindeyim.

Muhterem arkadaşlarım, diğer hususlar üzerinde de konuşmak isterim. Fakat, bendeniz, onları maddeleri geldiği zaman ayrıca fırsat bulsam görüşeceğim. Şu kadar maruzatımdan sonra bilhassa arz etmek istediğim bir husus vardır; bu kanun başlığının, kanun dışı tâbirinin değiştirilmesi yolunda bir teklifte bulunuyorum, takdirlerinize arz ederim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Bir kifayet önergesi gelmiştir. Daha evvel komisyon ve Hükümete söz vereceğim. Hükümet söz istiyor mu? İstemiyor. Komisyona söz veriyorum. Yalnız Sayın Mehmet Gökler arkadaşımızın hususi bir durumu vardır. Kendisi komisyon üyesi olmakla, hattâ komisyon başkanı tarafından Riyasete verilmiş bir tezkerede kendisinin Coşkun Kırcı'nın mazereti sebebiyle sözcülüğe tâyin edildiğini söylemekle beraber, biraz evvel C. H. P. Grubu adına konuşmuştur. Böylelikle kendi kendisini tahdidetmiştir. Komisyon ikinci bir üyesini sözcü olarak gösterebilir...

MEHMET GÖKER (Kayseri) — Usul hakkında söz istiyorum. Bunun bir mâniî yoktur. C. H. P. Grubunun görüşü ile komisyonun görüşü...

BAŞKAN — Oradan konuşmayın. Usul hakkında konuşacaksınız, buyurun.

MEHMET GÖKER (Kaysari) — Muhterem arkadaşlarım; Geçici Komisyonun Sözcüsü Coşkun Kırcı arkadaşımız idi. Bugün buraya

geldiğimizde kendisinin Ankara'dan ayrıldığı-
nı, mâzeretine binaen dışarıya gittiğini öğren-
miş bulunuyoruz. Arkadaşlarla toplandık, ko-
misyon sözcülüğünü bendenize tevdi ettiler.
C. Halk Partisi Grupu namına sözcü olmam
Geçici Komisyon sözcüsü olmama mâni de-
ğildir. Komisyonun hazırlamış olduğu tasarıyla,
Halk Partisi Grupu namına yapmış olduğum
konuşma arasında bir gelişmezlik de yoktur.
Netice itibariyle komisyonun görüşüne, Halk
Partisi olarak görüşümüz müsavidir. Müsaade
ederseniz, komisyon adına, konuşan arkadaş-
lara cevap arz edeceğim. Esasen bu hale Tü-
zükte mâni bir hüküm yoktur, grup sözcüsü
komisyon sözcüsü olamaz diye bir hüküm yok-
tur. Bu bakımdan konuşmama müsaade etme-
nizi rica ederim.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, Riyaset
bu kanaatte değildir ve Sayın Mehmet Göker'in
komisyon sözcüsü olarak konuşamayacağı ka-
naatindedir. Komisyon ikinci bir üyesini lût-
fen sözcü olarak gösterebilir. Aksi halde komis-
yon konuşamayacaktır. Sayın Komisyon, baş-
ka bir üyeniz sözcü olarak konuşacak mı?

**GEÇİCİ KOMİSYON ADINA ŞEVKET AS-
BUZOĞLU (Eskişehir)** — Evet Sayın Başkan,
iki dakika müsaade edin de hazırlanalım.

BAŞKAN — Bu izni benim vermem mev-
zunbahsolamaz. Yüksek Meclisi bekletmek doğ-
ru bir hareket olmaz. Şu halde Hükümet ko-
nuşsun.

MEHMET GÖKER (Kayseri) — Grup adına
söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Göker lûtfen vazih olun,
şimdi de grup adına söz istiyorsunuz Grupu-
nuzda birçok üyeler vardır. Hükümet söz ist-
iyor mu? İstemiyor.

KADRİ ÖZEK (İzmir) — Usul hakkında
söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

KADRİ ÖZEK (İzmir) — Muhterem arka-
daşlarım, Riyasetin noktai nazarının mesnedini
bendeniz anlıyamadım. Yani bir milletvekili
arkadaşımızın grup sözcüsü ve aynı zamanda
komisyon sözcüsü olmasına İttü-zükte mâni
bir hüküm olduğunu ben hatırlamıyorum. Bi-
naenaleyh, komisyon sözcüsü olarak nasbedilen
bir arkadaşın aynı zamanda mensubolduğu si-

yasi partinin noktai nazarını belirtmesine ve
onun namına grup adına sözcü olmasına mâni
olmadığı kanaatindeyim. Bu itibarla Riyaset,
şayet yanlıyorsam bu husustaki kararının mu-
cip sebebini zikretsinler. Mesnedi hukukisini
veya İttü-zükte bir hüküm varsa ve dayandık-
ları bu hükmü lütfederlerse biz de tenevvür et-
miş oluruz. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, İttü-
züğümüzde, grup sözcüsü ve komisyon sözcüsü
ayrı ayrı tâbir ve ifadelerle tebarüz ettirilmiş-
tir. İttü-zük, umumi tâbirle kanun meseleleri-
ni teferruatına kadar ve bütün ölçülerle tan-
zim etmek durumunda değildir. Onun umumi
esprisi de, bazan sarahatle ifade edilmediği hal-
de, umumi espri de meseleyi ortaya koyar. Şu
anda Riyasetiniz kanaatini izhar etmiştir.

KADRİ ÖZEK (İzmir) — Heyeti Umumiye-
nin reyine vaz'edilsin.

MEHMET GÖKER (Kayseri) — Heyeti
Umumiyenin reyine vaz'edilsin.

BAŞKAN — Efendim, Heyeti Umumiyenin
reyine vaz'edilmesi için lûtfen usule riayet edi-
niz, konu ile ilgili bir önerge veriniz.

KADRİ ÖZEK (İzmir) — Müsaade buyu-
rursanız Sayın Başkan, tekrar usul hakkında
konuşacağım.

BAŞKAN — Aynı mevzu hakkında mı ko-
nuşacağız?

KADRİ ÖZEK (İzmir) — Evet efendim. Ri-
yaset Divanının bildirdiği husus üzerinde. Nok-
tai nazarınız hakkında.

BAŞKAN — Biraz evvel usul hakkında ko-
nuştunuz burada. Yalnız bir dakika müsaade
buyurur musunuz?

Sayın Müftüoğlu, müsaade buyurun, usul
hakkındaki konuşmanız Riyasetin usul hakkında-
ki tathikatının aleyhinde mi lehinde mi olacak-
tır?

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Zonguldak)
— Lehinde efendim.

BAŞKAN — Buyurunuz efendim.

KADRİ ÖZEK (İzmir) — Riyasetten ben
daha evvel söz istemişim. Bu arkadaşımız neden
bana takaddüm ediyor, anlamak güçtür. Ben
daha önce söz istedim. «Sizin noktai nazarınız
hakkında» dedim. «Daha önce konuştuğunuz» de-
diniz. «Tekrar konuşacağım» dedim...

BAŞKAN — Lütfen susunuz. Size söz vermiş değilim. Yerinizden konuşmayınız.

KADRI ÖZEK (İzmir) — Tarafsızlığımızı ihlâl ediyorsunuz. Heyeti Umumiyenin reyine baş vurun.

BAŞKAN — Sayın Kadri Özek! Tarafsızlığımızı ihlâl etmiş değiliz. Heyeti Umumiyenin reyine baş vurabilmem için, usul gereğince bir takririn verilmesi gerekir. Bu takrir okunur ve Heyeti Umumiyenin reyine arz edilir, lütfen sakin olun ve bâzi kelimeleri kullanırken dikkatli bulunun. Buyurun Sayın Müftüoğlu.

KADRI ÖZEK (İzmir) — En az Riyaset Divanı kadar dikkatli olduğumu anlatmak isterim.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Zonguldak) — Muhterem Başkan, muhterem arkadaşlarım; önce şu hususu tebarüz ettirmeyi viedani bir borç bilirim: Sayın Kadri Özek arkadaşımız, kendisine tekaddüm etme sebebini Riyasetten sormaktadır. Huzurunuzda cereyan eden bir hâdise vardır. Şu kürsüyü son defa, yani benden biraz evvel terk eden ve usul hakkında söz alan Kadri Özek arkadaşımızdır. Demek ki, usul hakkında söyleyeceklerini söylemiş ve hiçbir müdahale olmaksızın kürsüyü terk etmiştir.

BAŞKAN — Sayın Müftüoğlu, siz Kadri Özek arkadaşımızın tavrını değil, sadece usul hakkında kendi görüşünüzü izhar edin.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Devamla) — Peki Sayın Başkan. Bu da usule taallûk ediyor da, onun için Sayın Başkan.

Efendim, birinci nokta şudur: Bu tasarı geçici bir komisyondan geliyor. Geçici Komisyonun, İttüyük hükümlerine göre, bir vazife taksimi şekli vardır. Bu vazife taksimi, müzakere nısbının dışında başka bir ekseriyetle oylama suretiyle yapılır. Ve bu oylama neticesinde de Başkan, icabı halinde Başkanvekili, bir sözcü ve bir de kâtip seçilir. Binacnaleyh, bizatihi komisyonun vazife taksimi şekli İttüyük hükümlerine göre bir esasa bağlanmıştır. Bu esas dâhilinde, bu komisyon sözcüsü sayın Coşkun Kırea'dır. Bundan sonra Sayın Coşkun Kırea şayet bu kanunun müzakeresi esnasında Mecliste bulunmuyorsa şu veya bu şekilde dışarıda bulunuyorsa, komisyon toplanır ve İttüyükün âmir hükmüne göre içinden bir başka Sözcü seçer. Yoksa, sayın sözcü Meclise tezkere ile, falanca'yı ben nasp ve

tâyin ettim şeklinde, başka bir kimseyi yerine sözcü olarak bırakırsa bu hareket sureti mutlaka İttüyük hükümlerine aykırı olur.

İkinci nokta, Riyasetin kanaatine gelince, görüşümüz söylediğimiz hüküm tahtında olmakla beraber, Meclisin bidayetden bugüne kadar cereyan eden teamülü odur ki, hiçbir Mecliste, hiçbir gündemde bana gösteremezsiniz ki, bir grup sözcüsü aynı zamanda komisyonun da sözcüsü olabilsin. Meclisin teamülünde böyle bir şey yoktur arkadaşlarım. Bu sebeple Riyasetin tutumu yerindedir. Hürmetlerimle..

TALÂT OĞUZ (Mardin) — Mani hüküm de yoktur.

BAŞKAN — Birbirinizle lütfen konuşmayınız efendim.

Muhterem arkadaşlarım 2 aleyhte ve 1 de lehte konuşuldu. Bu mevzuda başka söz istiyen? Yok.

KADRI ÖZEK (İzmir) — Ben istiyorum efendim.

BAŞKAN — Siz aleyhinde konuştunuz. Tekrar size söz veremem.

KADRI ÖZEK (İzmir) — Efendim önerge vereceğim ve önergem hakkında konuşacağım.

BAŞKAN — Önergenizi lütfen veriniz. Başka söz istiyen? Yok. Bir önerge vardır. Okutuyorum.

Başkanlığa

Riyasetin, Komisyon ve Grup Sözcüsünün aynı üyede birleşmeyeceği görüşü sarih değildir. Meselenin halli ve bu yolda teamülün tesisini teminen Heyeti Umumiyenin reyine vaz'edilmesini arz ederim.

Izmir Milletvekili
Kadri Özek

BAŞKAN — Önergeniz sarih değildir. Önergenizde grup sözcüsünün aynı zamanda komisyon sözcüsü olabileceğini mi izhar ediyorsunuz?

KADRI ÖZEK (İzmir) — Evet.

BAŞKAN — Tarafımdan tasrih edilen şekliyle önergeyi..

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Zonguldak) — Söz istiyorum. Efendim usul hakkında..

BAŞKAN — Usul hakkında lehte ve aleyhte iki kişiye söz verilir, bunun dışında başka kimseye söz verilmez.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Zonguldak) — Bu önerge hakkında efendim.

BAŞKAN — Önerge, usul hakkındaki bu itirazı ifade etmektedir. Bu sebeple ayrıca söz vermiyeceğim. Önergeyi oyunuza sunuyorum, biraz evvel önerge dışı, şahsan tasrih ettiğim şekilde önergeyi kabul edenler... Etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Komisyon..

GEÇİCİ KOMİSYON ADINA ŞEVKET ASBUZOĞLU (Eskişehir) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlar; müzakeresini yapmakta olduğumuz bu tasarının, biraz önce arkadaşımızın da ifade ettiği gibi, geçici komisyonda sözcülüğünü taahhüt etmiş, seçilmiş ve hazırlığını yapmış olan arkadaşımız, çok mühim bir mazereti dolayısıyla ayrıldığından, onun yerine bugün alalacele aramızdan seçmiş olduğumuz Mehmet Göker arkadaşımız da, sözeü olarak, Divanın, Başkanlığın gösterdiği bir esbabı mucibe ile kabul edilmemiştir. Bunun üzerine, komisyonda bu kanun tasarısının müzakeresinde başından sonuna kadar bulunmuş bir arkadaşınız sıfatıyla bendeniz, arkadaşlarımızın bu kanun tasarısı hakkındaki görüşlerine komisyon adına cevap vermeye çalışacağım. Ancak, tasarının görüşüldüğü bir sırada, acele dışarıdan çağırıldım, bir kısım arkadaşlarımızın konuşmalarında hazır, bulunamadım. Yalnız grup sözcüsü arkadaşlarımızın konuşmalarında tamamen bulundum, Eğer şahısları adına konuşan arkadaşlarımızı cevaplandıramazsam, komisyon adına sorulacak suallere cevap vermeye hazırım.

Muhterem arkadaşlarımız, bu tasarının Anayasanın 30 ncu maddesi gereğince getirilmesinde bir zaruret bulunduğu bütün partili grup sözcüleri arkadaşlarımız müttefiktirler. Ve hattâ, böyle kanun dışı yapılan yakalama ve tutuklamalarda böyle bir tazminatın bunlara tanınmasında Hükümete, tahmin ediyorum ki, bütün grup sözcüleri arkadaşlarımız ittifakla teşekkür etmiş bulunuyorlar. İtirazları, bir noktada toplanmaktadır. O da, birinci maddede, Hükümet tasarısına rağmen Geçici Komisyonun yaptığı kısıntıdadır. Arkadaşlarımız Geçici Komisyonunda muhtelif grupları, bütün grupları temsil eden arkadaşlarımız da varlardı. Kim istemez ki, hakikaten haksız yere tevkif edilmiş, günlerce, aylarca, yıllarca işlemediği bir suçtan yatan insanlara, sonun-

da beraet ederek çıkanlara tazminat verilmesin. Bunu istememek kabil değildir? Ama Devlete böyle bir külfeti yüklerken bunun tevli-edeceği zararları da inceden inceye hesap ederek yüklemek lâzımdır. Biz burada bir kısıntı yaparken, her türlü tevkif sebepleri mevcut, hattâ kendi ikrarı, samimi ikrarı mevcut, hattâ cezasını da giymiş, fakat aradan seneler geçmiş, hakiki fail meydana çıkmış, bu adamın suçsuz yattığı, gayri samimi itiraf ettiği, bilâhara belli olmuş, senelerden sonra böyle bir adama bu tasarı gereğince getir tazminat ver. Bunun misalleri pek çok sayılabilir. İşçinizde bilhassa zabıta mesleğinde çalışanlar varsa gayet iyi bilirler; bizde, kış dolayısıyla İstanbul ve Ankara'da çok müşterilerimiz olur. Bunlar, gazetelerde okudukları hırsızlıkların faili olduklarını gelir, haber verirler; yahut zabitanın bir sıkıştırması üzerine haber verir, gider hâkim huzurunda da itiraf eder; evet bu suçu ben işledim, hırsızlığı ben yaptım, der. Üç ay, dört ay hapis yatar. Fakat zabıta onun söyledikleriyle kaani olmaz. Asıl faili elinde hırsızlık eşyası ile yakalar, getirir. Bu sefer ötekinin, o hırsızlığı ben yaptım diyen adamın çıkarılması icabeder. Zaten onun aradığı bahane odur; tazminat almak, kışın da yatmak. Çünkü, hem kışın istirahat edecektir hem de tazminat alacaktır. Binaenaleyh böylelerine yer vermemek için tasarının birinci maddesi üzerinde görüşme yaparken hakikaten çok ince düşünmek ve tevkif sebeplerini sadece muayyen şekle müteallik hükümleri ki, bugün çok cereyan ettiği görülmektedir, hâkimleri bunlardan berî kılmak veya böylelerine maruz kalanlar olursa, yakalanmalarından dolayı bir tazminat talebinde bulunmamayı temin etmek gayesiyle biz bu kısıntıyı yapmış bulunuyoruz. Bazı arkadaşlarımızın iddia ettikleri gibi, bu tutukluluk, bu hal, bu kısıntı tevkif müessesesini ortadan kaldırmamaktadır. Gerek hususi kanunlarda ve gerekse Ceza Usulü Muhakemeleri Kanununda hâkime tanınan tevkif sebeplerinde en ufak bir kısıntı yoktur. Onlar yine cereyan edecektir. Bir arkadaşımızın ifade ettiği gibi 1918 sayılı Kanunla yapılacak mecburi tevkifler getirildiği vakit, yapılamıyacaktır, gibi bir esbabı mucibesini yoktur. Böyle bir kısıtlama yoktur. Hususi kanunlarda, umumi kanunlarda tevkif müesseseleri yine çalışacak-

tır. Fakat kanunun emrettiği gerek hususi kanunların, gerekse umumi kanunların emrettiği şekillere, şartlar da hâkimi riayet etmeye mecbur kılacaktır. Bunlara riayet ettiği takdirde pek tabîî, tevkifler yerindedir, etmediği takdirde, bu kanun gereğince, tazminata hak kazanacaktır.

Kanun tasarısının ruhu buradadır.

Bilmiyorum arkadaşlarımı tatmin edebildim mi? Adalet Partisi Grup sözcüsü arkadaşımız tasarının başlığı üzerinde durdular.

«Kanun dışı yakalanan veya tutuklanan kimselere» deyince, bunun sert bir tâbir olduğunu ileri sürdüler ve onun değiştirilmesi suretiyle «kanun dışı» yerine «kanunda gösterilen haller dışında» tâbirinin kullanılmasını daha uygun bulduklarını söylediler. Biz bu tâbir üzerinde, komisyon olarak, musir değiliz.

İkisi de aynı mânâyı ifade etmektedir. Eğer bizim, tasarı ile getirdiğimiz başlığın sert bir ifadesi varsa arkadaşlarımızın yapacakları teklife Komisyon olarak düşünürüz. Mamafih değişiminde bir mahzur görmediğimizi de arz etmek isterim.

Bir arkadaşımız, beşinci maddenin buraya yanlış olarak alındığını, birinci maddede yapılan kısmı dolayısıyla hükmü kalmadığını söylediler. Halbuki bizim tedvin ettiğimiz maddeleri tetkik buyururlarsa 5 neî madde 6 neî madde olarak, beşinci madde kaldırılmış, 6 neî madde olarak kabul edilmiştir demişizdir. Çünkü 1 neî maddede de bu kısmıyı yaptıktan sonra, 5 neî maddede hüküm kendiliğinden ortadan kalkmaktadır. Bunu komisyonunuz zaten nazarı itibara almıştır. Tasarının 5 neî maddesini kaldırmış bulunmaktadır, hürmetlerimle.

BAŞKAN — Son olarak Millet Partisi Grubu adına Sayın İsmail Hakkı Akdoğan'a söz veriyorum. Buyurun Sayın Akdoğan.

M. P. GRUPU ADINA İSMAIL HAKKI AKDOĞAN (Yozgat) — Çok muhterem arkadaşlar; Komisyon Sözcüsünün konuşmasından sonra tekrar söz almak mecburiyetinde kaldığım için özür dilerim.

Elimizdeki tasarının 4 neî maddesinde aynen: «Tazminatın miktarını tâyinde zarar talebinde bulunanların birinci maddede yazılı işlemlerin yapılmasına sebeb olan ihmalî veya kusurlu hareketleri de nazara alırm.

Tazminat talebine esas olan işlemlere tamamiyle kendi ihmali veya kusurlu hareketleri ile sebeb olanlara tazminat verilmez» denmektedir. O halde birinci maddede istediğimiz tadilatın yapılmasına karşı koyan Komisyonun gösterdiği sebep vârit değildir. Komisyon Sözcüsü burada, bir kimsenin suçu kendisinin işlediğini ileri sürüp bilâhara, zaman geçtikten sonra, tahkikatla hakiki suçlu meydana çıktığı zaman heract edeceğini, bunada mı tazminat verelim gibi bir beyanda bulundular. Biraz evvel Yüksek Heyetinize okuduğum 4 neî madde muvacehesinde kanunun ne şekilde anlanması lâzımgeldiği aşıkârdır. Ve bu şekildeki bir görüşe de Yüksek Meclisiniz itibar etmez. Yine burada ileri sürülen sebeplerden birisi de para meselesidir.

Muhterem arkadaşlarım, gerek komisyonun, gerekse diğer arkadaşların para hususundaki görüşleri hakikaten üzerinde durulacak bir konudur. Aneak, câlibi dikkat olan husus şurasıdır. Kanun tasarısını Hükümet hazırlamış, getirmiştir. Devletin her türlü imkânlarını bilen senede kaç kişinin mahkûm olup, kaç kişinin mahkûmiyetinin haksız olduğu hususunda her türlü ilgiye Adliye Vekâleti dolayısıyla Hükümet sahiptir. Hükümet, tasarısını hatırlarken bütçe imkânlarını da nazarı itibara almıştır. Bugünkü Hükümetin, bir Koalisyon Hükümetinin bu imkânları tetkik etmeden bu parayı ödeyip ödemiyeceği üzerinde durmadan bir kanun tasarısı yapıp Meclise getirmesini düşünmek, bendenizin kanaatine göre, yersiz olur. O halde Hükümet her türlü imkân ve kanuni veebeleri göz önünde tutmuş ve bu kanun tasarısını, Anayasanın ruhuna uygun bir metni, Yüksek Huzurlarımıza getirilmiştir. Artık komisyonun bir para meselesi üzerinde durmasını da pek yerinde mütalâa etmekteyim.

İlk grup adına yaptığımız konuşmada 5 neî madde hakkındaki görüşümüz üzerine, hakikaten komisyon bu maddeyi kaldırmış ama kanun tekniğine uygun olarak Geçici Komisyonun tasarladığı kanun maddeleri arasında bu maddenin kaldırıldığına dair bir kayıt olması lâzımgelirken, bu hususa işaret edilmemiş ve beşinci madde kaldırılmıştır şeklinde bir ibare konulmamış olduğu için bu görüşümüzü de arz etmiş bulunuyoruz, Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Kifayet önergesini okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Kanun tasarisının tümü üzerindeki konuşmalar Unumi Heyeti kâfi derecede tenvir etmiştir.

Müzakerenin yeterliğinin oya arzını saygılarımla rica ederim.

Eskişehir
Celâlettin Uzer

BAŞKAN — Önerge aleyhinde Sayın Asım Eren. Buyurun.

ASIM EREN (Niğde) — Pek muhterem arkadaşlarım, önümüzdeki kanun tasarısı hukukî mücadele tarihimizin bir merhalesine vardığımızı gösteren bir tasarıdır. Aneak uğrunda aşağı - yukarı 1839 dan beri mücadele edilen, bu hakkın ve hürriyetin dile getirildiği bu tasarıda, Anayasa içinde ve dışında ve bu tasarıya dokunan pek çok başkaca mülahazaların da ortaya dökülmesi icabettiğini, konuşan muhterem arkadaşlarımın konuşmalarını dinledikten sonra anlamış bulunuyoruz. Bunun tarihe bütün unsurları ile tartışılmış olarak bu Büyük Meclise intikal ettiğine Milletimizi inandırmak için, zaten geride zannederim, bendenizle beraber daha 5 arkadaş vardır, bu beş arkadaşın da komuşturulması çok faydalı olur, kanaatindeyim. Bu itibarla kifayet takririnin reddini istirham ediyorum.

BAŞKAN — Şimdi okunan kifayet önergesini oyunuza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 25 oya karşı 39 oyla kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler bitmiştir. Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

MAHMUT ALİCANOĞLU (Sinop) — Bir önerge vermiştim.

BAŞKAN — Maddelere geçildikten sonra oya arz edeceğim.

Raporda ivedilik teklifi de vardır. Bu hususu da oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... İvedilikle görüşülmesi kabul edilmiştir.

Şimdi kanunun başlığının değiştirilmesi için verilmiş iki önerge vardır, onları okutuyorum.

Sayın Başkanlığa.

Tasarının başlığının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

A. P. Meclis Grubu Adına
Erzurum
Ertuğrul Akça

«Kanunda gösterilen hal ve şartlar dışında yakalanan veya tutuklanan veyahut bu işlemele haksız mâruz kaldıkları sonradan anlaşılmalara tazminat verilmesi hakkında kanun tasarısı»

Yüksek Başkanlığa

Müzakeresini yaptığımız tazminat hakkındaki kanun tasarısının adının aşağıda yazılı şekilde değiştirilerek kabulünü arz ve teklif ederim.

Sinop
Mahmut Alicanoğlu

Kanunlarda gösterilen hal ve şartlar dışında yakalandıkları veya tutuldukları sonradan anlaşılmalara kişilere Devletçe tazminat verilmesi hakkında Kanun.

BAŞKAN — Bir önerge daha vardır. Okutuyorum.

Millet Meclisi Yüce Başkanlığına

«Kanun dışı yakalanan veya tutuklanan kimselere tazminat verilmesi hakkındaki kanun tasarısının» isminin «Haksız yakalanan veya tutuklanan kimselerin zararlarının ödenmesine dair Kanun» şeklinde değiştirilmesini sözlü açıklamalarım esnasında söylediğim gerekçelere dayanarak arz ve teklif ederim.

İstanbul
Reşit Ülker

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, kanunun başlığı, «Kanun dışı yakalanan veya tutuklanan kimselere tazminat verilmesi hakkında Kanun» dur. Bunun dışında üç arkadaşımız, verdikleri önerge ile bu başlığın değiştirilmesini ve önergelerinde tebarüz ettirdikleri şekilde bir başlık konmasını teklif etmektedirler.

Önergelerle ilgili olarak ilk önce Talât Oğuz arkadaşımız söz istemiştir. Buyurun.

TALÂT OĞUZ (Mardin) — Muhterem arkadaşlar, komisyonun görüşü ne olursa olsun, bu maddenin matlabı üzerinde pek kısa sürecek görüşlerimi ifade edeceğim.

Takrir sahibi arkadaşlarımızın, kanunun başlığında yapılmasını teklif ettikleri bu tabire şimdiye kadar hukuk mevzuatında bu şekilde bir başlığı haiz olan bir kanuna ben bu âna kadar raslamadım. Eğer takrir sahibi arkadaşlar bu şekilde bir matlabı, uzun bir matlabı muhtevi bulunan bir kanuna raslamışlarsa şu kürsüye çıkıp yüksek huzurunuzda ifade etsinler.

«Kanun dışı yakalanan veya tutuklanan kimselelere tazminat verilmesi hakkında Kanun», bu kanun, hem kanunun başlığı gayesine, hem kanunun ruhuna ve hem de maksadına uygundur. Anayasamızın 30 ncu maddesi Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 104 ncu maddesi, hangi hallerde tevkifin olabileceğini, hangi hallerde bir vatandaşın tutuklanacağını, hangi hallerde bir vatandaşın nezaret altına alınacağını teker, teker yeğan, yeğan tasrih etmiştir. Şimdi bu durum muvacehesinde, kanunun başlığının değiştirilmesi ve buna aykırı bir yön verilmesi hem Anayasaya hem de ceza mevzuatımıza aykırıdır. Yani hem Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 104 ncu maddesine, hem de Anayasanın 30 ncu maddesine aykırıdır. Bu yönden arkadaşlarımızın takrirlerinin kabul edilmemesini istirham ediyorum. Saygılarımla.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Alicanoğlu.

MAHMUT ALİCANOĞLU (Sinop) — Muhterem arkadaşlarım; biraz evvel yaptığım konuşmada, «kanun dışı» tabirinin doğru olmadığını, bundan başka mânalar çıkabileceğini arz etmiştim. Şöyle ki, «kanun dışı yakalanan», demekle tamamen kanunların haricinde yani, gayrikani olarak tevkife karar vermek gibi bir mâna çıkıyor. Bu suretle de hâkim ve savei arkadaşlar daha evvelden itham altına almış oluruz. Bu itibarla hırçın ve dürüst olan bu kelimenin bu tâbirin kaldırılması mümkündür. Bendeniz verdiğim teklifte, «kanunlarda» ki, arz ettiğim gibi muhtelif kanunlarda tevkif sebepleri ve ceza usulüne ait hükümler vardır. Ona uzun uzadıya bâzı arkadaşlar temas ettiler, bendeniz de arz ettim, bu itibarla, kanunlarda gösterilen hal ve şartlar dışında, yani Ceza Muhakemeleri usulünde ve diğer hususi ceza hükümleri ihtiva eden kanunlardaki tevkife mütedair hükümlerin dışında yakalandıkları veya tutuldukları sonradan anlaşılacak kişiler için Devletçe tazminat verilmesi hakkında kanun dün bu mevzuda bir arkadaşımızla 3 - 4 formül bulduk. Nihayet bu

formüllerden en kısa olarak, kanunlarda gösterilen haller dışında ve şartlar dışında, yani kanun dışı değilse, Ceza Kanununun 104 ncu maddesinde, Kaçakçılık Kanunu, hayvan sirkati muhtelif kanunlardan doğan, gösterilen hal ve şartlar dışında yakalandıkları veya tutuldukları sonradan anlaşılacak, yani yapılan tahkikat sırasında meydana çıktığı zaman bunların mağduriyetine meydan verilmiş oluyor ki, o takdirde tazminat verilsin mânasında, tazminat verilmesi hakkında kanun dedik ki, bendenizin teklifim hem kısa oluyor, hem de bu kadar telhis edilmiş oluyor. Onun için kanunlarda gösterilen hal ve şartlar dışında yakalandıkları veya tutuldukları sonradan anlaşılacak, zaten saveimin, bir hâkimin, kanun dışı bir şahıs tevkif etmesine ve yakalamasına imkân yoktur; daha evvel suçluluğu kabul edilmiş, sonradan tahkikat neticesinde suçsuz olduğu anlaşılacak kişilere Devletçe tazminat verilmesi hakkında kanun.

Hürmetlerimle arz ederim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Ülker.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar, evvelâ tevkifin nazari kaynağını tesbit edersek, başlığı da ona göre ayarlamak mümkün olacaktır. Tevkif bir tedbirdir ve cemiyeti genel olarak hukuk tarafından ve hukukçular tarafından kabul edildiği gibi, cemiyetin, toplumun korunması için alınmış bir tedbirdir. Hattâ tazminatın izah şekli de buna bağlanıyor. Yani, cemiyeti, toplumu korumak için her hangi birimiz, günün birinde haksız olarak tutuklanmak ve yakalanmakla karşı karşıya kalabiliriz. Bu, hepimizin başına gelebilir. Bundan dolayı hukuk devleti tazminat vermektedir. Öyle ise ilk anda, tutuklama ve yakalama yapıldığı anda iş kanun dışı değildir kanun içindedir, kanuni olan bu tevkif, bir süre sonra yapılan araştırma soruşturma sonucu, haksız olduğu meydana çıkmaktadır. Zannediyorum, benden önce konuşan sayın arkadaşlarımız da bu noktaya temas ettiler. Öyleyse bizim koyacağımız başlığın da hâkimleri ve idare makamlarını itham eden bir tâbir olmaması lâzımdır. Suçlandırıyor. Oradan tazminat aldığı, zaman kanun dışı bir tevkif yapmış olduğundan dolayı tazminat almış bir duruma geliyor.

Halbuki kanun dışı bir tevkif yapılmıştır. Tevkifin yapıldığı anda belki en âdil

bir hâkim dahi bu hatayı yapabilecek durumdadır. Bir tedbir olarak, o andaki şartlar içinde tevkif yapılmıştır. Onun için bendeniz, kanun dışı tâbiri yerine; bu konuda okuduğum literatürlerdeki, yazı yazarlar hep «haksız tevkif» terimini kullanmışlardır. M. Ali Sebük'ün «haksız tevkiftir» kanununun başlığı, İsmet Giritli bir makele yazmış. Tabii makaleyi yazarken bu başlığı formüle etmiş, «haksız tevkiflere tazminat» demiştir. Umumiyetle «haksız tevkif» denebiliyor. Ama muhterem komisyon bu başlığı geri alıp, şimdiye kadar konuşan ve benden sonra konuşacak olan çok sayın arkadaşların ifadeleri karşısında daha müspet bir ifade tarzı bulunabilir. Bu mümkündür teklifimizde o zaman ısrar etmeyiz. Yani «haksız» kelimesinden daha iyi bir teklif gelebilir. «Haksız olduğu sonradan anlaşılabilir» ve sair şekilde bunu ifade etmekte zaruret vardır. Fakat, her halükârda, «kanun dışı» tâbirini bu kanunun başlığına koymamamız lâzımdır.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Komisyon.

GEÇİCİ KOMİSYON ADINA ŞEVKET ASBUZOĞLU (Eskişehir) — Muhterem arkadaşlarım, biraz önceki konuşmamda arz ettiğim gibi, kanunun başlığı olarak daha yumuşak bir başlık bulduğumuzda iştirak edeceğiz. diye arz etmiştim. Ancak şurasını ifade etmeden geçmiyeceğim; bu kanun tasarısının hazırlanmasına esas teşkil eden Anayasanın 30 ncu maddesinin son fıkrasını bir kere arkadaşlarımız açar okurlarsa göreceklerdir, «bu esaslar dışında işleme tabi tutulan kimselerin uğrayacakları her türlü zararlar kanuna göre Devletçe ödenir.» Demek ki, (Dışında) kelimesini kullanmak mecburiyetindeyiz. Neyin dışında? Bu kanunun dışında. Kimlere bu işlemi yapacağız? Tutuklu olanlara veya yakalananlara. Binaenaleyh, Hükümetçe hazırlanan ve komisyonca kabul edilen kanun tasarısının başlığını biz yerinde görmekteyiz. Biraz evvel Muhterem Mahmut Alicanoğlu ve Resit Ülker arkadaşımızı dinledik. Bunlar, kanun tekniğine uymayan başlıklardır. Biz başlığı kısaltmayı düşündük. Fakat Anayasanın 30 ncu maddesinin son fıkrasına göre biraz daha kısaltmayı mümkün göremedik. Halbuki, arkadaşlarımızın teklifleri madde metni gibi bir şey

oluyor. Onun için bunun, tensip buyurursanız Hükümet tasarısında ve Geçici Komisyonumuzun kabul ettiği şekilde olmasını istirham ediyoruz.

BAŞKAN — Sayın Özmen

HALİL ÖZMEN — (Kırşehir) — Muhterem Başkan, sayın arkadaşlar, «kanun dışı tutuklanan» kimseler. Arkadaşlarımızın Yüce Heyetinize arz ettikleri veçhile, tevkif sadece kanun dışı mıdır? Bâzı hallerde kanun içi tevkifler de var arkadaşlar. Misal mi istiyordunuz? Size çok acı bir misal vereyim, o zaman tevkifin bâzı hallerde nasıl haksız olduğunu ve ocakları nasıl yıktığını göreceksiniz. (Talât Oğuz'un anlaşılmiyan bir müdahalesi üzerine)

«Sayın arkadaşım Talât Oğuz Bey, bir ara konuştuğunuz zaman, hekim kime derler sözü-nüze başından geçen, diye cevap vermiştim zatî-âlinize»

Arkadaşlarım, Millî Korunma Kanununun son tatbikatı esnasında 1956 senesinde, bulunduğum bir yerde bir tüccarı ihbar ettiler. Tüccarın suçu aynen şudur muhterem arkadaşlarım; bir tanesi 125 kuruş, bir tanesi de 90 kuruş olan iki tane top var. Fakat tüccarın yanında bulunan satış memuru her nasılsa bir hata neticesi bu toplardaki mevduolan faturaları değiştirmiş. 125 lik topu 93 e, 93 lük topu 125 liğe etiket takmış. Sayın Cumhuriyet Savcısı derhal harekete geçtiği gibi, bu namuslu tüccarın ticarethanesine gidiyor. Sayıyor. Her şeyini, döktükten sonra üstelik bir de mühür vuruyor, onun kapısına ve kapatıyor. Gayet hakşinas bir Cumhuriyet Savcısı Allah Türk Milletini böyle Cumhuriyet savcılarında daima korusun arkadaşlar.

BAŞKAN — Sayın Özmen, kanunun başlığının değiştirilmesi ile ilgili olarak verilmiş olan önergeler üzerinde söz aldınız.

HALİL ÖZMEN (Devamla) — Muhterem Reis; sevgili arkadaşlarımızın 3 ünün de verdiği önerge üzerine bu kanun başlığının daha uygun olacağını arz etmek için arkadaşlarıma bu misali veriyorum.

BAŞKAN — Lütfen takrirler üzerinde konuşunuz.

HALİL ÖZMEN (Devamla) — Efendim konuşmam uzun sürmeyecektir.

Arkadaşlar, bir hata ve değiştirme olduğu için, ancak o zamanki kanunumuz, eğer böyle bir suç varsa, bu suça 1 000 lira ağır para cezası veriyordu Fakat biz memleketimizin o gün içinde bulunduğu durumu düşünerek, zenginliğini de hesaba katarak, 1 000 lira değil; 10 000 lira verelim dedik. Fakat öyle bir hal aldı ki durum memleket çapında çalkalandı kendimizi reddetme mevkiinde kaldı, Talât Bey, derhal ağır ceza heyeti istinkâf ediyoruz bu dâvaya bakmaktan, dedi, Arkadaşlar, en yakın ağır ceza heyetine bu dâva götürüldüğü zaman, biraz evvel arz ettiğim saveirdan daha ateşli çıktı. Cumhuriyet Saveisi. Bu arkadaşı biz tevkif etmediğimiz halde, o tevkif etti. Ve ceza evine gönderdi. Yapılan muhakemesi sonunda 1 sene 10 ay mahkûm etti. Ve bütün malını mülkünü de müsadere etti.

Yüce Temyiz Mahkemesi murafaanın sonunda aynı kararı ancak, bir hata ve hile vardır dedi yüzüne çarptı ve tekrar geriye gönderdi.

İkinci defa yapılan muhakeme sonunda ağır ceza heyeti 750 lira ağır para cezasına hükmetti, bu vatandaş tahliye ederek evine gönderdi. Ama, arkadaşlar bu zamana kadar..

BAŞKAN — Sayın Özmen, lütfen mevzuu münhasır olmak üzere konuşun.

HALİL ÖZMEN (Devamla) — İşte geldim Reis Bey.

Evet arkadaşlar, netice itibariyle 5 ay da içerde kaldı. Durum bundan ibarettir.

Şimdi, bu tevkif, biraz evvel arkadaşlarımızın kanun dışı dediği tevkif muhterem arkadaşlarımız, her zaman kanun dışı olmaz. Cumhuriyet Saveisi 104 nci maddedeki şartlar var mı, bakar, sonra tevkif eder, içeri atar. Fakat, muhakeme sonunda sulh hâkimi tevkif eder, muhakeme sonunda beraet eder dışarı çıkar. Demek ki yapılan tevkif haksızmış, yerinde değilmiş

Şimdi muhterem arkadaşlarımız diyor ki, «kanun dışı tevkifler» bu kelime biraz haşin geliyor, hukuk diline uymuyor, kulaklarımızı tırmalıyor. Muhterem arkadaşlarımız önerge veriyorlar, diyorlar ki, kanunların, her türlü kanunlarda gösterilen hal ve şartlar dışında tutuklanırsa ve sonradan öğrenirse, kanun dışı kelimesi biraz daha haşin olduğuna ve Mahmut Alicanoğlu ile diğer arkadaşımızın, Reşit Ülker Beyin talebi daha açık, daha vazih bir şekilde,

kulaklarımızı tırmalamıyacak şekilde, kanunlarda gösterilen hal ve şartlar kelimeleri koyduğuna göre arkadaşlar, bu kelimeler hukuk diline daha uygun gelmektedir. Tatbikatı daha kolaylaştırmaktadır. Daha evvelki celselerde Yüce Heyetinize arz etmiştim, sizlerin Yüce Heyetinizin kabul ettiğiniz kanunları sadece Talât Özkan, bendeniz veya diğer arkadaşlar tatbik edecek değil. Çok cahil onbaşılar ve daha aşağıdaki arkadaşlar tatbik edecektir. Onun için vuzuha varılması bakımından, bu kelimelerin daha güzel yerleşmesi bakımından, arkadaşlarımızın teklifleri yerindedir. Reylerinizi buna göre kullanmanızı istirham eder, hepinizi hürmetlerimle selâmlarım.

BAŞKAN — Oyunu kullanmamış arkadaşlarımız var mı?.. Yok. Oylama işleminde bitmiştir.

Sayın vardarlı.

SABRİ VARDARLI (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar kanunun başlığı mevzuunda arkadaşlarımızın fikirlerini dikkatle dinledim. Bana öyle geliyor ki, arkadaşlarımız Hükümet tasarısındaki metinle, Komisyonun metni arasındaki farkı nazarı itibara almadan bu teklifi yapmış bulunuyorlar. Hükümet tasarısındaki metne sadık kalırsa idi, kolaylıkla haksız kelimesini kullanmak mümkün olacaktı. Çünkü, burada sadece kanun dışı değil, kanunun içinde olmakla beraber haksız tevkiflerden bahsediyordu. Ama komisyon bu hususları tamamen çıkarmış, tazminat halini sadece kanun dışı, yani kanunda sayılan hususların dışında olan tevkifler karşısında kabul edileceği neticesine varmıştır. Binaenaleyh, Reşit Ülker'in teklif etmiş olduğu, «haksız» kelimesi, Komisyonun getirdiği madde karşısında hiçbir zaman kanunun aradığı mânayı veremeyecektir. Bu bakımdan kanun dışı tabiri yerindedir, aynen kalmasında kanun anlayışı bakımından fayda mülâhaza ediyorum. Bunu arz etmek istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Talât Oğuz.

TALÂT OĞUZ (Mardin) — Muhterem arkadaşlarımız, evveleminde Halil Özmen arkadaşımıza; soyadımızın «Özkan» değil, Oğuz olduğunu ifade etmek isterim. Saniyen bir usul meselesine işaret etmek istiyorum. Mâzide karar veren müspet olsun, menfi olsun, bir Türk hâkiminin veya saveisinin davranış ve hareketlerini, gıyabında bu Meclis kürsüsünde ifade etmesini, bir adliyeciyi

arkadaşımız olması hasebiyle kendisine yakıştıramadım.

BAŞKAN — Sayın Oğuz, lûtfen, siz de konuşmanızı önergelere munhasır olmak üzere yapınız.

TALÂT OĞUZ (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım, bir maddeyi müzakere ettiğimiz zaman, bu maddenin lâfzından ziyade ruhunu aramak icabeder. «Kanun dışı yakalanan veya tutuklanan kimselere tazminat verilmesi hakkında Kanun.» Bu kanun başlığının mevzuata, hukuk prensiplerine uygun olması kadar tabîî ve mantıkî hiçbir şey yoktur.

Birinci maddede Anayasa ve diğer kanunlarda gösterilen hal ve şartlar dışında. Ve 1 nci madde bunu teker teker izah ederek hal ve şartlar dışında yakalanan, tevkif edilen ve tutuklanan şahıslara tazminat verilmesini derpiş ediyor. O bakımdan, kanunun başlığını değiştirmekte hiçbir zaruret görmüyoruz. Kaldı ki, bu başlık, Anayasanın 30 ncu maddesine ve Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 104 ncu maddesine ve mütaakip maddelerine tamamen uygundur. Bunun değiştirilmesinde hiçbir zaruret mevcut değildir. Başlığın olduğu gibi muhafaza edilmesini istirham ediyoruz.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Alicanoğlu.

MAHMUT ALİCANOĞLU (Sinop) — Muhterem arkadaşlarım, biraz evvel arz ettiğim veçhile, bir hâkimin, bir saveimin, kanun dışında bir şahsın yakalamasını emretmesi, tevkifine karar vermesi, memuriyet vazifesini suiistimalle herhangi bir şahsın, diğer bir şahsın doğrudan doğruya hodbe hod gayrikanuni, kanun dışı tabirinin mânası gayrikanuni, kanun harici keyfi olarak o şahıs hakkında tevkif kararı verilmesi veya yakalanması demektir. Bu ise bizim Ceza Kanunumuzun, biraz evvel arz ettiğim gibi 3 ncu faslının şahıs hürriyeti aleyhinde cürümler başlığı altındaki 179 ncu maddede hükme bağlanmıştır. Bir kimse diğer bir kimseyi gayrimuşru surette şahsi hürriyetinden mahrum ederse beş seneye kadar hapis ve 50 liraya ağır cezayınakdi ile mahkûm olur der. Eğer kanun dışı dedik. Hâkimin kanun dışı tevkifi demek gayrikanuni demektir. Memuriyetini suiistimal ile buna sebebiyet vermiş olması gelir ki, peşinen bunu kabul etmek doğru değildir. Halbuki,

buna yumuşatıcı bir tabir bulmak daha yerinde olur. Onun içindir ki, biraz evvel verdiğim önergede de bu sebeple kanunlarda gösterilen hal ve şartlar dışında yakalandıkları veya tutuldukları sonradan anlaşılın kimselere devletçe tazminat verilmesi hakkında dendiğine göre, şu kanunun matlabındaki kelime adediyle bendenizin verdiğim kelime adedini sayacak olursanız ondan da daha kısa durumdadır. Çünkü, komisyon sözcüsü arkadaşımızın dediği gibi, kısalta kısalta ancak bunu bulduk. Binaenaleyh bendeniz de kelime adedi itibariyle daha az, kısaltılmış şeklini, fakat daha yumuşak bir şeklini teklif ediyorum.

Şimdi, sözeü arkadaşımızın fikrine gelince: Anayasamızın 30 ncu maddesinin son fıkrasında; «Bu esaslar dışında işleme tabi tutulan kimselerin uğrıyacıkları her türlü zararlar kanuna göre Devletçe ödenir» diyor. Bunun mânası, kanun dışında tâbiri değil, o mânada değil, ki ben öyle anlıyorum, takdir yine sizlerindir. 30 ncu madde, ne gibi hallerde bir şahıs hakkında tevkif kararı verilir veya yakalama emri çıkarılır, bunları tadedetmiştir. Hem de esaslı olarak tadedetmiştir. Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler ancak kaçmak veya delilleri yok etmek veya değiştirilmesini önlemek maksadiyle veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan bir durumda ve kanunda gösterilen diğer hallerde hâkim kararı ile tutuklanabilir. Tutuklamaya devam kararı verilmesi ise ayrı şartlara bağlıdır. Yani şimdi bunu «kanun dışı» mânasında kullanmak doğru değildir. Bu esaslar dışında, yani gösterdiği tevkif sebeplerinin dışında. Biz de önergemizde diyoruz ki, kanunlarda gösterilen hal ve şartlar dışında yakalandıkları veya tutuldukları sonradan anlaşılın kişilere Devletçe tazminat verilmesi hakkında kanun. Binaenaleyh, çok yumuşak, bilmiyorum kendime göre kanun tekniğine daha uygun ve kanun dışı kelimesini, tamamen bu sert kelimeyi dışarda bırakan bir kanun adı teklif etmiş bulunuyorum. Takdir sizlerindir. Fakat, kabulünü bilhassa istirham ederim. Şayet komisyon mütereddit halde ise bu hususları geri alsın, yeniden müzakeresini, münakaşasını yapsınlar, bizim tekliflerimizden daha uygun bir formül veya bir isim bulabilirler.

BAŞKAN — Başka söz isteyen? Buyurun Hilmi Okçu.

HİLMİ OKÇU (Manisa) — Muhterem arkadaşlar; kanun teklifinin başlığı üzerinde müzakere cereyan etmektedir. Kanun dışı veya gayrikanuni tâbiri üzerinde iki tez çarpışıyor. Halbuki Hükümet teklifinde, bütün esbabı mucebde kanun dışı tâbirini kullanmamaktadır. Nitekim Hükümet tasarısının 2 nci sayfasında, «kanunda gösterilen hal ve şartlar dışında yakalanan veya tutuklanan veya bu işlemlere haksız olarak mâruz kaldıkları sonradan anlaşılacak kimselerin bu sebeplerle uğradıkları zararların giderilmesi», denmiştir. Bu gerekçe ile kanunun ismi arasında bir tezat olduğu anlaşılmaktadır. Espri bakımından bu tâbir insanın hoşuna gitmemektedir. Hiçbir müddeiumminin, hiçbir hâkimin kanun dışında olarak bir tutuklama veyahut yakalamaya gitmesi hiçbir zaman akla gelmez. Bu ancak ve ancak çok istisnai hallerde olur. Halbuki kanunsuz, ihmalî olarak gerek savcılar, gerekse hâkimler birçok noktalarda bu fiili her zaman işliyebilirler. Yani istisna için bir kanun çok nadir olarak vaz'edilir, kanaatini taşıyorum. Bu itibarla Hükümetin tasarısında, bilhassa gerekçe kısmıyla tasarının başlığı arasında tezat vardır. Bu tezat giderilirse, tatbikat yönünden faydalı olacağı kanaatini taşıyorum. Mâruzatım bundan ibarettir. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Önergeler hakkında, buyurun Sayın Göker.

MEHMET GÖKER (Kayseri) — Muhterem arkadaşlarım, müzakere edilen kanun, bir kısım arkadaşların burada ifade ettikleri gibi, kanun için bir tevkife yer vermiyor. Yani, bu kanun gereğince bir kimsenin tazminat alabilmesi için Anayasanın 30 ncu maddesinde tadat ve tasrih edilen tevkif sebepleri sayılmıştır. Bir kimsenin suçluluğu hakkında kuvvetli deliller olursa kaçması ihtimali olursa, veya delillerin ortadan kaldırılması mevzu bahis ise, veya sair durumlarda sair kanunlarda tevkifler gösterilmişse veyahut tabii olduğu hâkimin üzerine, muayyen işlemlerin yapılması anını geçtikten sonra 24 saat içinde çıkarılmazsa, tevkif sebepleri muayyen süre içinde kendisine bildirilmezse o kimseler ancak tazminata hak keşbedebilirler. Yoksa, hâkim bir suçlunun kaçması ihtimaline binaen, yalnız bundan do-

layı tevkif müzekkeresi vermişse, sonradan bu suçlunun muhakemesi yapıp beraet etmesi veya her hangi bir şekilde tahliyesi halinde o kimse gelip de ben, bu işten beraet ettim, bana tazminat verin, diye bir talepte bulunamaz. O halde Anayasanın 30 ncu maddesinde ve diğer alâkalı kanunlarda gösterilen sebepler tahtında tevkif edilmiş bir kimseye, sonunda beraet dahi etse, bu beraetten dolayı, bu tasarı gereğince bir tazminat verilemeyecektir. Tahmin ediyorum ki, anlaşılmıyan nokta, karıştırılan nokta burasıdır. Bu bakımdan kanunun başlığı, «Kanun dışı yakalanan veya tutuklanan kimselere tazminat verilmesi» dir. Yakalanan, tutuklanan kimseler tamamıyla kanunların dışında yakalanmış, tutuklanmış, idare âmirleri götürmüş, polis götürmüş, jandarma kapatmış bunlara hasredilmesi icabeder.

Bu bakımdan, kanunun Hükümetten gelen bu şekli ve komisyonun kabul ettiği bu başlıkla kabul edilmesi münasıptır. («Beraet edenler» sesleri) Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Buyurunuz, Sayın Nihat Erim.

NIHAT ERİM (Kocaeli) — Sayın Göker arkadaşımız Komisyondan gelen 1 nci maddenin Yüksek Heyetinizce müzakereye esas olarak kabul edildiğini farzederek, böyle konuştular zannederim. Halbuki, bu hususta Yüksek Heyetin kararı henüz tecelli etmedi. Hükümetten gelen 1 nci madde sayılan sebeplerle, kanun içinde tevkif edilip sonunda beraet edene de tazminat hükmedilmesini âmirdir. Ve maddesi geldiğinde, ben kifiyet olduğu için arz edemedim, bundan dolayı 1 nci madde hakkında önerge de verdim, söz istedim. Hükümet maddesinin müzakereye esas olmasını ve Alicanoğlu ve sayın arkadaşların işaret ettikleri bâzı tashihlerle beraet halinde de tazminat verilmesini ısrarla istirham edeceğim. Onun için kanun başlığını şu şekilde yaparsak zannediyorum ki, hiçbir itiraz kalmıyacaktır.

«Yakalanan veya tutuklanan bâzı kimselere tazminat verilmesi hakkında Kanun»

Bu ibare, gayet tarafsız bir ibaredir. Şu veya bu mânaya çekilmez. Bâzı kimseler kimdir?. Bu kanunla gösterilen kimselerdir. Bu suretle, hakikaten kanun dışı tâbirinde Fransızca'da bu mânada kullanılan (hors la loi) diye bir tâbir vardır ki, çok kötü bir tâbirdir o. O değil, bu kanuna riayetsizlikten yakalanmış olsa dahi, kanun dışı değil, kanuna riayetsizliktir. Kanun dışı tâbiri

çok eskiden kalma bir tâbirdir. Kanun dışı oldu mu, bir adam, onu sokakta köpek gibi öldürmek de farzdır derler. Almanların «Fogel Frei» dedikleri hâle düşer. Onun için, kanun dışı tâbirinden içtinabedebilirsek ve onun yerine hiçbir maksadı ihlâl etmiyecek bir ifade kullanırsak, tekrar ediyorum, yakalanan veya tutuklanan bâzı kimselere, tâbirini komisyon da kabul ederse, bu çok uzamış olan müzakere geçer, gider ve böylece neticelenir.

BAŞKAN — Sayın Müftüoğlu.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Zonguldak)

— Efendim, kanaatime göre, müzakereleri uzayıp götüren husus, Komisyonun deminecek burada verdiği izahatla, Sayın Meclisin ve onun muhterem âzalarının bu kanundan asıl bekledikleri hususun çelişik halde bulunmasından neşet ediyor. Schebi de bu kanun tasarısının tümü üzerinde lâyık veçhile görüşme yapılamaması ve meselemin derinliğine inilememesinden ileri geliyor. Sayın Nihat Erim meseleyi huzurunuzda vâzih olarak zikretmiş bulunuyorlar. Bu hususa bendeniz de iştirak ediyorum, vereceği teklife iştirakinizi rica ederim, hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Eren.

ASIM EREN (Niğde) — Pek muhterem arkadaşlarım, Türk hukukunda evvele bâzı kanunlarda bilhassa eşkiyanın istisaline kanun hükümlerinde harici ez kanun terimi vardır. Bu terim, şimdi Sayın Nihat Erim arkadaşımızın ifade ettikleri Almanca, Fransızca terimlerin karşılığı olan kanun dışı diye motto tercüme edilen bir terimdir. Binaenaleyh bununla itibasa mahal olur. Tarih tetkik ediciler hukuk terimimizdeki (Harici Ez Kanun) tâbiriyle, bu kanun dışı tâbirini birbirine karıştırabilirler. Eski nesilden, yeni nesillere karışmış ve bugün büyük mahkemelerde hüküm vermekte olan büyük hâkimler, kendi kuşaklarında öğrendikleri (Harici Ez. Kanun) ile, bu, (kanun dışı) yeni terimini de karıştırabilirler.

O itibarla, bendeniz kanun dışı tâbirinin burada zikredilmesini bu noktadan muvaffık bulmuyorum.

Muhterem Komisyonun mümkün mertebe kısaltma tezine gelince : İcazda vuzuh şarttır. Vuzuh olmayınca buna icaz denilemez. O itibarla mümkün olduğu kadar icazı... bizde tercih ederiz.

Yani kemliği azaltmak fakat mânâyı derin tutmak, karşılığı olan icaz, Osmanlıca bir terimdir. Muezz de oradan gelir. Bu tâbir, bu matlap, bu başlık maalesef muezz yani icaz şartına uygun bir tedvin değildir. O itibarla yine kendilerinin arzularına uymayı şüphesiz biz de tercih ederiz. Bendeniz de Muhterem Nihat Erim arkadaşımızın bâzı kelimesini ilâve etmek suretiyle baştan kanun dışı tâbirinin çıkarılmasını uygun buluyorum. Bu noktada verdikleri takriri şimdiye kadar konuşan arkadaşlarımızın isteklerine uygun görüyorum. Bu bakımdan Sayın Nihat Erim'in takririnin kabul edilmesi bu bahsi en iyi şekilde halledecektir kanaatindeyim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Özbay.

MEHMET ÖZBAY (Adıyaman) — Muhterem arkadaşlarım; mevzu çok uzadı, bir kanun başlığı tedvini hususunda... Ben maksadı daha iyi ifade eder bir şekil bulunduğunu zannediyorum. Kanun dışı tâbiri yerine haksız tevkif anlamına gelen, «haksız yakalandığı veya tutuklandığı anlaşılan kimselere tazminat verilmesi hakkında Kanun» şeklinde tedvin edersek, zannediyorum hem Nihat Erim, hem de Alicanoğlu arkadaşlarımızın arzularına en uygun şekli bulmuş oluruz kanaatindeyim. Bu maksatla bir de takrir vermiş bulunuyorum, kabulünü istirham ederim.

BAŞKAN — Başka söz istiyen? Yok. Verilmiş olan önergeleri sırasıyla tekrar okutup oylarınıza sunacağım. Sonradan verilmiş iki tane önerge daha var, onları da okutacağım.

Sayın Başkanlığa

Müzakeresi yapılan kanun başlığının aşağıdaki şekilde değiştirilmesi teklif olunur.

Erzurum

Gıyasettin Karaca

Kanunda yazılı hal ve şartlar dışında yakalanan ve tutuklanana tazminat verilmesi hakkında kanun tasarısı.

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Kanun başlığının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Adıyaman

Mehmet Özbay

Haksız yakalandığı veya tutuklandığı sonradan anlaşılan kimselere tazminat verilmesi hakkında Kanun.

Yüksek Başkanlığa

Başlığın;

«Yakalanan veya tutuklanan bâzı kimselere...» şeklinde kabulünü teklif ederim.

Kocaeli
Nihat Erim

Sayın Başkanlığa

Sayın Nihat Erim'in önermesine iltihak ederek önergemini geri alıyorum.

Erzurum
Ertuğrul Akça

BAŞKAN — Şimdi önermeleri sırasıyla tekrar okutup, oylarımıza sunacağım.

GIYASETTİN KARACA (Erzurum) — Nihat Erim Beyefendinin önermesine iltihak ediyorum.

BAŞKAN — Giyasettin Karaca arkadaşımız Nihat Erim arkadaşımızın önermesine iltihak ediyorları

MAHMUT ALICANOĞLU (Sinop) — Ben de Nihat Erim Beyin önergesini iltihak ediyorum.

BAŞKAN — Mahmut Alicanoğlu arkadaşımız da Nihat Erim Beyin önermesine iltihak ediyorlar. Şimdi diğer önergeyi okutuyorum.

(Adıyaman Milletvekili Mehmet Özbay'm önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon iştirak ediyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON ADINA ŞEVKET ASBUZOĞLU (Eskişehir) — Katılmıyoruz efendim.

MEHMET ÖZBAY (Adıyaman) — Ben de Nihat Erim Beyin önergesine iltihak ediyorum.

BAŞKAN — Henüz önermeleri gelmemiştir ama Mehmet Özbay arkadaşımız da Nihat Erim Beyin önergesine iltihak etmişlerdir.

Nihat Erim arkadaşımızın önergesini tekrar okutuyorum.

(Kocaeli Milletvekili Nihat Erim'in önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon iştirak ediyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON ADINA ŞEVKET ASBUZOĞLU (Eskişehir) — İştirak etmiyoruz. Hükümetin ve Geçici Komisyonun getirdiği başlığın daha vazih ve Anayasanın ruhuna daha uygun olduğu kanaatindeyiz.

BAŞKAN — Komisyon iştirak etmiyor. Önergeyi oylarımıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon filhal iştirak ediyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON ADINA ŞEVKET ASBUZOĞLU (Eskişehir) — Komisyon filhal iştirak etmiyor.

BAŞKAN — Komisyon filhal iştirak etmiyor. Başlık Komisyona verilmiştir.

Daha evvel oylarımıza arz edilmiş olan tasarı hakkındaki oylama neticesini arz ediyorum.

Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu kanun tasarısına (264) arkadaşımız oy kullanmıştır. (177) kabul, (72) red, (15) çekinse. kanun tasarısı Meclisimizce kabul edilmiştir.

Vakit geçtiğinden 2 Ekim Çarşamba günü saat : 15,00 te toplanılmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 18,30

6. — SORULAR VE CEVAPLAR

B) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. --- Bilecik Milletvekili Şadi Binay'ın, Bilecik ilinde Topraksu ve Zirai Mücadele teşkilâtı kurulması hususunda ne düşünüldüğüne dair yazılı soru önergesi ve Tarım Bakanı Mehmet İzmen'in yazılı cevabı (7/352)

Meclis Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Tarım Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygıyla rica ederim.

Bilecik Milletvekili
Şadi Binay

1. Bilecik ilinde, Topraksu ve Zirai Mücadele teşkilâtı kurulması düşünülmekte midir, düşünülüyorsa ne zaman kurulacaktır? Düşünülmiyorsa düşünülmemeye sebepleri hangi esbabi mucibeye istinadetmektedir?

2. Bilecik ili Teknik Ziraat Müdürü v. s. münhallere ne zaman tâyinler yapılacaktır?

T. C.

Tarım Bakanlığı
Özel Kalem Müd.
Sayı : 916

Konu : Yazılı soru Hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 6 . 9 . 1963 tarih Genel Sekreterlik Kanunlar Müdürlüğü 7/352 - 6506/38339 sayılı yazı :

Bilecik ilinde topraksu ve Zirai Mücadele teşkilâtı kurulması hususunda ne düşünüldüğüne dair Bilecik Milletvekili Sayın Şadi Binay'ın yazılı soru önergesi tetkik edildi, konuya ait cevaplarımız aşağıdadır.

1. Bilecik ilinde bir Topraksu Ekip Başmühendisliği kurulması 1964 yılı iş programımızda yer alacaktır.

2. Tatbik edilmekte olan zirai mücadele programı ve bölgenin özellikleri göz önünde tutularak imkânlarımız müsaidoldukça vilâyetlerde zirai mücadele müdürlükleri ihdasına peyderpey devam edilmektedir.

Bu meyanda Beş Yıllık Plân döneminde Bilecik'te de bir müdürlük kurulması düşünülecektir.

3. Münhal bulunan Teknik Ziraat Müdürlüğüne 28 . 8 . 1963 tarihinde tâyin yapılmıştır.

Bilecik merkez ve ilçelerinde mevcut eleman durumu ilişik listede gösterilmiştir. İlin zirai işleri bu elemanlarla sıkıntısız yürütülmektedir.

Bilecik'in zirai faaliyeti ve köy durumu göz önünde tutularak Teknik Ziraat Teşkilâtı Talimatnamesine göre ilerde noksan bulunacak mütehassıslıklara da tâyin yapılacağı bilginize arz olunur.

Tarım Bakanı
Mehmet İzmen

B i l e c i k

Tek. Ziraat Md. lüğü	Merkez	Bozüyük	Gölpazarı	Osmaneli	Pazarıyeri	Söğüt	Yekûn
Ziraat Teknisyeni	1	1	1	1	1	1	6
Ziraat Teknisyeni Yardımcısı				1	1		2
Köy Tek. Zir. Öğretmeni	2	1	1			1	5
Teknik Müfettiş	1						1
Tarla Zir. Mütchassısı	1						1
Bağ - Bahçe Müth. Yardımcısı	1						1
Tütünçülük Mütchassısı	1						1
Enformasyon Mütchassısı	1						1
Enformasyon Mütchassısı Elemanı	2						2
Ev Ekonomi Müth. Yardımcısı	1						1
Ev Ekonomi Müth. Yardımcısı Elemanı	3						3
Zirai Ekonomi Mütchassısı	1						1
Yekûn :	15	2	2	2	2	2	25

2. — *Kastamonu Milletvekili Ali Özdikmenli'nin, Kastamonu ilinin Abana köyünün ilçe olması hususunun düşünülüp düşünülmediğine dair yazılı soru önergesi ve Başbakan adına İçişleri Bakanı Hıfzı Oğuz Bekata'nın yazılı cevabı (7/360)*

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Sayın Başbakan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygularıyla arz ederim.

25 . 8 . 1963

Kastamonu Milletvekili
Ali Özdikmenli

Kastamonu vilâyetinin 1945 yılında kazası haline getirilen ve 1950 yılında yapılan seçimde C. H. P. rey verdiği için o zamanın iktidarı tarafından surf siyasi bir kanaatinden dolayı köy haline getirilip bugün isminin dahi değişerek Altınyaka köyü haline getirilen Abana'nın hakkının iadesi ve binnetice kaza olması hususu düşünülmekte midir?

T. C.

İçişleri Bakanlığı

28 . 9 . 1963

İller İd. Gn. Md.

22102/35-69

Şb. Ma. : 2 - Ş/7785

Konu : Abana Hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 10 . 9 . 1963 tarihli ve Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi 77-1119/4218 sayılı yazı.

(7/360 - 6515)

Kastamonu Milletvekili Ali Özdikmenli tarafından Başkanlığınıza sunulan ve 1950 seçimlerinde C. H. Partisine oy verdiği için zamanın iktidarı tarafından ilçe merkezliği kaldırılarak köy haline getirilen Abana'nın; kazanılmış hakkının iade olunarak tekrar ilçe merkezi haline getirilmesinin düşünülüp düşünülmediği hususunun Başbakan tarafından yazılı olarak cevaplandırılması dileğini muhtevi yazılı soru önergesine Başbakan adına cevabımı arz ediyorum:

Halen Bakanlığımızda mülki teşkilât üzerinde çalışmalar yapılmakta olup bu konuda vâkı müracaatlar üzerinde incelemelerde bulunulmaktadır.

Bu arada, bucağın merkezi iken 25 . 4 . 1945 tarihli ve 4769 sayılı Kanunla ilçe merkezi haline getirilen ve fakat 21 . 12 . 1953 tarihli ve 6203 sayılı Kanunla ilçe merkezliği Bozkurt kasabasına nakledilerek köy kademesine indirilen Abana'nın durumu da esaslı incelemeye tabi tutulmuş; diğer taraftan Eskişehir Milletvekili Şevket Asbuzoğlu ile Trabzon Milletvekili Ahmet Şener tarafından hazırlanan ve Abana merkez olmak ve halen Bozkurt ilçesine bağlı bulunan köylerden (18) i alınmak suretiyle Abana adıyla yeni bir ilçe kurulması gayesini güden bir tasarı M. Meclisi Başkanlığına sunulmuş ve bahis konusu tasarı halen İçişleri Komisyonunda görüşülmekte bulunmaktadır. Komisyondaki görüşmeler sırasında, teklif vechile Abana merkez olmak üzere bu adla yeni bir ilçe kurulmasının muvafık olacağı Hükümet görüşü olarak ifade edilmiş ve Bakanlık olarak gerekli işlemler tamamlanmış bulunmaktadır.

Durumu saygı ile arz ederim.

Başbakan adına
H. O. Bekata
İçişleri Bakanı

3. — *Kastamonu Milletvekili Ali Özdikmenli'nin, Çankırı - Kastamonu ve Ankara - Kastamonu arasındaki yolun ıslahı hususunda ne düşünüldüğüne dair yazılı soru önergesi ve Bayındırlık Bakanı İlyas Seçkin'in yazılı cevabı. (7/361)*

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Sayın Bayındırlık Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ve rica ederim.

25 . 8 . 1963

Kastamonu Milletvekili
Ali Özdikmenli

Çankırı - Kastamonu ve Ankara - Kastamonu arasındaki mevcut yolun güzergâhının değiştirilmesi mevzu bahis midir? Yolun ıslahı ve bugünkü seyrüsofere nazaran geliştirilmesi veyahutta asfalt yapılması mümkün müdür?

Mümkünse böyle bir hazırlık var mıdır? Turizm anlamında bir yol sayılması kabil midir?

T. C.

Bayındırlık Bakanlığı 30 . 9 . 1963
Hususi Kalem
Sayı : 695

Konu : Kastamonu Milletvekili Ali Özdikmenli'nin yazılı sorusu Hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 6 . 9 . 1963 gün, Kanunlar Müdürlüğü 7 - 361/6516 - 38368 sayılı yazınız.

Ankara - Çankırı - Kastamonu yolunun güzergâh durumu ve ıslahı hakkında ne düşünüldüğüne dair Kastamonu Milletvekili Ali Özdikmenli tarafından verilen yazılı soru önergesinin aşağıda cevaplandırıldığını arz ederim.

İlyas Seçkin
Bayındırlık Bakanı

Ankara - Çankırı - Kastamonu arasında bağlantı sağlıyan mevcut Devlet yolu, Devlet yolları ağında değişiklik yapan 12 . 8 . 1963 tarih ve 6/2104 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla Devlet yolu olarak muhafaza edilmiş, buna ilâve olarak aynı doğrultuda ki, Esenboğa kavşağı - Çubuk - Şabanözü - Eldiven kavşağı - Çankırı kavşağı yolu Devlet yolları ağına dâhil edilmiştir.

Ankara - Çankırı - Kastamonu yolu güzergâhında zaman zaman arazi veya fotoğraflar ve haritalar üzerinde istikşaf çalışmaları yapılmakta beraber, mezkûr yolun yakın bir gelecekte yeniden ele alınması bahis konusu olmadığından, bu çalışmalar kesin bir neticeye bağlanmamıştır.

Esas itibariyle, Ankara - Çankırı - Kastamonu Devlet yolu güzergâhı üzerinde büyük çapta değişiklik yapılmasına lüzum ve zaruret görülmemektedir.

Ancak, Ankara - Çankırı kesiminde Çankırı - Çubuk yol ayrımı ile Tüney arasında, yeni güzergâhın Çubuk üzerinden geçirilmesi halinde, yol 18 Km. kısalacak ve 200 m. alçak rakımdan geçecektir.

Ayrıca, Çankırı - Devres çayı köprüsü arasında Korgun üzerinden deriboyunu takiben

yeni bir güzergâhın geçirilmesi, etütler müs-pet netice verdiği takdirde mümkün olabilecektir.

1963 yılı programımızda; Ankara - Çankırı arasındaki Tuzludere, İnandık ve Balıca köprülerinin emaneten yapımı, Ankara - Esenboğa kesiminin asfaltlanması ve aynı kesimde heyelân drenajının yapımı bulunmaktadır.

1964 yılı program tasarısında, Ankara - Çankırı - Kastamonu yolu ile ilgili her hangi bir iş bulunmamaktadır.

Bahis konusu yolu, Ankara ve Güneşindeki merkezleri sayfiye yeri Abana'ya bağlaması ve Ilgaz ormanları gibi dinlenmeye elverişli bir alan içinden geçmesi sebebiyle, turistik bir yol olarak mütalâa etmek mümkündür.

(Yeter sayı yoktur.)-

Üye sayısı : 450
Oy verenler : 264
Kabul edenler : 177
Reddedenler : 72
Çekinserler : 15
Oya katılmıyanlar : 177
Açık üyelikler : 9

[Kabul edenler]

ADANA
Mehmet Geçioğlu
Ahmet Karamüftüoğlu
Cavit Oral
ADIYAMAN
Mehmet Özbay
AFYON KARAHİSAR
Halûk Nur Bâki
Hasan Dinçer
Asım Yılmaz
Şükrü Yüzbaşıoğlu
AĞRI
Rıza Polat
AMASYA
Nevzat Şener
ANKARA
İsmail Rüştü Aksal
Burhan Apaydın
Nihat Berkkan
Bülent Ecevit
Muhlis Ete
İbrahim İmirzalıoğlu
Mehdi Mihçioğlu
Emin Paksüt
İyas Seçkin
Ahmet Üstün
Abdülhak Kemal Yörük
ANTALYA
Etem Ağva
Rafet Eker
Nihat Su
AYDIN
Orhan Apaydın
Mustafa Şükrü Koç
Nedim Müren

BALIKESİR
Ahmet Aydın Bolak
Cevat Kanpulat
Süreyya Koç
BİNGÖL
M. Siddık Aydar
Halit Rıza Ünal
BİTLİS
Nafiz Giray
Müştak Okumuş
BOLU
Zeki Baltacıoğlu
BURDUR
Mehmet Özbey
Nadir Yavuzkan
BURSA
Edip Rüştü Akyürek
Sadrettin Çanga
İsmail Yılmaz
ÇANAKKALE
Burhan Arat
Süreyya Endik
Şefik İnan
ÇANKIRI
Rahmi İnceler
ÇORUM
Nuri Ahıskaloğlu
Hilmi İncesulu
DIYARBAKIR
Adnan Aral
Hilmi Güldoğan
Recai İskenderoğlu
EDİRNE
Talât Asal
Süleyman Bilgen

İlhami Ertem
Fahir Giritlioğlu
ELAZIĞ
Hürrem Müftügil
Ömer Faruk Sanaç
ERZİNCAN
Hüsamettin Atabeyli
Zeynel Gündoğdu
Naci Yıldırım
ERZURUM
Cevat Dursunoğlu
Gıyasettin Karaca
Şerafettin Konuray
Adnan Şenyurt
ESKİŞEHİR
Şevket Asbuzoğlu
İbrahim Cemalcılar
Celâlettin Uzer
GAZİANTEP
Ali İhsan Göğüş
Mithat San
GİRESUN
Ali Cüceoğlu
Mustafa Kemal Çilesiz
Ali Köymen
Naim Tirali
GÜMÜŞANE
Necmeddin Küçüker
Nureddin Özdemir
HATAY
Bahri Bahadır
Şekip İnal
Sâki Zorlu
İÇEL
Mehmet Ali Arslan

Yahya Dermancı
Sadık Kutlay
İSPARTA
Lokman Başaran
İSTANBUL
Ratip Tahir Burak
Ali Coşkun Kırca
Hilmi Oben
Ahmet Oğuz
Oğuz Oran
Vahyi Özarar
Selim Sarper
Reşit Ülker
Sabri Vardarlı
İZMİR
Osman Sabri Adal
Arif Ertunga
Ziya Hanhan
Necip Mirkelâmoğlu
Kadri Özek
Mustafa Uyar
Lebit Yurdoğlu
KARS
Necmettin Akan
Hasan Erdoğan
Kemal Güven
Kemal Kaya
Kemal Okyay
Sırrı Öktem
Bahtiyar Vural
Rıza Yalçın
KAYSERİ
Mehmet Göker
Bahri Yazır

KIRKLARELİ

Abdurrahman Altuğ
Fikret Filiz
Hasan Tahsin Uzun

KOCAELİ

Şahabettin Bilgisu

KONYA

İrfan Baran
Kadircan Kafır
Rüştü Özal

KÜTAHYA

Ahmet Bozbay
Ali Erbek

Rauf Kıray

MALATYA

H. Avni Akşit
Nurettin Akyurt
Ahmet Fırat

MANİSA

Şevket Raşit Hatipoğlu
Nusret Köklü

MARAŞ

Hasan Fehmi Evliya

MARDİN

Mehmet Ali Arıkan

Şevki Aysan
Vahap Dizdaroğlu
Talât Oğuz

MUĞLA

Hilmi Baydur
Turan Şahin
İlhan Tekinalp

MUŞ

Sait Mutlu
Sami Öztürk

NİĞDE

Asım Eren

ORDU

Yusuf İzzettin Ağaoglu
Refet Aksoy
Ferda Güley
Orhan Naim Hazinedar

Arif Hikmet Onat

Ata Topaloğlu

SAKARYA

Nuri Bayar

SAMSUN

Nurettin Ceritoglu
Fevzi Ceylan

Bahri Cömert
Kâmran Evliyaoğlu
Fevzi Geveci
İlyas Kılıç

SIİRT

Süreyya Öner
Hayrettin Özgen
Adil Yaşa

SİNOP

Mahmut Alicanoğlu

SİVAS

Adil Altay
Rahmi Çeltekli
İbrahim Göker
Rahmi Günay
Ahmet Kangal
Cevad Odyakmaz
Güner Sarısozen
Reşat Turhan
Mahmut Vural

TEKİRDAĞ

Turhan Kut
Fethi Mahramlı
Hayri Mumcuoğlu

TOKAT

II. Ali Dizman
Zeyyat Kocamemi
Bekir Şeyhoğlu

TRABZON

Ali Şakir Ağanoglu
Ahmet Şener
Ali Rıza Uzuner

TUNCELİ

Vahap Kışoğlu

URFA

Osman Ağan
Atalay Akan
Celâl Öncel

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoglu
İbrahim Bulanalp

ZONGULDAK

Kenan Esengin
Suphi Konak
Ramiz Karakaşoğlu
Mehmet Ali Pestileci
Yusuf Ziya Yücebilgin

[Reddedenler]

ADANA

Yusuf Aktimur
Ali Bozdoğanoglu
İbrahim Tekin

ANKARA

Hüseyin Ataman
İhsan Köknel

ANTALYA

İhsan Ataöv
Hasan Fehmi Boztepe
Nazmi Kerimoğlu

AYDIN

Melâhat Gedik
Reşat Özarda
İsmet Sezgin

BALIKESİR

Gökhan Evliyaoğlu
Cihat Turgut

BİLECİK

Şadi Binay

BOLU

Turgut Çulha

Kâmil İnal

BURSA

Ziya Uğur
Baha Cemal Zağra
ÇANAKKALE

Ahmet Nihat Akay
Refet Sezgin

ÇANKIRI

Kâzım Arar

DENİZLİ

İbrahim Kocatürk
Remzi Şenel

DIYARBAKIR

Alp Doğan Şen

EDİRNE

Nazmi Özoğul

ELAZIĞ

Naci Güray

ERZURUM

Ertuğrul Akça
Turhan Bilgin

ESKİŞEHİR

Aziz Zeytinoglu

GİRESUN

Nizamettin Erkmen

İÇEL

Mazhar Arıkan
İhsan Önal
Celâl Kılıç

İSTANBUL

İbrahim Abak
Ömer Zekâi Dorman
Hüsamettin Tiyaşan

İZMİR

Şükrü Akkan
Muzaffer Döşemeci
Ali Naili Erdem

İhsan Gürsan

Saim Kaygan

Nihat Kürşat

Şinasi Osma

KAYSERİ

Abdülhalim Aras

Vedat Âli Özkan

KIRŞEHİR

Ahmet Bilgin
Memduh Erdemir

KOCAELİ

Hâldan Kısayol

KONYA

Ahmet Gürkan
Ömer Kart
Cahit Yılmaz
Sait Sma Yücesoy

KÜTAHYA

Sadrettin Tosbi

MANİSA

Neriman Ağaoglu
Süleyman Çağlar
Hilmi Okçu
Nahit Yenişehirlioglu

MARAŞ

Kemal Bağcıoğlu

ORDU
Ata Bodur
Şadi Pehlivanoglu
RİZE
Erol Yılmaz Akçal

Cevat Yalçın
SAMSUN
Ali Fuat Alişan
TRABZON
Ekrem Dikmen

Selâhattin Güven
Nazmi Ökten
YOZGAT
İsmail Hakkı Akdoğan
İsmet Kapısız

ZONGULDAK
Feyzi Fırat
Ramiz Karakaşoglu
Sadık Tekin Müftüoglu

[Çekinserler]

ANKARA
Mustafa Kemal Erko-
van
İsmail Gence
Ferhat Nuri Yıldırım
ARTVIN
Nihat Ata

BURSA
Hikmet Akalın
ÇANKIRI
Şaban Keskin
İSTANBUL
Ferruh Bozbeyli
Muhiddin Güven

KASTAMONU
İsmail Hakkı Yılanlıoglu
KOCAELİ
Nihat Erim
KÜTAHYA
Sezai Sarpaşar
MANİSA
Yakup Kadri Karaos-

manoğlu
NEVŞEHİR
Halit Fikret Aka
YOZGAT
Turgut Nizamoglu
ZONGULDAK
Ahmet Fuat Ak

[Oya katılmıyanlar]

ADANA
Hasan Aksay
Kasım Gülek
Melih Kemal Küçükte-
pepinar
Kemal Sarıbrahimoğlu
Ahmet Savrun
Ahmet Topaloğlu
ADİYAMAN
Arif Atalay
Mahmut Deniz
Ali Turanlı
AFYON KARAHİSAR
Veli Başaran
Şevki Güler
Mehmet Turgut
AĞRI
Nevzat Güngör
Kerem Özcan
AMASYA
Reşat Arpacıoglu
Mustafa Kemal Karan
İsmail Sarıgöz
ANKARA
Raif Aybar (B.)
Osman Bölükbaşı
Fuat Böreki (İ.)
İbrahim Sıtkı Hatip-
oglu
Zühtü Pehlivanlı

ANTALYA
Ömer Eken (İ.)
ARTVIN
Sabit Osman Avcı (İ.)
Saffet Eminağaoğlu
AYDIN
Hilmi Aydınçer
BALIKESİR
Cihat Bilgehan
Kaya Bulut
Mithat Şükrü Çavdar-
oglu
Fennî İslimyeli
Ahmet İhsan Kırmımlı
Mehmet Tiritoglu
BİLECİK
Orhan Tuğrul
BOLU
Ahmet Çakmak (İ.)
Kemal Demir
Fuat Ümit
BURDUR
Fethi Çelikbaş (B.)
BURSA
İbrahim Ökten (B.)
Ekrem Paksoy (İ.)
Cevdet Perin
Mustafa Tayyar
Ahmet Türkel

ÇANKIRI
Nurettin Ok (Bşk. V.)
ÇORUM
Muzaffer Dündar
Abdurrahman Güler
Faruk Küreli (İ.)
Nezmi Ökten (B.)
DENİZLİ
Sinan Bosna
Mehmet Çobanoğlu
İsmail Ertan
Hüdaî Oral
Âtîf Şohoğlu
DIYARBAKIR
Şehmus Arslan
Yusuf Azizoglu (B.)
Vefik Piriçioğlu (B.)
ELÂZİĞ
Nurettin Ardiçoglu (B.)
Kemal Satır
ERZİNCAN
Sadık Perinçek
ERZURUM
Nihat Diler (İ.)
Tahsin Telli
ESKİŞEHİR
Ertuğrul Gazi Sakarya
Seyfi Öztürk

GAZİANTEP
Osman Orhan Bilen (İ.)
Muzaffer Canbolat
(İ.)
Hüseyin İncioğlu (İ.)
Kudret Mavitan
Süleyman Ünlü
GİRESUN
İbrahim Etem Kılıçoglu
GÜMÜŞANE
Halis Bayramoglu
Sabahattin Savacı
HAKKÂRİ
Ahmet Zeydan
HATAY
Ali Muhsin Bereketoglu
Abdullah Cilli (İ.)
Ahmet Sırrı Hocaoglu
İÇEL
Burhan Bozdoğan
İSPARTA
Ali İhsan Balım
Sadettin Bilgiç
Mustafa Gülcügil
İSTANBUL
Ziya Altınoglu (İ.)
Cihad Baban
Suphi Baykam

Mahmut Rıza Bertan
(İ.)
Nurettin Bulak (İ.)
Tahsin Demiray (İ.)
Saadet Evren
Orhan Eyüboğlu
Fahrettin Kerim Gökay
(B.)
Şahabettin Orhon
Naci Öktem
İlhami Sancar (B.)
İsmail Hakkı Tekinel
Abdurrahman Yazgan
(İ.)
Malik Yolaç
Zeki Zeren
İZMİR
Mehmet Ali Aytaş
Şeref Bakşık
Ragıp Gümüşpala (İ.)
KARS
Lâtif Aküzüm
KASTAMONU
Avni Doğan
Fethi Doğançay
İhsan Şeref Dura (B.)
Sabri Keskin
Osman Zeki Oktay
Ali Özdikmenli
KAYSERİ
Turhan Feyzioğlu (B.)
Hüsamettin Gümüşpala
(İ.)
Mehmet Sağlam

Mehmet Yüceler
KIRKLARELİ
Mehmet Alâeddin Eriş
KIRŞEHİR
Halil Özmen
KOCAELİ
Süreyya Sofuoğlu
KONYA
Kemal Ataman
Selçuk Aytan
İhsan Kabadayı (İ.)
Mekki Keskin
(Bşk. V.)
Abdüssamet Kuzucu
Fakih Özfakih
Fakih Özlen
Faruk Sükan
Vefa Tanır
KÜTAHYA
Mehmet Kesen (İ.)
MALATYA
Mehmet Delikaya
İsmet İnönü (Başba-
kan)
Halit Ziya Özkan
MANİSA
Muammer Erten
Hürrem Kubat
Yakup Yakut
MARAŞ
Kemalî Bayazıt
Ali Hüdayioğlu
Enver Kaplan
Adnan Karaküçük

MARDİN
Esat Kemal Aybar
Seyfi Güneşan (İ.)
MUĞLA
Adnan Akarca
Cevdet Oskay
NEVŞEHİR
Ramazan Demirsoy
Ali Baran Numanoğlu
NİĞDE
Mehmet Altınsoy
Haydar Özalp
Ruhi Soyer (İ.)
Oğuzdemir Tüzün
RİZE
Arif Hikmet Güner
(İ.)
Fuad Sirmen (Başkan)
SAKARYA
Burhan Akdağ
Ekrem Alican (B.)
Muslihittin Gürer
Hami Tezkan
Yusuf Ulusoy
SAMSUN
Mehmet Başaran
Hâmit Kiper
Hüseyin Özalp (İ. Ü.)
Osman Şahinoğlu
SİRT
Cevdet Aydın (İ.)
SİNOP
Mustafa Kaptan
Cemil Karahan

Haşim Tari
SİVAS
Sebati Hastaoğlu
Tahsin Türkay
TEKİRDAĞ
Oihan Öztrak (B.)
TOKAT
Sabahattin Baybura
Mehmet Kazova (İ.)
Reşit Önder
Ali Rıza Ulusoy (İ.)
TRABZON
Kâmuran Ural
Zeki Yağmurdereli
TUNCELİ
Fethi Ülkü
URFA
Kemal Badıllı
Kadri Eroğan
Bekir Sami Karahanlı
(İ.)
Sabri Kılıç (İ.)
UŞAK
Ahmet Tahtakılıç
VAN
İhsan Bedirhanoglu
Muslih Görentaş (İ. Ü.)
Şükrü Köserreisoglu
YOZGAT
Mustafa Kepir
Celâl Sungur (İ. Ü.)
Veli Uyar

[Açık üyelikler]

Aydın	1	Muş	1
Erzurum	1	Trabzon	1
Hatay	1	Zonguldak	1
İstanbul	1		
Kocaeli	1		
Manisa	1	Yekûn	9

Millet Meclisi

GÜNDEMİ

YÜZ KIRKALTINCI BİRLEŞİM

1.10.1963 Salı

Saat : 15,00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

B - İKİNCİ DEFA OYA KONACAK İŞLER

× 1. — Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu kanunu tasarısı (1/483) (S. Sayısı : 455)

II

SORULAR, GENSORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

1. — Amasya Milletvekili Nevzat Şener'in, Gümüşhacıköy ve Göynücek ceza evlerinin ıslahı veya yeniden inşası hakkında ne düşünüldüğüne dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/589)

2. — Erzurum Milletvekili Ertuğrul Akça'nın Dinamit ve trol ile balık avlamanın önlenmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair Tarım ve Ticaret Bakanlarından sözlü sorusu (6/601)

3. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, tren ücretlerinde yapılan indirimlerin öğretmen ve öğrencilere neden tatbik edilmediğine dair Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu (6/607)

4. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, Devlet Su İşleri tarafından çiftçilerden alınan su ücretlerinin geçici veya devamlı olarak alınmaması hakkında ne düşünüldüğüne dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/608)

5. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, ithal edilen traktör, motor ve aletlerinin çiftçilere ucuz satılması hususunda ne düşünüldüğüne dair Tarım Bakanından sözlü sorusu. (6/609)

6. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, Zirai Donatım Kurumu tarafından ithal ve monte edilen traktörlerin çiftçilere geç verilmesi sebebine dair Tarım Bakanından sözlü sorusu. (6/610)

7. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Antalya Devlet Hastanesinin, son beş yıl içinde, kaç defa teftiş edildiğine dair Sağlık ve

Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu. (6/613)

8. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Ankara'da inşa edilecek olan Gülhane Askeri Tıp Akademisi binasının durumuna dair Millî Savunma Bakanından sözlü sorusu (6/614)

9. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, İpsala Karpuzlu köyünde oturan Nazmi Baş'ın emniyet karakolunda dövüldüğünün doğru olup olmadığına dair Adalet ve İçişleri Bakanlarından sözlü sorusu (6/615)

10. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, muhtelif bakanlıklar tarafından mükerrer olarak kurulan tesislere dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/616)

11. — Tekirdağ Milletvekili Turhan Kut'un, Erzurum İmam - Hatip Okulunda vukubulan boykot olayının, basında belirtilen tarzda cereyan edip etmediğine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/617)

12. — İstanbul Milletvekili Oğuz Oran'ın, Kıbrıs'ta Anayasanın Makarios Hükümeti tarafından ihlâl edilmesi konusunda ne düşünüldüğüne dair, Dışişleri Bakanından sözlü sorusu (6/618)

13. — Tokat Milletvekili Mehmet Kazoğlu'nun, Almus ilçesine bağlı baraj gölü içerisinde kalan bir kısım arazinin istimlak bedellerinin ne zaman verileceğine dair, Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/619)

14. — İstanbul Milletvekili Saadet Evren'in, Koalisyon Hükümetinin, işe başladığı tarihten bu yana, Kıbrıs Anayasasının ve Andlaşmaların tam olarak uygulanmasını sağlamak bakımından tatbik ettiği tedbirlere dair, Dışişleri Bakanından sözlü sorusu (6/620)

15. — Çankırı Milletvekili Rahmi İnceler'in, köy kalkınması hususunda ne düşünüldüğüne dair, Başbakanından sözlü sorusu (6/621)

16. — Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in, şehirler üzerinde uçuşu menedici bir hüküm olup olmadığına ve Ankara üzerinde çarpışarak

düşen uçak olayına dair, Millî Savunma ve Ulaştırma Bakanlarından sözlü sorusu (6/622)

17. — İzmir Milletvekili Arif Ertunga'nın, il ve ilçelerde ziraat odalarının kurulmaması sebebine dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/623)

18. — Siirt Milletvekili Süreyya Öner'in, Kurtalan, Beşiri, Batman ve Sinan muntakalarında ekilen tohumluk buğdayların ıslahı hususunda ne düşünüldüğüne dair Tarım ve Ticaret Bakanlarından sözlü sorusu (6/624)

19. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, memleketimizde istihsal edilen palamut miktarına ve bunun nerede istihlak edildiğine dair Tarım ve Ticaret Bakanlarından sözlü sorusu (6/625)

20. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Edirne İlinde kurutulan arazi miktarına ve bu arazilerin ne suretle dağıtılacağına dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu (6/626)

21. — İsparta Milletvekili Ali İhsan Bahm'ın, pilot bölge olan İsparta çevresinde, 1963 ve 1964 ve 1965 yıllarında tarım ve sanayi alanlarında ne gibi tesisler yapılacağına dair Tarım ve Sanayi Bakanlarından sözlü sorusu (6/627)

22. — İsparta Milletvekili Ali İhsan Bahm'ın, memleketimizde, son beş yıl içinde, ne kadar difteri ve boğmaca vakası olduğuna ve bu hastalıklardan kaç çocuk öldüğüne dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/628)

23. — İsparta Milletvekili Ali İhsan Bahm'ın, yurdumuzda, son on yıl içinde ne kadar tifo ve paratifo vakası olduğuna ve bu hastalıklar sebebiyle kaç ölüm tesbit edildiğine dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/629)

24. — Ordu Milletvekili İzzettin Ağaoğlu'nun, 1962 yılı fındık mahsulü için tesbit edilen ihraç fiyatının hangi esaslara istinadettiğine ve bu fiyattan aşağı satış teklifi olup olmadığına dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/630)

25. — Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca'nın, Doğu ve Güney - Doğu Anadolu bölgelerinde, 1962 yılı içinde çiftçi ve muhtaç halka dağıtılan hayvan yemi ve buğday bedellerinin affının düşünülüp düşünülmediğine dair Tarım ve Ticaret Bakanlarından sözlü sorusu. (6/631)

26. — İstanbul Milletvekili Reşit Üker'in, halk tarafından sabun yerine kullanılmakta bulunan deterjanların insan cildine ve hazım cihazına zararlı olduğunun doğru olup olmadığına dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu. (6/632)

27. — Kırşehir Milletvekili Halil Özmen'in, Hirfanlı Barajı gölünün etrafında bulunan arazinin sulanması ve bu araziden bol miktarda mahsul sağlanması hususunda ne düşünüldüğüne dair Tarım ve Bayındırlık Bakanlarından sözlü sorusu. (6/633)

28. — Kırşehir Milletvekili Halil Özmen'in, Keskin - Kırıkkale ile Keskin - İğdebeli arasındaki şose yolların ne zaman asfaltlanacağına dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu. (6/634)

29. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, pancar fiyatlarının artırılması hususunda ne düşünüldüğüne dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/635)

30. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, hububatın bugünkü satış fiyatıyla ilerde tesbit olunacak satış fiyatı arasında bir fark olup olmayacağına dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/636)

31. — Eskişehir Milletvekili Celâlettin Uzer'in, tarımsal plânlamaya yarar bir harita veya raporun bulunup bulunmadığına dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/637)

32. — Kırşehir Milletvekili Halil Özmen'in, Beş Yıllık Kalkınma Plâni ile Kırşehir'e ne gibi büyük bir yatırım yapılacağına dair Başbakanından sözlü sorusu (6/638)

33. — Muğla Milletvekili Hilmi Baydur'un, Muğla iline, 1963 yılında, turizm bakımından ne yapıldığına ve yapılması düşünülen işlere dair Basın - Yayın ve Turizm Bakanından sözlü sorusu (6/639)

34. — Giresun Milletvekili Nizamettin Erken'in, Görele Kaymakamı Babür Ünsal'ın Kartal Kaymakam Vekilliğine tâyini sebebine dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/640)

35. — İsparta Milletvekili Ali İhsan Bahm'ın, yurdumuz ormanlarının yüzölçümüne ve bu ölçümün nasıl yapıldığına dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/641)

36. — Giresun Milletvekili İbrahim Etem Kılıçoğlu'nun, kaç ilçede tekelleştirilme durumu olan memurluğu olmadığına dair Gümrük ve Tekel Bakanından sözlü sorusu. (6/642)

37. — Giresun Milletvekili İbrahim Etem Kılıçoğlu'nun, halen kaç ilçede askerlik şubesi olmadığına dair Millî Savunma Bakanından sözlü sorusu. (6/643)

38. — Giresun Milletvekili İbrahim Etem Kılıçoğlu'nun, ilçelerdeki fındık tarım satış kooperatifleri seçimlerinden kaçının iptal edilmesine dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu. (6/644)

39. — Bolu Milletvekili Turgut Çulha'nın, mavi küf hastalığının başlamasından itibaren tütün ekicilerine ne yardımda bulunduğuna dair Gümrük ve Tekel Bakanından sözlü sorusu. (6/645)

40. — Giresun Milletvekili Mustafa Kemal Çilesiz'in, Tarım Bakanlığı Teşkilâtına mensup bulunan, Giresun merkezi ilçelerinde görevli kaç memurun yerinin değiştirildiğine dair Tarım Bakanından sözlü sorusu. (6/646)

41. — Bolu Milletvekili Turgut Çulha'nın, Karayolları Trafik Tüzüğü'nün 66 ncı maddesindeki evsafa uymıyan ağır tonajlı vasıtalarla dair, Başbakan'dan sözlü sorusu (6/647)

42. — Bolu Milletvekili Turgut Çulha'nın, 5680 sayılı Basın Kanununun 143 sayılı Kanunla tadil edilen 19 ncu maddesinin yeniden tadilinin düşünüldüğüne dair sözlü soru önergesi, Adalet Bakanlığına gönderilmiştir. (6/648)

43. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Soya yağının ortadan çekilmesi sebebine dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6 /649)

44. — İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, Ankara'nın Varlık mahallesindeki göçmen evlerinin durumuna ve Telsizler mevkiinde yapılmakta olan evlerin göçmen evlerinde oturanlara verilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu (6/650)

45. — Amasya Milletvekili Nevzat Şener'in, Amasya'da ikinci bir şeker fabrikasının kurulması hakkında ne düşünüldüğüne dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/651)

46. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, Eskişehir'den geçen demiryolu üzerinde yer üstü veya yeraltı bir geçit yapılmasının düşünüldüğüne dair Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu (6/653)

47. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, Üsküdar'dan Kabataş'a geçen kamyon-

lardan alınan ücretlere dair Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu (6/654)

48. — İstanbul Milletvekili Mahmut Rıza Bertan'ın, Basın İlan Kurumuna alınan memurların ücretlerinin tesbitinde hangi esaslara istinadedildiğine dair Maliye Bakanından sözlü sorusu (6/655)

49. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, bugünkü halkevlerinin eski halkevleriyle ne gibi bir ilgisi bulunduğuna dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/656)

50. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, Avrupa'daki işçilerimizin gönderdikleri dövizin hangi kur üzerinden Türk parasına çevrildiğine dair Maliye Bakanından sözlü sorusu (6/657)

51. — Ağrı Milletvekili Nevzat Güngör'ün, İstanbul - Ağrı hava seferlerinin işletmeye açılmaması sebebine dair, Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu (6/659)

52. — Hatay Milletvekili Sâki Zorlu'nun, Türk sporunun her branşında uğranan yenilginin sebeplerine ve sporcuların durumuna dair Devlet Bakanından sözlü sorusu (6/660)

53. — Kırklareli Milletvekili Abdurrahman Altuğ'un, Kırklareli ili dâhilinde, tabii âfetlerden zarar görenlere dağıtılmak üzere inşa edilen evlerin maliyetinin rayiç fiyatından fazla olup olmadığına dair Bayındırlık ve İmar ve İskân Bakanlarından sözlü sorusu (6/661)

54. — Tekirdağ Milletvekili Turhan Kut'un, Türkiye'nin bir yıllık orak ipi ihtiyacına ve bunu imal eden fabrika sayısına dair Sanayi ve Tarım Bakanlarından sözlü sorusu (6/662)

55. — Ordu Milletvekili Şadi Pehlivanoglu'nun, Emniyet Genel Müdürü İhsan Aras'ın görevinden alınması sebebine dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/663)

56. — İstanbul Milletvekili Mahmut Rıza Bertan'ın, hazırlanmakta olan 1964 malî yılı bütçesiyle eski emekli, dul ve yetimlerin aylıklarına bir zam yapılmasının düşünüldüğüne dair Başbakan'dan sözlü sorusu (6/664)

57. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, Seçim Kanunlarının kabulü münasebetiyle 18 . 7 . 1963 günü verilen kokteylin masraflarının nereden ödendiğine dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/665)

53. — Samsun Milletvekili İlyas Kılıç'ın, 4353 sayılı Kanununun 27 ilâ 31 nci maddelerinin değiştirilmesinin düşünülüp düşünülmediğine dair Maliye Bakanından sözlü sorusu (6/666)

59. — Bilecik Milletvekili Şadi Binay'ın, Bilecik ili İnönü bucağının Eskişehir iline bağlanması sebebine dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/667)

60. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Meriç nehri üzerinde yapılmakta olan seddeler sebebiyle Yunanlılarla mübadele edilen Türk topraklarına dair Dışişleri Bakanından sözlü sorusu (6/668)

61. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Meriç nehri üzerinde inşası düşünülen köprü seddeleri proje işinin itmam edilip edilmediğine dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu. (6/669)

62. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Tekirdağ İpsala hudut yolunun inşaatının ne zaman bitirileceğine dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu. (6/670)

63. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, 1963 - 1964 ekim mevsimi suni gübre ihtiyacının ne suretle sağlanacağına dair Tarım Bakanından sözlü sorusu. (6/671)

64. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Edirne ilinde süt endüstrisi kurulması hususunda ne düşünüldüğüne dair Tarım Bakanından sözlü sorusu. (6/672)

65. — Kırşehir Milletvekili Halil Özmen'in, çiftçilerin sattıkları mahsullerin bedelinin acele olarak verilmesi ve mallarının daha seri alınması için ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/673)

66. — Kırşehir Milletvekili Halil Özmen'in, memleketimizin bâzı bölgelerinde görülen şap hastalığının önlenmesi konusunda ne gibi tedbirler alındığına dair Tarım ve Ticaret Bakanlarından sözlü sorusu. (6/674)

67. — Ankara Milletvekili İbrahim İmirzalıoğlu'nun, Tarım alet, makina ve yedek parçalarının zamanında temin edilmesi için neden vaktinde tedbir alınmadığına dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/675)

68. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Edirne ili dâhilindeki köy muhtarlıklarının teftiş ve murakabelerinin yapıp yapılmadığına dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/676)

69. — Niğde Milletvekili Mehmet Altınsoy'un,

Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğünce satın alınmasına karar verilen 33 dizel lokomotif için kaç firma tarafından teklif verildiğine dair Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu (6/677)

70. — Kırşehir Milletvekili Halil Özmen'in, Çamlıdere Kaymakamının başka bir ilçeye tayini işinde bir şikâyet bulunup bulunmadığına dair, İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/678)

71. — Ankara Milletvekili İbrahim İmirzalıoğlu'nun, mevcut çelik siloların durumuna ve arazi üzerine alımı yapılacak veya yapılmış hububat miktarına dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/679)

72. — Ankara Milletvekili İbrahim İmirzalıoğlu'nun, Toprak Mahsulleri Ofisi alım merkezlerinin mesaisi, alım bedellerinin gününde ödenmesi ve tüccara krédi sağlanması konularında alınmış veya alınacak tedbirlerin neler olduğunun bütün yurda ivedilikle duyurulmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/680)

73. — Balıkesir Milletvekili Gökhan Evliyaoglu'nun, Örfi İdarenin kısaltılmasının veya bir daha uzatılmamasının düşünülüp düşünülmediğine dair Başbakanından sözlü sorusu (6/681)

74. — Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, komünistlerle bâzı aşırı solcu unsurların bozucu ve bölücü faaliyetleri karşısında her hangi bir tedbir alınmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Millî Eğitim ve İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/682)

75. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, Trabzon ili Araklı ilçesi Fındık satış Kooperatifi seçim sonucu hakkında Bakanlıkça itti haz edilen kararın mevzuata uygun bulunup bulunmadığına dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/683)

76. — Sivas Milletvekili Tahsin Türkay'ın, Devlet Demiryollarınca ihale ile satın alınan lokomotiflerin alış bedellerine ve ihaleye kaç firmanın katıldığına dair Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu (6/684)

77. — Ordu Milletvekili Refet Aksoy'un, Ünye ilçesinde açılması düşünülen Ticaret Lisesinin il merkezinde açılması sebebine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/685)

78. — Balıkesir Milletvekili Cihat Turgut'un, Topraksu Genel Müdürlüğü tarafından açılan kampların sayısına ve açılış gayesine dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/686)

79. — Kırşehir Milletvekili Memduh Erdemir'in, pamuk ihracatının işlenmiş olarak yapılması hususunda ne düşünüldüğüne dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/687)

80. — Kırklareli Milletvekili Hasan Tahsin Uzun'un, 1964 yılı pancar fiyatlarına zam yapılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/688)

81. — Kırklareli Milletvekili Hasan Tahsin Uzun'un, Orman Genel Müdürlüğü'nün tatbik etmekte olduğu siter usulünün tatbikatına dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/689)

82. — İzmir Milletvekili Arif Ertunga'nın, tütün müstahsilna verilen zirai krediler ile Tekel avansları konusunda çiftçinin müşkülâtını önliyecek ne gibi tedbirler alındığına dair Ticaret ve Gümrük ve Tekel Bakanlarından sözlü sorusu (6/690)

83. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga'nın, Gemlik İlçesinin Umurbey köyünde Ziraat Bankasınca yaptırılan evlerin köylülerin istifadesine terk edilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/691)

84. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, NATO borularının geçtiği arazi bedellerinin verilmeyişi sebeplerine dair Millî Savunma Bakanından sözlü sorusu (6/692)

85. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga'nın, Turizm konusunda Yunanistan'ın aleyhimize yaptığı propagandayı önlemek hususunda ne gibi tedbirler alınacağına dair, Turizm ve Tanıtma Bakanından sözlü sorusu (6/693)

86. — Çorum Milletvekili Muzaffer DüNDAR'ın, çeltik mahsulü için müdahale alımı yapılması ve ihracı hususunda ne düşünüldüğüne dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/694)

87. — İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, Yüksek Adalet Divanı'nca müebbet hapse mahkûm edilen Kemal Serdaroglu'nun cezaevindeki durumuna dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/695)

88. — Niğde Milletvekili Asım Eren'in, Niğde ilinde sel felâketi dolayısıyla yıkılan yol ve köprülerin inşası ile meyva ve bağları âfetten zarar görenlere yardım yapılması hususunda ne düşünüldüğüne dair Ticaret ve Bayındırlık Bakanlarından sözlü sorusu (6/696)

89. — Niğde Milletvekili Asım Eren'in, Niğde ilinde büyük zarara sebebiyet veren dolu ve sel âfeti dolayısıyla meydana gelen hayvan has-

talıklarını önlemek ve meskenleri yıkılan halka yardım yapmak hususunda ne düşünüldüğüne dair İmar ve İskân ve Tarım Bakanlarından sözlü sorusu (6/697)

90. — Niğde Milletvekili Asım Eren'in, Niğde ilinin ana ihtiyaçlarını karşılamak için bir program yapılıp yapılmadığına ve tabii âfetler dolayısıyla mağdur olan halka bir an evvel yardım yapılması hususunda ne düşünüldüğüne dair Başbakan'dan sözlü sorusu (6/698)

91. — Niğde Milletvekili Asım Eren'in, Niğde ili Merkez Devlet Hastanesi ile II Sağlık Müdüründen vâkı şikâyetler hakkında ne düşünüldüğüne dair, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/699)

92. — Niğde Milletvekili Asım Eren'in, elma tarımının himayesi ve bir ihraç malı haline getirilmesi için ne gibi tedbirler alındığına dair, Tarım ve Ticaret Bakanlarından sözlü sorusu (6/700)

93. — Niğde Milletvekili Asım Eren'in, Beş Yıllık Plâna kabul edilmiş olan himaye ana prensibi ve millî petrolün korunması hususunda ne gibi tedbirler alındığına dair, Sanayi ve Ticaret Bakanlarından sözlü sorusu (6/701)

94. — Niğde Milletvekili Asım Eren'in, halkın ucuz fiyatla motopomp temini hususunda ne gibi tedbirler alınacağına dair, Sanayi ve Ticaret Bakanlarından sözlü sorusu (6/702)

95. — Niğde Milletvekili Asım Eren'in, Hirfanlı Barajı santralinden getirilecek olan elektrik enerjisinden Bor ilçesinin de istifade ettirilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/703)

96. — Trabzon Milletvekili Ekrem Dikmen'in, Doğu - Karadeniz köylüsüne ucuz buğday verilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair Başbakan'dan sözlü sorusu (6/704)

97. — Trabzon Milletvekili Ekrem Dikmen'in, Karadeniz bölgesine turistik bakımdan önem verilmemesi sebebine dair Turizm ve Tanıtma Bakanından sözlü sorusu (6/705)

98. — Trabzon Milletvekili Ekrem Dikmen'in, İkizdere Hidro - Elektrik Santralinin türbinleri hakkında Sanayi ve İmar ve İskân Bakanlarından sözlü sorusu (6/706)

99. — Trabzon Milletvekili Ekrem Dikmen'in, Trabzon'un, Of kazasına İkizdere Hidro - Elektrik santralinden elektrik verilmesinin tamamlanıp tamamlanmadığına dair Sanayi ve

İmar ve İskân Bakanlarından sözlü sorusu (6/707)

100. — Sivas Milletvekili Tahsin Türkey'in, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsünün faaliyetlerine dair, Dışişleri Bakanından sözlü sorusu. (6/708)

101. — Aydın Milletvekili M. Şükrü Koç'un, Millî Eğitim Bakanlığınca çıkarılan bir dergide 1945 yılında yayınlanan bir yazıya dair, İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/709)

102. — İsparta Milletvekili Ali İhsan Bahm'in, bir köre sıhhi muayene kurulunun tam sağlam raporu verdiği haberinin doğru olup olmadığına dair, Sağlık ve Sosyal Yardım ve İçişleri bakanlarından sözlü sorusu (6/710)

103. — Ankara Milletvekili İbrahim İmirzahoğlu'nun, Devlet Üretme Çiftliklerince tesbit olunan fiyatlara dair, Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/711)

104. — Trabzon Milletvekili Ekrem Dikmen'in, Trabzon ili Araklı ilçesi Fındık - Tarım Satış Kooperatifi seçim sonuçları hakkındaki Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/712)

105. — Erzurum Milletvekili Nihat Diler'in, Erzurum ili ve dolaylarında yapılacak yolların durumlarına dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu. (6/713)

106. — Tokat Milletvekili Mehmet Kazova'nın, Tokat şehri içindeki asfaltın ne zaman yapılacağına dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/714)

107. — Tokat Milletvekili Mehmet Kazova'nın, Tokat ile Yeşilirmak Köprüsünün gözlerine ne maksatla toprak döküldüğüne dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/715)

108. — Niğde Milletvekili Ruhi Soyer'in, Niğde ili çevresinde yeniden kaç sulama tesisi, sondaj ve kanalı yapıldığına dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/716)

109. — Niğde Milletvekili Ruhi Soyer'in, Niğde ili çevrelerindeki sulama tesisi projelerine dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/717)

110. — Niğde Milletvekili Ruhi Soyer'in, Niğde ili ve Aksaray Devlet hastaneleri teşkilât durumları ve Ulukışla ve Ortaköy kazalarının sağlık merkezine kavuşturulmalarına dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/718)

111. — Niğde Milletvekili Ruhi Soyer'in, Niğde ili Aksaray kazası dâhilinde mevcut Ziga

hamamlarının modern bir kaplıca haline getirilmesine dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu (6/719)

112. — İzmir Milletvekili Şinasi Osma'nın, Büyük Ata'nın ismi ortaya konularak yapılan maçlardaki hasıllata ve seyircilerin durumlarına dair Başbakan'dan sözlü sorusu (6/720)

113. — Mardin Milletvekili Esat Kemal Aybar'ın, Mardin'e bağlı Derik ilçesi kaymakamının partizanca tutumuna dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/721)

114. — Çorum Milletvekili Abdurrahman Güler'in, Çorum eski Milletvekili Hüseyin Ortakçıoğlu'nun durumuna dair Adalet ve İçişleri bakanlarından sözlü sorusu (6/722)

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

1. — Kanun dışı yakalanan veya tutuklanan kimselere tazminat verilmesi hakkında kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/544) (S. Sayısı : 457) [Dağıtma tarihi : 27 . 9 . 1963]

× 2. — Sosyal Sigortalar kanunu tasarısı ve Trabzon Milletvekili Selâhattin Güven'in, 5 . 1 . 1961 tarih ve 228 sayılı Kanuna iki ek madde eklenmesine ve bu kanunun 14 ncü maddesinin tadiline dair kanun teklifi ile Eskişehir Milletvekili Şevket Asbuoğlu, Konya Milletvekili Fakih Özfakih ve Edirne Milletvekili İlahi Ertem'in, 4 . 2 . 1957 gün ve 6900 sayılı Mâlûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Kanununa ek ve geçici maddeler eklenmesine dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (1/462, 2/368, 2/413, 2/506) (S. Sayısı : 338) [Dağıtma tarihi : 15 . 7 . 1963]

3. — Danıştay kanunu tasarısı ile İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, 3546 sayılı Danıştay Kanununun Anayasaya aykırı hükümlerinin kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (1/474, 2/440) (S. Sayısı : 369) [Dağıtma tarihi : 19 . 8 . 1963]

4. — Serbest ve malî müşavirlik kanun tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Amasya Üyesi Macit Zeren ve Adana Üyesi Mehmet Ünal'dı'nın, Malî müşavirlik ve yeminli müşavirlik kanunu teklifi ve Geçici Komisyon raporu. (1/476, 2/529) (S. Sayısı : 368) [Dağıtma tarihi : 17 . 8 . 1963]

5. — Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Kanununun 33 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı hakkında C. Senatosu Baş-

kanlığı tezkeresi ve C. Senatosunca yapılan değişiklik hakkında Millet Meclisi Plân Komisyonu raporu (Millet Meclisi 1/345; C. Senatosu 1/215) (S. Sayısı : 124 ve 290) [Dağıtma tarihi : 1 . 7 . 1963]

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in 5602 sayılı Tapulama Kanununun 13 ncü maddesine bir ek fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/495) (S. Sayısı : 291) [Dağıtma tarihi : 1 . 7 . 1963]

2. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca, Erzincan Milletvekili Sadık Perinçek, Sivas Milletvekili Cevad Odyakmaz ve Aydın Milletvekili Orhan Apaydın'ın, Millet Meclisi İçtüzüğü teklifi ve Anayasa Komisyonu raporu (2/379) (S. Sayısı : 346) [Dağıtma tarihi : 20 . 8 . 1963]

3. — Cumhuriyet Senatosu Ağrı Üyesi Veyisi Yardımcı ve 23 arkadaşının, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı her çeşit orta ve yüksek dereceli okullar öğretmenleriyle öğretmenlikten gelip Millî Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilâtında çalışmakta olanlara mebdei maaş derecelerinin düzeltilmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/166) (S. Sayısı : 372) [Dağıtma tarihi : 2 . 9 . 1963]

4. — Malatya Milletvekili Mehmet Delikaya ve 4 arkadaşının, Hanife Kadife Fırata vatani hizmet tertibinden maaş tahsisine ait kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/248) (S. Sayısı : 375) [Dağıtma tarihi : 3 . 9 . 1963]

5. — C. Senatosu Ağrı Üyesi Veyisi Yardımcı ve 22 arkadaşı ve Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş ile Diyarbakır Milletvekili Vefik Piringioğlu ve C. Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve C. Senatosu İzmir Üyesi Nevzat Özerdemli ve Giresun Milletvekili Naim Tirali ve 4 arkadaşı ile Sakarya Milletvekili Yusuf Ulusoy ve 10 arkadaşının, ilkökul öğretmenleriyle ilkökul öğretmenliğinden gelip de muhtelif dereceli okullarda ve Millî Eğitim Bakanlığı, üniversite, bakanlıklar teşkilâtında

ve İktisadi Devlet Kurumlarında çalışanların aylık dereceleri hakkındaki 6273 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/154, 2/156, 2/176, 2/188, 2/192, 2/195) (S. Sayısı : 377) [Dağıtma tarihi : 3 . 9 . 1963]

6. — Kayseri Milletvekili Mehmet Göker ve 5 arkadaşının, 4367 sayılı Kanunun 4684, 6706 ve 70 sayılı kanunlarla değişik birinci maddesinin (C) ve (D) fıkralarının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Savunma, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/328) (S. Sayısı : 381) [Dağıtma tarihi : 5 . 9 . 1963]

7. — Temsilciler Meclisi eski Üyesi Ekrem Tüzemen'in, Kurucu Meclis Dilekçe Komisyonunun 3 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 43 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 4/5, C. Senatosu 4/18) (S. Sayısı : 386) [Dağıtma tarihi : 13 . 9 . 1963]

8. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçene'nin, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa bir madde ile 32 ve 47 nci maddelerine birer fıkra ilâvesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları ve İçişleri Komisyonunun mütalâası (2/126) (S. Sayısı : 390) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

9. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Özel Şahingiray ve 15 arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/221) (S. Sayısı : 391) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

10. — Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu ve 15 arkadaşının, 5434 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin (e) bendinin tadiline ve bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân Komisyonları raporları (2/148) (S. Sayısı : 392) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

11. — Cumhuriyet Senatosu Yozgat Üyesi Sadık Artukmaç ve 2 arkadaşının, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bazı maddelerinde değişiklik yapılması ve 6122, 6422 ve 7242 sayılı kanunların kaldırılması hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/147) (S. Sayısı : 393) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

12. — Kayseri Milletvekili Mehmet Göker ve 4 arkadaşının, 5434 sayılı Türkiye Cumhu-

riyeti Emekli Sandığı Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bir muvakkat madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/268) (S. Sayısı : 394) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

13. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Kırklareli Üyesi Ahmet Naci Arı'nın, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye Komisyonu tezkeresi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/262) (S. Sayısı : 395) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

14. — Samsun Milletvekili İlyas Kılıç ve Sakarya Milletvekili Yusuf Ulusoy'un, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 14 ncü maddesine (ç) fıkrası eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları ve Millî Eğitim Komisyonunun mütalâası (2/335) (S. Sayısı : 396) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

15. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Ömer Lûtfi Bozcalı'nın, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununa ek kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/327) (S. Sayısı : 397) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

16. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga'nın, 1076 ve 1111 sayılı kanunlar gereğince ihtiyata ayrılmış yedek subay ve erlerden yoklamasını yaptırmamış olanların para cezalarının affına dair kanun teklifi ve Millî Savunma, Adalet ve Plân komisyonları raporları (2/366) (S. Sayısı : 398) [Dağıtma tarihi : 17 . 9 . 1963]

17. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 260 sayılı kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi : 5/40, C. Senatosu 4/34) (S. Sayısı : 402) [Dağıtma tarihi : 17 . 9 . 1963]

18. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 265 sayılı kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/29, C. Senatosu 4/39) (M. Meclisi S. Sayısı : 404, C. Senatosu S. Sayısı : 261) [Dağıtma tarihi : 17 . 9 . 1963]

19. — Ordu Milletvekili Ata Bodur'un, Dilekçe Karma Komisyonu genel kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 279 sayılı kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/41; C. Senatosu 4/57) (S. Sayısı : 403) [Dağıtma tarihi 18 . 9 . 1963]

20. — Maliye Bakanı Ferid Melen, Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş ve Balıkesir Milletvekili Mithat Şükrü Çavdaroğlu'nun, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 297 sayılı kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/28; C. Senatosu 4/24) (S. Sayısı : 405) [Dağıtma tarihi : 18 . 9 . 1963]

21. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 267 sayılı kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/45; C. Senatosu 4/41) (S. Sayısı : 406) [Dağıtma tarihi : 18 . 9 . 1963]

22. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş'ün, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 268 sayılı kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/65; C. Senatosu 4/42) (S. Sayısı : 407) [Dağıtma tarihi : 18 . 9 . 1963]

23. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 269 sayılı kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/64; C. Senatosu 4/43) (S. Sayısı : 408) [Dağıtma tarihi : 18 . 9 . 1963]

24. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş'ün, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 270 sayılı kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/63; C. Senatosu

4/44) (S. Sayısı : 409) [Dağıtma tarihi : 18 . 9 . 1963]

25. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 280 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/62; C. Senatosu 4/45) (S. Sayısı : 410) [Dağıtma tarihi : 18 . 9 . 1963]

26. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 281 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/61; C. Senatosu 4/46) (S. Sayısı : 411) [Dağıtma tarihi : 18 . 9 . 1963]

27. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş'ün, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 282 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/60; C. Senatosu 4/47) (S. Sayısı : 412) [Dağıtma tarihi : 18 . 9 . 1963]

28. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 283 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/59; C. Senatosu 4/48) (S. Sayısı : 413) [Dağıtma tarihi : 18 . 9 . 1963]

29. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş'ün, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 284 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/58; C. Senatosu 4/49) (S. Sayısı : 414) [Dağıtma tarihi : 18 . 9 . 1963]

30. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 285 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M.

Meclisi 5/57; C. Senatosu 4/50) (S. Sayısı : 415) [Dağıtma tarihi : 18 . 9 . 1963]

31. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 252 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/54; C. Senatosu 4/30) (S. Sayısı : 419) [Dağıtma tarihi : 18 . 9 . 1963]

32. — Maliye Bakanı Merid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 255 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/56; C. Senatosu 4/28) (S. Sayısı : 416) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

33. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 254 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/44; C. Senatosu 4/27) (S. Sayısı : 417) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

34. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 256 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/55; C. Senatosu 4/29) (S. Sayısı : 418) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

35. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 257 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/53; C. Senatosu 4/31) (S. Sayısı : 420) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

36. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 258 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu

raporları (M. Meclisi 5/52; C. Senatosu 4/32) (S. Sayısı : 421) [Dağıtma tarihi: 19 . 9 . 1963]

37. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 259 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/51; C. Senatosu 4/33) (S. Sayısı : 422) [Dağıtma tarihi: 20 . 9 . 1963]

38. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 261 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/50; C. Senatosu 4/35) (S. Sayısı : 423) [Dağıtma tarihi: 20 . 9 . 1963]

39. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 262 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/49; C. Senatosu 4/36) (S. Sayısı : 424) [Dağıtma tarihi: 21 . 9 . 1963]

40. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 263 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/48; C. Senatosu 4/37) (S. Sayısı : 425) [Dağıtma tarihi: 20 . 9 . 1963]

41. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 264 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (M. Meclisi 5/47; C. Senatosu 4/38) (S. Sayısı : 426) [Dağıtma tarihi: 21 . 9 . 1963]

42. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 266 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/46; C. Senatosu 4/40) (S. Sayısı : 427) [Dağıtma tarihi: 20 . 9 . 1963]

43. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Gögüş'ün, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 294 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/30; C. Senatosu 4/23) (S. Sayısı : 428) [Dağıtma tarihi: 20 . 9 . 1963]

44. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Gögüş'ün, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 295 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/31; C. Senatosu 4/22) (S. Sayısı : 429) [Dağıtma tarihi: 20 . 9 . 1963]

45. — Maliye Bakanı Ferid Melen, Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Gögüş ve Balıkesir Milletvekili Mithat Şükrü Çavdaroğlu'nun, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 294 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/32; C. Senatosu 4/21) (S. Sayısı : 430) [Dağıtma tarihi: 21 . 9 . 1963]

46. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 292 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/33; C. Senatosu 4/20) (S. Sayısı : 431) [Dağıtma tarihi : 23 . 9 . 1963]

47. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Gögüş'ün, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 291 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/34; C. Senatosu 4/56) (S. Sayısı : 432) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

48. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5. 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 289 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/35; C. Senatosu 4/55) (S. Sayısı : 433) [Dağıtma tarihi : 23 . 9 . 1963]

49. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Gögüş'ün, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 290 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/36; C. Senatosu 4/54) (S. Sayısı : 434) [Dağıtma tarihi : 23 . 9 . 1963]

50. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 287 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/33; C. Senatosu 4/52) (S. Sayısı : 436) [Dağıtma tarihi : 23 . 9 . 1963]

51. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 286 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/39; C. Senatosu 4/51) (S. Sayısı : 437) [Dağıtma tarihi : 23 . 9 . 1963]

52. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Gögüş ve Siirt Milletvekili Süreyya Öner'in, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 293 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergeleleri ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/42; C. Senatosu 4/25) (S. Sayısı : 438) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

53. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31 . 5 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 253 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/43; C. Senatosu 4/26) (S. Sayısı : 439) [Dağıtma tarihi : 21 . 9 . 1963]

54. — Cumhuriyet Senatosu Artvin Üyesi Fehmi Alpaslan'ın, 237 sayılı Taşıt Kanununun 4 ncü maddesine göre makam hizmetlerine tahsis edilen taşıtları gösteren (2) sayılı cetvelde değişiklik yapılması ve 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Plân Komisyon raporu (2/78) (S. Sayısı : 440) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

55. — Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi Ahmet Nusret Tuna'nın, 1108 sayılı Maaş Kanununun 1559 sayılı Kanunla muaddel 2 nci ve 3041 sayılı Kanunla muaddel 13 ncü maddelelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ile Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in 1108 sayılı Maaş Kanununun bazı maddelerini değiştiren kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/95, 2/96) (S. Sayısı : 441) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

56. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Fikret Turhangil ve 3 arkadaşının, Arazi ve Bina vergilerinin matrahlarına uygulanacak maddeler hakkındaki 206 sayılı Kanunun 3 ncü maddesine bir fıkra ve Kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/257) (S. Sayısı : 443) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

57. — Cumhuriyet Senatosu Niğde Üyesi Kudret Bayhan ve üç arkadaşının, 1111 sayılı Kanuna bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi, Konya Milletvekili Ahmet Gürkan ve Ankara Milletvekili Ferhat Nuri Yıldırım'ın, 5585 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi, Tokat Milletvekili Ali Dizman'ın, Askerlik hizmetinin emeklilik ve terfiden sayılması hakkında kanun teklifi ile Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Hilmi Onat ve Aydın Milletvekili Mehmet Yavaş'ın, Maaş Kanununa ek 4379 sayılı Kanunla bu kanunu tadil eden 5585 ve 6724 sayılı kanunlara bazı maddeler ilâvesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/62, 2/145, 2/204, 2/360) (S. Sayısı : 445) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

58. — Balıkesir Milletvekili Cihat Bilgehan ve 5 arkadaşının, 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 ncü maddesinin (b) işaretli fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/383) (S. Sayısı : 446) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

59. — Konya Milletvekili İhsan Kabadayı ve altı arkadaşının, Kaçakçılığın men'i ve takibi hakkındaki 1918 sayılı Kanunun 6846 sayılı Kanunla muaddel 60 ncü maddesinde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Gümrük ve Tekel, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/118) (S. Sayısı : 447) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

60. — Giresun Milletvekili Ali Cüceoğlu'nun, Maaş Kanununa ek 4379 sayılı Kanunun birinci ve ikinci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı geçici maddeler eklenmesine dair 5585 sayılı Kanuna muvakkat madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/124) (S. Sayısı : 448) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

61. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine ve 12 arkadaşının, 3656 sayılı Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair Kanuna ek kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (2/392) (S. Sayısı : 449) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

62. — Kastamonu Milletvekili İsmail Hakkı Yılanhoğlu'nun, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkındaki 4598 sayılı Kanunun muaddel ve 6 ncı maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Plân Komisyonu raporu (2/371) (S. Sayısı : 450) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

63. Bolu Milletvekili Fuat Ümit ve 4 arkadaşları ile Artvin Milletvekili Saffet Eminagaoglu ve Yozgat Milletvekili Celâl Sungur'un, Devlet hizmetinde iken lise veya lise muadili mesleki bir okuldan sonra bir yüksek okul veya fakülte mezun olanlar ile yine memuriyetleri sırasında akademik derece alanlara yahut ikinci bir yüksek tahsili ikmal edenlere bir derece kıdem verilmesi hakkında kanun teklifleri ve Amasya milletvekilleri Nevzat Şener ve İsmail Sarıgöz'ün, memurların tahsil müessesesinde talebe olmalarıyla ilgili 4007 sayılı Kanun ile bu kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki 4214 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair 183 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ile Bolu Milletvekili Kâmil Ünal'ın, 3656 ve 3659 sayılı kanunların şümülü dâhilinde vazife görmekte iken müktesep barem derecesini değiştirecek bir üst tahsil yapanların terfi ve kıdemleri hakkında kanun teklifi ve Maliye, Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/91, 2/93, 2/104, 2/464) (S. Sayısı : 451) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

64. — Maliye Bakanı Ferid Melen ve Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş'ün, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 31.5.1963

tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 288 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/37, C. Senatosu 4/53) (S. Sayısı : 435) [Dağıtma tarihi : 24 . 9 . 1963]

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER
A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

× 1. — Milletlerarası Atom Enerjisi Ajansı Statüsünün VI ncı maddesinin (A) fıkrasının 3 ncü bendinde yapılacak değişikliğin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporu (1/261) (S. Sayısı : 109) [Birinci görüşme tarihi : 27 . 6 . 1963]

× 2. — Milletlerarası Adalet Divanı Statüsünün 36 ncı maddesinin 2 ncı fıkrasında derpiş olunan ve hukuki uyumsuzlukların çözümlenmesi hususunda Divanın yargı hakkını önceden tanımayı gerektiren ihtiyari kaydı katılmamız hakkındaki 5047 sayılı Kanunun yeniden uzatılmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/293) (S. Sayısı : 226) [Birinci görüşme tarihi : 27.6.1963]

× 3. — Evlilik dışı çocukların tanınmalarını kabule yetkili makamların yetkilerinin genişletilmesi hakkındaki sözleşmenin onaylanmasının uygun olduğuna dair kanun tasarısı ve Dışişleri, İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/233) (S. Sayısı : 227) [Birinci görüşme tarihi : 27 . 6 . 1963]

4. — Hınıs kazası Karaçoban nahiyesi Hırt köyü, hane 19, cilt 11, sayfa 107 de kayıtlı Bekiroğlu Belkıs'a'dan doğma 1939 doğumlu Bedi Kılıç'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/205) (S. Sayısı : 233) [Birinci görüşme tarihi : 27 . 6 . 1963]

5. — Karamürsel ilçesinin Mahmudiye köyü hane 32, cilt 6 ve sayfa 31 sayısında nüfusa kayıtlı Reçeboglu, Hanife'den doğma 18 Mart 1341 doğumlu Hasan Şeker'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/542) (S. Sayısı : 234) [Birinci görüşme tarihi : 27 . 6 . 1963]

6. — Fethiye ilçesi Girdev köyü nüfusunun hane 1, cilt 21/2 ve sayfa 31 sayısında kayıtlı Naimoğlu Döndü'den doğma Mart 1933 doğumlu Süleyman Ağırbaş'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet

Komisyonu raporu (3/304) (S. Sayısı : 235) [Birinci görüşme tarihi : 27 . 6 . 1963]

7. — Havza ilçesinin, Çakıralan köyü hane 8, cilt 19 ve sayfa 241 sayısında nüfusa kayıtlı Mehmetoğlu Mevlûde'den doğma, 1 . 1 . 1939 doğumlu Bayram Kalpaklı'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/560) (S. Sayısı : 242) [Birinci görüşme tarihi : 27 . 6 . 1963]

8. — Sarıgöl ilçesinin Çöp köyü hane 32, cilt 3 ve sayfa 49 sayısında nüfusa kayıtlı Ahmetoğlu Hatice'den doğma 10 . 1 . 1933 Alaşehir doğumlu Süleyman Bozkurt'un ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/569) (S. Sayısı : 243) [Birinci görüşme tarihi : 27 . 6 . 1963]

9. — Köyceğiz ilçesinin Beyobası köyü hane No. 60 nüfusunda kayıtlı Osmanoğlu, Nazife'den doğma 1332 doğumlu Ali Karahan'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/582) (S. Sayısı : 245) [Birinci görüşme tarihi : 27 . 6 . 1963]

× 10. — Gümrük giriş tarife cetvelinin 28.02 pozisyonunun sonundaki ihtar hükmünün değiştirilmesine dair olan Bakanlar Kurulu kararnamelelerinin onaylanması hakkında kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/225) (S. Sayısı : 120) [Birinci görüşme tarihi : 5 . 9 . 1963]

× 11. — Kan gruplarının tâyinine yarıyan reaktiflerin mübadelesi hakkında Avrupa Andlaşması ve ek Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Dışişleri komisyonları raporları (1/349) (S. Sayısı : 161) [Birinci görüşme tarihi : 5 . 9 . 1963]

× 12. — Özel tıbbi tedavi ve termo - iklimatik kaynaklar, alanında karşılıklı yardımlaşmaya dair Avrupa Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Dışişleri komisyonları raporları (1/351) (S. Sayısı : 162) [Birinci görüşme tarihi : 5 . 9 . 1963]

× 13. — 1938 - 1939 yıllarında İngiltere ve Fransa hükümetlerinden temin edilen Teslihat kredilerinin mahsup şekli hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma, Dışişleri ve Plân ko-

misyona raporları (1/214) (S. Sayısı : 216) [Birinci görüşme tarihi : 5 . 9 . 1963]

14. — Millî Savunma Bakanlığı orta sanat okulları hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma ve Plân komisyonları raporları (1/263) (S. Sayısı : 219) [Birinci görüşme tarihi : 5 . 9 . 1963]

× 15. — Başbakanlık Basımevi döner sermaye işletmesi kuruluşu hakkında kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/316) (S. Sayısı : 255) [Birinci görüşme tarihi : 5 . 9 . 1963]

B - BİRİNCİ GÖRÜŞÜLMESİ YAPILACAK İŞLER

1. — Toprak Mahsulleri Ofisi Kanununun ikinci maddesinin (A) bendinin ikinci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Ticaret, Tarım ve Plân komisyonları raporları (1/297) (S. Sayısı : 123) [Dağıtma tarihi : 1 . 4 . 1963]

2. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Beden Terbiyesi Kanununun 4 ncü ve 13 ncü maddesinin kaldırılmasına dair kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/386) (S. Sayısı : 128) [Dağıtma tarihi : 4 . 4 . 1963]

× 3. — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının statüsünde yapılan değişikliğin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Çalışma komisyonları raporları. (1/304) (S. Sayısı : 222) [Dağıtma tarihi : 30 . 5 . 1963]

4. — 2000 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin ikinci fıkrasının kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Adalet, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/374) (S. Sayısı : 240) [Dağıtma tarihi : 8 . 6 . 1963]

5. — İzmir Milletvekili Mustafa Uyar ve dört arkadaşının, Türk Ceza Kanununun 455 ve 459 ncü maddelerine birer fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/323) (S. Sayısı : 252) [Dağıtma tarihi : 12 . 6 . 1963]

6. — Karacabey İlçesi Sarıbey İslâm köyü hane 8, cilt 32 ve sayfa 187 nüfusuna kayıtlı Ahmetoğlu, Sabriye'den doğma 19 . 10 . 1931 doğumlu Kerim Özkan ile Karacabey ilçesi Yenisaribey köyü nüfusunun hane 5, cilt 25 ve sayfa 1961 sayısında kayıtlı Şevketoğlu Nazmiye'den doğma 1926 doğumlu Hasan Güney'in

ve Millî Eğitim komisyonları raporları (1/456) (S. Sayısı : 253) [Dağıtma tarihi : 18 . 6 . 1963]

7. — Erzurum Milletvekili Tahsin Telli ve 11 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Aydın Üyesi Fikret Turhangil, Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca ve İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, Tes-cil edilmeyen birleşmeler ile bunlardan doğan çocukların cezasız tescili hakkında kanun tek-lifleri ve İçişleri, Adalet ve Plân komisyonları raporları (2/219, 2/237, 2/238, 2/263) (S. Sayı-sı : 259) [Dağıtma tarihi : 15 . 6 . 1963]

8. — Kulp ilçesinin Hacanan köyü hane 34, cilt 7 ve sayfa 98 sayısında nüfusa kayıtlı Sait-oğlu, Sultan'dan doğma 1928 doğumlu Recep Oruç'un ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu ra-poru (3/593) (S. Sayısı : 263) [Dağıtma tarihi : 18 . 6 . 1963]

9. — İlköğretim ve Eğitim Kanununun 58 nci maddesinin (a) bendinin son paragrafının kaldırılması hakkında kanun tasarısı ve Adalet ması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/304) (S. Sayısı : 264) [Birinci görüşme tarihi : 27 . 6 . 1963]

10. — Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun ta-sarısı ve İçişleri Komisyonu raporu. (1/458) (S. Sayısı : 265) [Dağıtma tarihi : 19 . 6 . 1963]

11. — Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birli-ği Kanununun 34 ncü maddesinin değiştirilme-sine dair kanun tasarısı ve Adalet ve Tarım komisyonları raporları (1/463) (S. Sayısı : 268) [Dağıtma tarihi : 20 . 6 . 1963]

12. — Islahi Hayvanat Kanununun 5883 sa-yılı Kanunla değişik 35 nci maddesine bâzı hü-kümler eklenmesine dair 7454 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin son fıkrasının kaldırılması hak-kında kanun tasarısı ve Adalet ve Tarım komis-yonları raporları (1/435) (S. Sayısı : 269) [Da-ğıtma tarihi : 20 . 6 . 1963]

13. — Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Millî Savunma Bakanlığı kısmın-da değişiklik yapılması hakkında kanun tasarı-sı ve Millî Savunma ve Plân komisyonları rapor-ları (1/311) (S. Sayısı : 273) [Dağıtma tarihi : 25 . 6 . 1963]

14. — Menkul kıymetler ve Kambyo Borsa-ları kanunu tasarısı ve Maliye ve Ticaret ko-

misyonları raporları (1/320) (S. Sayım: 271) [Dağıtma tarihi: 26 . 6 . 1963]

15. — Millî Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı Meslekî ve Tek-nik Öğretim Yüksek Danışma Kurulu kanunu tasarısı ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (1/262) (S. Sayısı : 274) [Dağıtma tarihi : 26 . 6 . 1963]

16. — İstanbul Milletvekili Zeki Zeren'in, 6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanununun 28 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair ka-nun teklifi ve Anayasa ve Adalet komisyonları mütalâaları ile Sağlık ve Sosyal Yardım Komis-yonu raporu (2/497) (S. Sayısı : 276) [Dağıt-ma tarihi : 26 . 6 . 1963]

17. — Ticaret Bakanlığı teşkilât ve vazifeleri-ne dair kanuna bir madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Ticaret Komisyonu raporu (1/371) (S. Sayısı : 281) [Dağıtma tarihi : 27 . 6 . 1963]

× 18. — Harclar kanunu tasarısı ile Balıke-sir Milletvekili Ahmet Aydın Bolak ve iki arka-daşının, 5887 sayılı Harclar Kanununun 125 nci maddesini değiştiren 6765 sayılı Kanuna bir fıkra eklenmesine dair ve Artvin Milletvekili Saffet Eminagaoglu'nun , 5887 sayılı Harclar Kanununun 1 nci maddesini değiştiren 6765 sayılı Kanunun değiştirilmesine dair kanun tek-lifleri ve Geçici Komisyon raporu (1/395, 2/305, 2/321) (S. Sayısı : 282) [Dağıtma tari-hi : 29 . 6 . 1963]

× 19. — Damga Vergisi kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/394) (S. Sayısı: 288) [Dağıtma tarihi : 29 . 6 . 1963]

20. — Cumhuriyet Senatosu Urfa Üyesi Vas-fi Gerger'in, kesin idari kararlar hakkında Da-nıştaya baş vurulacağına dair kanun teklifi ve İçişleri ve Maliye komisyonları raporları (2/33) (S. Sayısı : 294) [Dağıtma tarihi : 2 . 7 . 1963]

21. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 6122 ve 6422 sayılı kanunlarla de-ğiştirilen 39 ncu maddesinin (b) fıkrasının son bendinin kaldırılması hakkında kanun tasarısı ve İstanbul Milletvekili İlhami Sancar ve iki arkadaşının, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesinin 6122 ve 6422 sa-yılı kanunlarla değiştirilen ve eklenen (b) fık-rasının kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Ma-liye ve Plân komisyonları raporları (1/268,

2/10) (S. Sayısı : 292) [Dağıtma tarihi : 1 . 7 . 1963]

22. — Baraj inşaatı dolayısıyla sular altında kalacak kasaba, köy ve arazi hakkındaki Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Bayındırlık, İçişleri, Adalet, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/402) (S. Sayısı : 293) [Dağıtma tarihi : 1 . 7 . 1963]

23. — Uzman Jandarma kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/479) (S. Sayısı : 296) [Dağıtma tarihi : 2 . 7 . 1963]

× 24. — La Haye'de 14 Mayıs 1954 tarihinde imzalanan «Silahlı bir çatışma halinde kültür mallarının korunmasına dair sözleşme» ile bu sözleşmenin tatbikatına ait tüzük, protokol ve kararlara katılmamızın uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Millî Savunma ve Millî Eğitim komisyonları raporları (1/306) (S. Sayısı : 289) [Dağıtma tarihi : 3 . 7 . 1963]

× 25. — 7026 sayılı Kanununun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Millî Eğitim, Bayındırlık ve Plân komisyonları raporları (1/370) (S. Sayısı : 298) [Dağıtma tarihi : 3 . 7 . 1963]

26. — Kaçakçılığın men ve takibine dair 1918 sayılı Kanununun 6829 sayılı Kanunla değişik 53 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ile Mardin Milletvekili Talât Oğuz ve Ağrı Milletvekili Kerem Özcan'ın, Kaçakçılığın men ve takibine dair olan 1918 sayılı Kanununun 6829 sayılı Kanunla değişik 53 ncü maddesinin tadiline dair kanun teklifi ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/295, 2/169) (S. Sayısı : 23 e 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 4 . 7 . 1963]

27. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Hâkimler Kanununun Anayasaya aykırı hükümler taşıyan 122 ve 123 ncü maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/439) (S. Sayısı : 299) [Dağıtma tarihi : 4 . 7 . 1963]

28. — Tekirdağ Milletvekili Hayri Mumcuoğlu'nun 4 . 4 . 1929 tarih ve 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 4 . 6 . 1936 tarih ve 3006 sayılı Kanunla değişen 305 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/416) (S. Sayısı : 301) [Dağıtma tarihi : 4 . 7 . 1963]

× 29. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga ve 106 arkadaşının, Bölge tiyatroları kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/437) (S. Sayısı : 305) [Dağıtma tarihi : 6 . 7 . 1963]

× 30. — Tunus'un Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına geçici kabulüne mütaallik Beyannamenin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/96) (S. Sayısı : 332) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 31. — Arjantin'in Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına geçici kabulüne mütaallik beyannamenin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/97) (S. Sayısı : 333) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 32. — Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması Akıd Tarafları ile Polanya Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasındaki münasebetlerle ilgili beyannamenin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/98) (S. Sayısı : 334) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 33. — Teşhis ve tedavi maksadiyle sağlık kurumlarına ariyeten ve meccanen tahsis edilecek tıbbi - cerrahi ve lâboratuvar malzemesinin Gümrük Resminden muafien muvakkat ithaline dair Andlaşmanın uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Sağlık ve Sosyal Yardım, Gümrük ve Tekel ve Plân komisyonları raporları (1/279) (S. Sayısı : 335) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 34. — «Barış Gönüllüleri» adlı Amerikan Teşekkülünden faydalanma hususunda Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında yapılan Andlaşmaya ait teati olunan mektupların onaylanmasının uygun olduğuna dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Plân komisyonları raporları (1/428) (S. Sayısı : 336) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 35. — Ambalajların muvakkat ithaline mütaallik Gümrük Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel ve Plân komisyonları raporları (1/95) (S. Sayısı : 337) [Dağıtma tarihi : 10 . 7 . 1963]

36. — Balıkesir Milletvekili Ahmet Aydın Bolak ve 15 arkadaşının, 1389 sayılı Kanunun belediyeler hukuk işlerinde çalışanlara tatbiki hakkında kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/507) (S. Sayısı : 341) [Dağıtma tarihi : 11 . 7 . 1963]

37. — İmar ve İskân Bakanlığı kuruluş ve vazifeleri hakkındaki Kanunun 12 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna iki madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve İçişleri, İmar ve İskân ve Plân komisyonları raporları (1/375) (S. Sayısı : 343) [Dağıtma tarihi : 11.7.1963]

38. — Sıtmanın imhası hakkındaki Kanunun 1 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun tasarısı ve İçişleri, Adalet, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/419) (S. Sayısı : 344) [Dağıtma tarihi : 11.7.1963]

39. — 4933 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı ve Millî Eğitim, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (1/453) (S. Sayısı : 345) [Dağıtma tarihi : 11.7.1963]

40. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, düğünlerde men'i israfata dair 55 sayılı Kanunun kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Adalet ve İçişleri Komisyonları raporları (2/387) (S. Sayısı : 349) [Dağıtma tarihi 12 . 7 . 1963]

41. — Eskişehir Milletvekili Seyfi Öztürk ile Cumhuriyet Senatosu Tabii Üyesi Selâhattin Özgür'ün, 4273 sayılı Subaylar Heyetine mahsus terfi Kanununun 16 ncı maddesinin 2 nci fıkrasına bir bend ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Savunma Komisyonu raporu (2/315) (S. Sayısı : 350) [Dağıtma tarihi : 12 . 7 . 1963]

42. — Akçaabat'ın, Ağaçlı kövü 12 hane numarasında nüfusa kayıtlı İsmailoğlu Fatime (Fatma) den doğma 26.8.1936 doğumlu Hasan Şentürk'ün ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/641) (S. Sayısı : 351) [Dağıtma tarihi : 12 . 7 . 1963]

× 43. — Aydın Milletvekili İsmet Sezgin ve 33 arkadaşının, 5237 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin (c) bendinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/522) (S. Sayısı : 353) [Dağıtma tarihi : 15 . 7 . 1963]

44. — Askerî memnu muntakalar Kanununun birinci maddesinin (A) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Millî Savun-

ma Komisyonu raporu (1/473) (S. Sayısı : 364) [Dağıtma tarihi : 19 . 7 . 1963]

45. — Kocaeli iline bağlı Kaynarca ilçesinin Sakarya iline bağlanması hakkında kanun tasarısı ve İçişleri ve Plân komisyonları raporları. (1/457) (S. Sayısı : 365) [Dağıtma tarihi : 16 . 8 . 1963]

46. — Türk Farmakopesi hakkında kanun tasarısı ve Sağlık ve Sosyal Yardım, Adalet ve Plân komisyonları raporları. (1/271) (S. Sayısı : 366) [Dağıtma tarihi : 16 . 8 . 1963]

× 47. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin ve Trabzon Milletvekili Ahmet Şener ve Çorum Milletvekili Hilmi İncesulu'nun Su Ürünleri kanunu teklifi ile Cumhuriyet Senatosu Zonguldak Üyesi Tevfik İnci ve 28 arkadaşının, balıkçılığın teşvik ve himayesine mahsus kanun teklifi (2/377, 2/505, 2/252) (S. Sayısı : 370) [Dağıtma tarihi : 20 . 8 . 1963]

× 48. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Ertik okulları mütedavil sermayesi hakkındaki 3423 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/197) (S. Sayısı : 374) [Dağıtma tarihi : 2 . 9 . 1963]

× 49. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ile Kırklareli Üyesi Ahmet Naci Arı'nın, 3 . 4 . 1926 gün ve 789 sayılı Maarif Teşkilâtına dair olan Kanunun 19 ncu maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân Komisyonları raporları (2/310) (S. Sayısı : 376) [Dağıtma tarihi : 3 . 9 . 1963]

50. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve 2 arkadaşının, 3704 sayılı Kanunun ikinci maddesinin değiştirilmesi ve üçüncü maddesine ek bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/185) (S. Sayısı : 373) [Dağıtma tarihi : 4 . 9 . 1963]

51. — 237 sayılı Taşıt Kanununa bağlı 2 sayılı cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Plân Komisyonu raporu (1/492) (S. Sayısı : 380) [Dağıtma tarihi : 5 . 9 . 1963]

52. — Nakdi Tazminat Kanununun 6535 sayılı Kanunla değişik 1 ve 2 nci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bir madde eklen-

mesine dair kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (1/440) (S. Sayısı : 382) [Dağıtma tarihi : 5.9.1963]

53. — İstanbul Milletvekili Vahyi Özarar ve iki arkadaşının, 6188 sayılı Bina yapımını teşvik ve izinsiz yapılan binalar hakkındaki Kanuna geçici madde eklenmesine dair kanun teklifi ve İmar ve İskân, İçişleri, Maliye ve Plân komisyonları raporları ve Anayasa Komisyonu mütalâaları (2/177) (S. Sayısı : 384) [Dağıtma tarihi : 9.9.1963]

54. — Zonguldak Milletvekili Kenan Esengin'in, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa muvakkat bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân Komisyonları raporları (2/477) (S. Sayısı : 385) [Dağıtma tarihi : 9.9.1963]

55. — Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı ve Adalet, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/480) (S. Sayısı : 388) [Dağıtma tarihi : 13.9.1963]

56. — Niğde Milletvekili Asım Eren'in, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 7350 sayılı Kanunla muaddel 100 nci maddesine bir fıkra eklenmesine ait kanun teklifi ile Cumhuriyet Senatosu Antalya Üyesi Mustafa Özer'in, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 89 ncu maddesine bir fıkra ve geçici madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (2/120, 2/206) (S. Sayısı : 400) [Dağıtma tarihi : 14.9.1963]

57. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine ve 5 arkadaşının, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Genel Müdürlüğü kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/266) (S. Sayısı : 399) [Dağıtma tarihi : 17.9.1963]

58. — Kurumlar Vergisi Kanununun 40 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/521) (S. Sayısı : 401) [Dağıtma tarihi : 17.9.1963]

× 59. — Takip ve tahsiline mahal ve imkân görülemiyen bir kısım Hazine alacaklarının silinmesi hakkındaki kanun tasarısına dair Anayasa Komisyonunun mütalâası (1/433) (S. Sayısı : 266 ya 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 20.9.1963]

× 60. — 16 Ağustos 1960 tarihinde Lefkoşa'da, Türkiye Cumhuriyeti, Yunanistan Kırallığı, Büyük Britanya ve Şimali İrlanda Birleşik Kırallığı ve Kıbrıs Cumhuriyeti arasında imzalanan Kıbrıs Cumhuriyetinin teessüsüne mütaallik Anlaşma ile A, B, C, D, E, F eklerinin, Türkiye Cumhuriyeti, Kıbrıs Cumhuriyeti, Yunanistan Kırallığı ve Büyük Britanya ve Şimali İrlanda Birleşik Kırallığı arasında imzalanan, Garanti Andlaşması ve bu Andlaşmanın II nci maddesinde atıfta bulunulan Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasasının temel maddelerinin, Türkiye Cumhuriyeti, Kıbrıs Cumhuriyeti ve Yunanistan Kırallığı arasında imzalanan, İttifak Andlaşması ile I ve II sayılı ek protokollerin Türkiye Cumhuriyeti, Kıbrıs Cumhuriyeti ve Yunanistan Kırallığı arasında imzalanan İttifak Andlaşmasının uygulanması için imza edilen Andlaşmanın, en ziyade müsaadeye mazhar millet şartı hakkında, Türkiye Cumhuriyeti ile Kıbrıs Cumhuriyeti arasında nota teatisi suretiyle yapılan Anlaşmanın, onaylanması hakkında kanun tasarısı ve Anayasa, Dışişleri ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/24) (S. Sayısı : 387) [Dağıtma tarihi : 19.9.1963]

61. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun tasarısı ve Kars Milletvekili Necmettin Akan'ın, T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye, Gümrük ve Tekel ve Plân komisyonları raporları (1/423, 2/424) (S. Sayısı : 442) [Dağıtma tarihi : 19.9.1963]

62. — Kütahya Milletvekili Sadrettin Tosbi ve 21 arkadaşının, 7334 sayılı Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ile Eskişehir Milletvekilleri İbrahim Cemalçılar ve Şevket Asbuzoğlu'nun, 7334 sayılı Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/307, 2/322) (S. Sayısı : 444) [Dağıtma tarihi : 20.9.1963]

× 63. — Cumhurbaşkanlığı tarafından geri gönderilen X ve XI nci dönem T. B. M. Meclisi üyelerinin ödeneklerinden mütevellit T. C. Ziraat Bankası ve Maliye Bakanlığına olan borçlarının on yıl faizsiz taksite bağlanmasına ve tahakkuk etmiş faizlerinin kaldırılmasına ait kanun ve (C. Senatosu Adana Üyesi Mehmet

Ünaldı'nın, 159 sayılı Kanununun 8 nci maddesine ek kanun teklifi ile Anayasa Komisyonu raporu) ve Ticaret, Maliye ve Plân komisyonları raporları ile Anayasa Komisyonu mütalâası (2/97, 2/251, 2/426) (S. Sayısı : 453) [Dağıtma tarihi : 23 . 9 . 1963]

× 64. — Gelir Vergisi Kanununun bâzi maddede ve fıkralarının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/530) (S. Sayısı : 454) [Dağıtma tarihi : 23 . 9 . 1963]

65. — Milli İstihbarat Teşkilâtı kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/451) (S. Sayısı : 456) [Dağıtma tarihi : 26 . 9 . 1963]